

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΠΕΡΙ

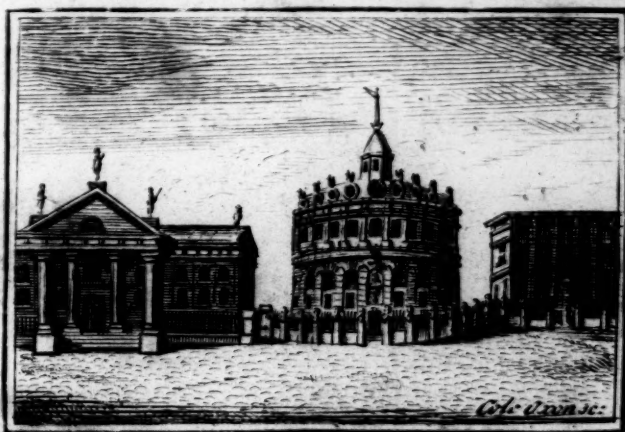
ΑΡΕΤΩΝ ἢ ΚΑΚΙΩΝ.

ΠΛΗΘΩΝΟΣ

ΠΕΡΙ

ΑΡΕΤΩΝ.

Recensuit EDVARDUS FAWCONER
Coll. *Merton.* apud *Oxon.* Portionista.

OXONI,

E THEATRO SHELDONIANO,

Impensis JACOBI FLETCHER Bibliopolæ.

Prostant apud J. & J. RIVINGTON, *Lond.* MDCCCLII.

ΑΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Reverendo Viro

Johanni Robinson S.T.P.

Collegii *Mertonensis* Custodi

Dignissimo,

Hos Aristotelis & Plethonis Libellos

Summâ (uti par est) Reverentiâ

Dedicat

Edv. Fawconer.

Revised 1900

Journal of the

College of the

University of

California

Vol. 1

No. 1

1900

Published by the

Editor

Candido Lectori

S.

EN tibi, Lector Candide, duos libellos, hunc Aristotelis nomen præ se ferentem, illum Georgii Gemisti, five Plethonis: quos quidem, quamvis mole sint exigui, temnas nolim; cum in iis de rebus gravissimis, & ad nos plurimum pertinentibus, quid sit virtus, quid vitium, quid honestum, quid turpe, sapienter admodum ac dilucidè disceptatur.

Faten-

Fatendum est dubitasse viros
doctos, prior horum tractatum
sitne Aristotelis, an non. Scrip-
sit forsan non Aristoteles, sed An-
dronicus nobilis ille Peripateticus,
cujus luculentæ Ethicorum Nico-
macheorum Paraphrasi subjungi-
tur opusculum *Ἐν Περὶ Παλαιῶν*, in quo
plurima quæ hic, iisdem pene
verbis, etsi alio ordine descripta
legas. Utut hoc sit, saltem esse
foetum veteris illius Academiæ,
unde Schola tam Peripatetica
quam Platonica profecta sit, nul-
lus equidem dubito. In eo auctor
à definitionibus exordium capiens,
deinceps, quæ quamque virtu-
tem,

tem, quæ quodque vitium fe-
quantur, tantâ cùm verborum,
tum rerum concinnitate, ne di-
cam *εναγνεία*, ob oculos ponit, ut,
tanquam Theophrastus alter, mo-
res hominum depingere dicatur.
Sed hæc hætenus.

De Gemisto hæc habemus. Pa-
tria fuit Peloponnesus; extremis
Græciæ vixit temporibus, cum
diu crudelissimis Barbarorum in-
cursionibus vexata, jam jam in
Turcarum imperium cessura e-
rat. Summo eum honore pro-
secuti sunt Bessario Cardinalis,
Theodorus Gaza, cæterique do-
cti Græci, quibus captâ Constan-
tinopoli

tinopoli Europa Occidentalis asy-
lum facta est. Ipse Vir omni li-
terarum genere præcellens, phi-
losophiæ peritissimus, Platonis ac
Stoicorum fautor strenuus, Aristo-
teli paulo infenfior, quem in li-
bro cui titulus, *πρὶ ὧν Αριστοτέλης πρὸς
Πλάτωνα διαφέρειαι*, acriter infectatur.

Quid ego præstiterim, si for-
sitam quæras; respondeo, me in
altero libello diligenter contulisse
Editiones Aristotelis Sylburgia-
nam & Du Vallianam, nec non
& alias duas hujusce opusculi Ba-
fileæ excusas 1552 & 1586: in
altero, Gemisti scilicet, easdem Ba-
fileenses, G. Canteri aliam, & co-
dices

duces duos MSS. Biblioth. Bodleianaæ. Quinetiam (quas quidem juventuti saltem non inutiles fore spero) meas adjunxi notas, partim ad veram lectionem, partim ad auctoris utriusque sensum pertinentes. Nec enim mihi, aut *ἡλικιώταις* meis consentaneum esse arbitror, de verbis solum, neglectis rebus, criticorum more nobiliorum, disputare. Tu vero, Lector candide, vale, hasque studiorum meorum primitias, qualescunque sint, æquo animo accipe.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

ΠΕΡΙ

Αρετῶν καὶ Κακιῶν.

A R I S T O T E L I S

D E

Virtutibus & Vitiis Libellus.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ

Π Ε Ρ Ι

Αρετῶν καὶ Κακιῶν.

Αρετῶν καὶ κακιῶν διαίρεσις.

ΕΠΑΙΝΕΤΑ μέν ἐστι τὰ καλὰ, ψα-
τὰ δὲ τὰ αἰσχερά. καὶ τῶν μὲν κα-
λῶν ἡγεῖται αἱ ἀρεταί· τῶν δ' αἰ-
σχρῶν, αἱ κακίαι. ἐπαινετὰ δὲ ὅτι καὶ τὰ αἰ-
πα τῶν ἀρετῶν καὶ τὰ πρὸς πόμηναι ταῖς ἀρε-
ταῖς καὶ τὰ γινόμενα ἀπ' αὐτῶν καὶ τὰ ἔργα
αὐτῶν. ψατὰ δὲ τὰ εἰσταντία.

Τεμερῶς δὲ τῆς ψυχῆς λαμβανομένης
κατὰ Πλάτωνα, τὸ μὲν λογιστικὸν ἀρετὴ ὅτι
ἡ φρόνησις· τοῦ δὲ θυμοειδῆς, ἥ τε ὁραότης,
καὶ ἡ ἀνδρεία· τοῦ δὲ ὁπιθυμητικοῦ, ἥ τε
σωφρο-

ARISTOTELIS

DE

Virtutibus & Vitiis Libellus.

Virtutum & Vitiorum divisio.

LAUDABILIA quidem sunt honesta; vituperabilia vero turpia. Et quidem in honestis principem locum obtinent Virtutes: in turpibus autem Vitia. Laudabilia porro sunt, & causæ virtutum: & quæ virtutes consequuntur: & quæ exoriuntur ab eis: & opera ipsarum: vituperabilia vero, quæ his sunt contraria.

Quum autem anima, secundum Platonem, in tres distribuatur partes; Rationalis quidem virtus est Prudentia: Animosæ autem, five Irascibilis, Mansuetudo & Fortitudo: Concupiscibilis verò,
Tempe-

σωφροσύνη, καὶ ἡ ἐγκράτεια· ὅλης ᾗ τὴ ψυχῆς,
ἢ τε δικαιοσύνη, ἔῃ ἐλευθεριότης, καὶ ἡ μελα-
λοφυχία. κακία δὲ ἐστὶ, ἔῃ λογικῆς ἡ ἀφ-
ροσύνη· ἔῃ δὲ θυμοειδῆς, ἢ τε ὀργιότης, ἔῃ ἡ
δειλία· τῇ δὲ ἐπιθυμητικῇ, ἢ τε ἀκολασία, καὶ
ἡ ἀκρασία· ὅλης ᾗ τὴ ψυχῆς, ἢ τε ἀδικία, καὶ
ἀνελευθεριότης, ἔῃ μικροφυχία.

ΟΡΟΙ ΑΡΕΤΩΝ.

Φρόνησις.

Επὶ τῇ φρόνησις μὲν ἀρετὴ ἔῃ λογικῆς, πᾶσα
σκευαστικὴ τῇ ὡς εὐδαιμονίαν συντελεστικῇ.

Πραότης.

Πραότης δὲ ἐστὶν ἀρετὴ ἔῃ θυμοειδῆς, καθ' ἣν
ὑπὸ ὀργῆς γίνοντι δυσκίνητοι.

Ανδρεία.

Ανδρεία δὲ ἐστὶν ἀρετὴ ἔῃ θυμοειδῆς, καθ' ἣν
δυσέκπληκτοὶ εἰσιν ἀπὸ φόβων τῇ ὡς θάνατοι.

Σωφρο-

Temperantia & Continentia : totius autem animæ, Iustitia, Liberalitas, & Magnanimitas. Vitium vero est Rationalis quidem Imprudentia : Irascibilis vero, Iracundia & Ignavia : concupiscibilis autem, Intemperantia & Incontinentia : totius vero animæ, Injustitia, Illiberalitas, & Pusillanimitas.

VIRTUTUM DEFINITIONES.

Prudentia.

Est autem Prudentia virtus animæ rationalis, ea comparans, quæ ad felicitatem spectant.

Manfuetudo.

Manfuetudo verò est virtus Irascibilis, quâ qui præditi sunt, non faciliè commoventur irâ.

Fortitudo.

Fortitudo autem virtus est Irascibilis, per quam non facile mortis metu percelluntur.

Tempe-

Σωφροσύνη.

Σωφροσύνη δέ ἐστιν ἀρετὴ τῷ ἐπιθυμητικῷ,
καθ' ἣν ἀνόρεκτοι γίνονται πρὸς τὰς ἀπολαύσεις
τῶν φαύλων ἡδονῶν.

Εγκράτεια.

Εγκράτεια δέ ἐστιν ἀρετὴ τῷ ἐπιθυμητικῷ,
καθ' ἣν κατέχουσι τῷ λογισμῷ τὴν ἐπιθυμίαν
ὁρμῶν ἐπὶ τὰς φαύλας ἡδονάς.

Δικαιοσύνη.

Δικαιοσύνη δέ ἐστιν ἀρετὴ ψυχῆς, διανεμη-
τικὴ τῷ κατ' ἀξίαν.

Ελευθεριότης.

Ελευθεριότης δέ ἐστιν ἀρετὴ ψυχῆς, εὐδά-
πανος εἰς τὰ καλά.

Μεγαλοψυχία.

Μεγαλοψυχία δέ ἐστιν ἀρετὴ ψυχῆς, καθ'
ἣν δύναται φέρειν εὐτυχίαν ἔα ἀτυχίαν, καὶ πμὴν
καὶ ἀπμίαν.

ΟΡΟΙ

Temperantia.

Temperantia vero est virtus Concupiscibilis, per quam à malarum voluptatum appetitu redduntur alieni.

Continentia.

Continentia autem virtus est Concupiscibilis, per quam cupiditatem, quæ in malas fert voluptates, ratione inhibent.

Justitia.

Justitia verò est virtus animæ, quæ tribuit suum jus cuique.

Liberalitas.

Liberalitas autem est virtus animæ, rectè sumptum in res honestas faciens.

Magnanimitas.

Magnanimitas autem est virtus animæ, per quam ferre potest prosperam, & adversam fortunam, honorem, & ignominiam.

C

VITIO-

ΟΡΟΙ ΚΑΚΙΩΝ.

Αφροσύνη.

Αφροσύνη δέ ἐστι κακία ὅ λογικῶς, αἰτία
ὅ ᾧ κακῶς.

Οργιλότης.

Οργιλότης δέ ἐστι κακία τοῦ θυμοειδούς,
καθ' ἣν εὐκίνητοι γίνονται πρὸς ὀργήν.

Δειλία.

Δειλία δέ ἐστι κακία ὅ θυμοειδῶς, καθ' ἣν
ἐκπλήττονται ὑπὸ φόβου, καὶ μάλιστα τὸ πρὸς θά-
νατον.

Ακολασία.

Ακολασία δέ ἐστι κακία τῷ ὀπιθυμητικῷ,
καθ' ἣν αἰρῶνται τὰς φάύλας ἡδονάς.

Αχεασία.

Αχεασία δέ ἐστι κακία τῷ ὀπιθυμητικῷ,
καθ' ἣν αἰρῶνται τὰς φάύλας ἡδονάς, κωλύοντες
ὅ λογικῶς.

Αδίκη.

VITIORUM DEFINITIONES.

Imprudentia.

Imprudentia verò est vitium Rationalis, malè vivendi causa.

Iracundia.

Iracundia autem vitium est Irascibilis, per quod fiunt ad iram præcipientes.

Ignavia.

Ignavia autem vitium est Irascibilis, per quod metu, & maximè mortis, consternantur.

Intemperantia.

Intemperantia autem vitium est Concupiscibilis, per quod amplectuntur malas voluptates.

Incontinentia.

Incontinentia autem est vitium Concupiscibilis, per quod amplectuntur malas voluptates, adversante rationali parte.

Injustitia.

Αδικία.

Αδικία δέ ἐστι κακία ψυχῆς, καθ' ἣν πλεονεκτικοὶ γίνονται πρὸς τινὲς ἀξίαν.

Ανελευθερία.

Ανελευθερία δέ ἐστι κακία ψυχῆς, καθ' ἣν ὀρέγονται τῷ πρὸς τὰς ἀλλοτρίων κέρδους.

Μικροψυχία.

Μικροψυχία δέ ἐστι κακία ψυχῆς, καθ' ἣν ἀδύνατοί εἰσι φέρειν εὐτυχίαν, καὶ ἀτυχίαν, καὶ τιμὴν, καὶ ἀτιμίαν.

ΤΑ ΤΩΝ ΑΡΕΤΩΝ.

Τὰ τὴ φρονήσεως.

Τῆς ἣ φρονήσεώς ἐστι, ὅ ἐν βεβληύσατο. ὅ κρῖναι τὰ ἀγαθὰ, καὶ τὰ κακά, καὶ πάντα τὰ ἐν ᾧ βίῳ αἰρετὰ, καὶ φευκτά. ὅ χρῆσθαι πᾶσι καλῶς τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς. ὅ ὁμιλῆσαι ὁρθῶς.

Iniustitia.

Iniustitia verò est vitium animæ, per quod plus sibi quam par sit, præter dignitatem & meritum usurpant, occupantque.

Illiberalitas.

Illiberalitas autem est vitium animæ, per quod appetunt undiquaque lucrum.

Pufillanimitas.

Pufillanimitas autem vitium est animæ, per quod ferre possunt nec prosperam, nec adversam fortunam, nec honorem, nec ignominiam.

QUÆ SINT VIRTUTUM.

Prudentiæ.

Prudentiæ autem est, bene deliberare : bona ac mala, quæque in vitâ expetenda, fugiendaque sunt, omnia dijudicare : sapienter uti omnibus præsentibus bonis & malis : cum aliis rectè versari & congregari :

ὀρθῶς· ὃ συνιδεῖν τὰς χαρὰς· ὃ ἀλγίνως χρή-
 σαῖς ἐ λόγῳ, καὶ ἔρῳ· ὃ τ' ἐμπειρίαν ἔχειν
 τ' χρησίμων πάντων. ἡ μνήμη δέ, καὶ ἡ ἐμπει-
 ρία, καὶ ἡ εὐθελία, καὶ ἡ ἀγχίνοια, ἥτοι ἀπὸ τ'
 φρονήσεως ἐκάστη αὐτῶν ἐστίν, ἢ πρῆπέ) τῇ φρο-
 νήσῃ· ἢ τὰ μὲν αὐτῶν οἷ) συναίτια τ' φρονήσεώς
 ὅτι, κατὰπερ ἐμπειρία, καὶ ἡ μνήμη· τὰ δ' οἷ)
 μέρη αὐτῆς, οἷον εὐθελία, καὶ ἀγχίνοια.

Πραότης.

Πραότης δέ ἐστι, ὃ δύναται φέρειν μετρίως
 ἐκκλήματα καὶ ὀλιγωρίας· καὶ ὃ μὴ ταχέως ὀρ-
 μᾶν ἐπὶ τοῖς πτωχείαις· καὶ τὸ μὴ εὐκίνητον εἶ)
 πρὸς τοῖς ὀργαῖς· ἀπικρον δὲ τῷ ἥττι, καὶ ἀφι-
 λόνεικον, ἔχοντα τὸ ἡρεμαῖον ἐν τῇ ψυχῇ, καὶ
 εἰσιμιμον.

Ανδρεία.

Ανδρεία δέ ἐστι, ὃ δυσέκπληκτον εἶ) ὑπὸ
 φόβων

di: temporum momenta & opportunitates perspicere: dicto factoque solerter uti: omnium quæ ex usu sunt, experientiam habere. Memoria autem, & Experientia, & Consilium, & Solertia, aut à Prudentiâ unaquæque emanat, aut eandem comitatur: aut harum, aliæ quidem quasi coadjutrices Prudentiæ sunt, ut Experientia & Memoria; aliæ autem quasi partes ejus, ut Consilium, & Solertia.

Manfuetudinis.

Manfuetudinis autem est, posse moderatè ferre criminationes, & contemptus: nec celeriter rapi in ultiones: nec esse proclivem ad iras: ingenio autem minimè amarum, & à contentione alienum, quietem & stabilitatem in animo habentem.

Fortitudinis.

Fortitudinis verò est, inconcussum à
mortis

φρόνων τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸ εὐθαρσὴ ἐν τοῖς
 δεινοῖς· καὶ τὸ εὐτολμον πρὸς τοὺς κινδύνους.
 καὶ ὁ μᾶλλον αἰρεῖσθαι τεθνάναι χαλῶς, ἢ αἰ-
 χρῶς σωθῆναι· ἐπὶ τῇ νίκῃ αἴτιον εἶναι. ἔτι δὲ
 ἀνδρείας ὅτι, καὶ ὁ πονεῖν, καὶ καρτερεῖν, καὶ
 αἰρεῖσθαι ἀνδραγαθίζεσθαι. παρέπεται δὲ τῇ
 ἀνδρείᾳ, ἐπὶ ἡ εὐτολμία, καὶ ἡ εὐψυχία, καὶ
 τὸ θάρσος, καὶ ὁ θράσος· ἔτι ἡ καὶ ἡ φιλο-
 πονία, ἐπὶ ἡ καρτερία.

Σωφροσύνης.

Σωφροσύνης δὲ ὅτι, ὁ μὴ θαυμάζειν τὰς
 ἀπολαύσεις τῶν σωματικῶν ἡδονῶν· καὶ τὸ εἶναι
 πάσης ἀπολαύσεως αἰσχροῦς ἡδονῆς ἀνόρεκτον·
 καὶ τὸ φοβεῖσθαι ἐπὶ τὴν δικαίαν ἄδειαν· καὶ
 τὸ περᾶσθαι πρὸς τὸν βίον ὁμοίως ἐν τε μικροῖς
 καὶ μεγάλοις. πρέπει ἡ τῇ σωφροσύνῃ εὐτα-
 ξία, κοσμιότης, αἰδώς, εὐλάβεια.

Εὐκρα-

mortis metu, & constantem in malis, & intrepidum ad pericula esse: & male honestè mori, quam turpiter servari: & victoriæ causam præstare. Præterea autem Fortitudinis est, & labcrare, & tolerare, & in omnibus se fortiter gere re velle. Subsequitur autem Fortitudinem, & Audacia, & animi Præstantia, & Fiducia, & Confidentia: insuper autem, Industria, & Tolerantia.

Temperantiæ.

Temperantiæ autem est, corporearum voluptatum illecebras non admirari: & cujusvis fœdæ voluptatis, & delectationis minimè appetentem esse: justam etiam libertatem & licentiam reformidare: & intentum esse in vitæ rationem, in parvis æque ac magnis. Subsequitur autem Temperantiam, Ordo, Elegancia, Pudor, Cautio.

D

Conti-

Εγκρατείας.

Εγκρατείας δέ ἐστι, ὅ δύνανται καταχεῖν ὅ-
 λοισμῶ τ' ἐπιθυμίαν ὁρμῶν ἐπὶ φαύλας ὑπο-
 λαύσεις, ἢ ἡδονάς· καὶ τὸ καρτερεῖν· ἢ ὅ ὑπε-
 μενηκὸν εἶ) τ' κατὰ φύσιν ἐνδείας, ἢ λύπης.

Δικαιοσύνης.

Δικαιοσύνης δέ ἐστι, τὸ διδμεμητικὸν εἶναι
 ὅ κατ' ἀξίαν· καὶ σώζειν τὰ πάτρια ἔθνη, ἢ
 τὰ νόμιμα· καὶ ὅ σώζειν ὅν γεγραμμένους νό-
 μους· καὶ τὸ ἀληθεύειν ἐν ὅ ἀγαθέροντι· καὶ ὅ
 διαφυλάττειν τὰς ὁμολογίας. ἐπὶ ἣ περὶ τῆ
 δικαιοσύνης περὶ τῆς θεῆς, εἶτα περὶ δαί-
 μονας, εἶτα περὶ πατρίδα ἢ γονεῖς, εἶτα περὶ
 τῆς κατοικομενῆς· ἐν οἷς ὅτιν ἡ εὐσέβεια, ἢτοι
 μέγ' οὖσα δικαιοσύνης, ἢ περὶ ακολουθεῖσα.
 ἀκολουθεῖ ἣ τῇ δικαιοσύνῃ, ἢ ὁσιότης, καὶ ἀλή-
 θεια, καὶ ἡ πίστις, καὶ ἡ μισοπονηρία.

ΕΛΘΕ-

Continentiæ.

Continentiæ autem est, posse cohibere ratione cupiditatem, ferentem ad malas delectationes, & voluptates: & perseverare: & naturæ omnis defectûs perturbationisque esse patientem.

Justitiæ.

Justitiæ autem est, distributivum esse ejus, quod suum jus cuique est: & tueri patrias consuetudines, & instituta: & servare scriptas leges: & veritatem in controversia servare: pactaque custodire. Est autem prima Justitia erga Deos; proxima erga dæmonas; deinde erga patriam, & parentes; deinde erga defunctos: in quibus est Pietas, quæ Justitiæ aut pars est, aut ipsam subsequitur. Comitatur autem Justitiam, & Sanctitas, & Veritas, & Fides, & improbitatis Odium.

Libera-

Ελευθεριότης.

Ελευθεριότης δέ ἐστι, τὸ πορευτικὸν εἶναι χρημάτων εἰς τὰ ἐπαινετά, καὶ δαφνίῃ ὅτι τὰ εἰς τὰ δέοντα ἀναλῶσαι· καὶ τὸ βοηθητικὸν εἶναι εἰς τὰ ἀγαθὰ καὶ τὸ μὴ λαβεῖν, ὅθεν μὴ δέ. ἔστι δὲ ὁ ἐλευθέριος, καὶ περὶ ἐσθλὰ κατὰ εὖ, καὶ περὶ οἰκιστῶν· ὁ κατασκευαστικὸς τῶν ἀγαθῶν καὶ καλῶν, καὶ ἀγαθῶν ἐχόντων ἡδεῖαν ἀνευ τοῦ λυσιτελοῦντος· καὶ δρεπτικὸς τῶν ζώων, τῶν ἡδίων ἐχόντων πῖ ἢ θαυμαστόν. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἐλευθεριότητι, τοῦ ἥτοις ὑγρότης, καὶ εὐαγωγία, καὶ φιλοδωροπία, καὶ τὸ εἶναι ἐλεητικόν, καὶ φιλόφιλον, καὶ φιλόξενον, καὶ φιλόκαλον.

Μεγαλοψυχίας.

Μεγαλοψυχίας δέ ἐστι, τὸ καλῶς εἶναι
κεῖν

Liberalitatis.

Liberalitatis autem est, erogare pecunias in laudabilia, & in impendendo ad res necessarias largum esse: & praesto esse ad auxilium ferendum in re pecuniariâ: nec accipere, unde non oportet. Est autem liberalis, & circa indumenta nitidus, & circa habitationem: & qui se instruat ornetque rebus supervacuis, honestis tamen, & oblectationem jucundam habentibus, nullâ utilitatis habitâ ratione: & qui animalia, quæ voluptatem aut admirationem aliquam præbent, alat. Comitatur autem Liberalitatem Morum Facilitas, & Comitatus, & Humanitas, & esse misericordem, & amicorum amantem, & hospitalem, & pulchri studiosum.

Magnanimitatis.

Magnanimitatis autem est, recte & fortiter

κεῖν καὶ εὐτυχίαν, καὶ ἀτυχίαν, ἔτι μὲν, καὶ
ἀπμίαν· καὶ ὅ μὴ θαυμάζειν, μήτε πευφήν,
μήτε θεραπείαν, μήτε ἔξυσίαν, μήτε τὰς νί-
κας τὰς ἀναγωνίους· ἔχειν δὲ πᾶν βάθος τῆς ψυ-
χῆς, καὶ μέγεθος. ἔστι ὃ μεγαλόφυχος, ὅδ' ὁ ὅ
ζην φέρει πολλοῦ ποίεσθαι, ὅδ' ὁ φιλόζωτος.
ἀπλῶς δὲ τῷ ἡδέι, καὶ θνητῷ, ἀδικεῖσθαι
δυνάμενος, καὶ ὁ τιμωρητικός. ἀκολουθεῖ ὃ
τῇ μεγαλοφυχίᾳ ἀπλότης καὶ ἀλήθεια.

ΤΑ ΤΩΝ ΚΑΚΙΩΝ.

Αφροσύνης.

Αφροσύνης δὲ ὅτι, τὸ κρίνειν κακῶς τὰ
πράγματα· τὸ βελεύσατο κακῶς· ὁ ὁμι-
λῆσαι κακῶς· ὁ χρῆσατο κακῶς τοῖς παρῶ-
σιν ἀγαθοῖς· ὁ ψευδῶς δοξάζειν φέρει τὸ εἰς τὸ
βίον καλῶν καὶ ἀγαθῶν. πρὸς ἀκολουθεῖ ὃ τῇ ἀφ-
ροσύνῃ.

titer ferre prosperam, & adversam fortunam, honorem, & ignominiam: ac neque delicias, neque clientelam, neque potestatem, neque victorias gymnicas, admirari: habere verò quandam animi altitudinem & magnitudinem. Est autem magnanimus, neque vitam magnificiens, neque vitæ amans: simplex porrò moribus, & generosus; qui injuriam ferre potest, & vindictæ non est cupidus. Comitatur autem Magnanimitatem Simplicitas & Veritas.

QUÆ SINT VITIORUM.

Imprudentiæ.

Imprudentiæ autem est, res malè judicare: deliberare perperam: cum hominibus malè versari: uti nequiter præsentibus bonis: in falsam adduci opinionem de iis, quæ ad vitam sunt bona & honesta. Subsequitur autem Imprudentiam,

εραυνία, ἀπειρία, ἀμαθία, ἀκρασία, ἐπαι-
περότης, ἀμνημοσύνη.

Οργιλότης.

Οργιλότης δὲ ὅστις εἶδη τέταρτα· ἀκρο-
χελία, πικρία, βαρυθυμία. ἐστὶ δὲ ὁ ὀργίλος,
μὴ δύναντος φέρειν, μήτε τὰς μικρὰς ὀλιγορή-
σεις, μήτε ἐλαττώσεις. εἶδ' ὅτι κολαστικόν, καὶ τι-
μωρητικόν, καὶ εὐκίνητον πρὸς ὀργήν, καὶ ὑπὸ ἔργου
καὶ ὑπὸ λόγου ὁ τυχόντος. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ὀργι-
λότητι, ὁ προξυνικὸν ὁ ἥθους, καὶ εὐμετάβολον,
καὶ ἡ περρολογία, καὶ ὁ ἐπὶ μικροῖς λυπεῖσθαι, καὶ
ταῦτα πάσχειν ταχέως, καὶ παρὰ βραχὺν καιρόν.

Δειλίας.

Δειλίας δὲ ἐστὶ, τὸ ὑπὸ τῷ τυχόντων φόβῳ
εὐκίνητον εἶναι, καὶ μάλιστα τῷ φεῖ θάνατον, καὶ
τὰς σωματικὰς πειρώσεις· καὶ τὸ ὑπολαμ-
βάνειν κρείττον εἶναι ὅπως οὐκ οἶδεν, ἢ τελευ-
τήσαι

tiam, Imperitia, Inscitia, Incontinentia, Ineptia, Oblivio.

Iracundiæ.

Iracundiæ autem sunt species tres: Excandescencia, Amarulentia, Morositas. Est autem iracundi, nec parvos contemptus, neque imminutiones posse ferre: sed ad pœnas repetendas, vindicandumque, proclivem esse: & de facili ad iram facto verbove moveri. Comitatur autem Iracundiam, facilis Irritatio animi, & Inconstantia, & Acerbitas, & ob parvas res dolere, & ab his derepentè affici, & per breve tempus.

Ignaviæ.

Ignaviæ autem est, quovis metu facile percelli, & mortis maximè, & corporearum mutilationum & læsionum: & arbitrari præstantius esse, quomodo-
cunque servari incolumem, quam mor-

E

tem

τῆσαι καλῶς. ἀκολυθῆ ἢ τῇ δειλίᾳ, μαλακία, ἀνδρεία, σπονία, φιλοψυχία. ὕπερ δέ τις εὐλάβεια, καὶ ὁ ἀφιλόνεικον ὅ ἦτοις.

Ακολασίας.

Ακολασίας δέ ἐστι, ὅ αἰρεῖται τὰς ἀπολαύσεις τῶν ἡδονῶν, τῷ βλαβερῶν ἐ αἰσθητῶν. ἔ ὁ ὑπολαμβάνειν εὐδαιμονεῖν μάλιστα τὸς ἐν ταῖς τοιαύταις ἡδοναῖς ὄντας· καὶ ὁ φιλογέλοιον (ἔ), καὶ ὁ φιλοσκώπην, καὶ φιλευβράπελιν· καὶ ὁ ῥαδιουργόν (ἔ) ἐν τοῖς λόγοις, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις. ἀκολυθῆ ἢ τῇ ἀκολασίᾳ, ἀταξία, ἀναίδεια, ἀκοσμία, περυφή, ῥαθυμία, ἀμέλεια, ὀλιγωρία, ἑκλυσις.

Ακρασίας.

Ακρασίας δέ ἐστι, ὅ κωλύοντος ὅ λογισμοῦ τὰς ἀπολαύσεις τῶν ἡδονῶν αἰρεῖσθαι· καὶ ὁ ὑπολαμβάνοντα κρεῖττον εἶναι μὴ μετασχεῖν μὲν αὐτῶν,

tem honestè oppetere. Comitatur autem Ignaviam, Mollities, Effœminatio, Inertia, Vitæ Studium. Subest autem quædam Cautio, & Contentionis Detrectatio.

Intemperantiæ.

Intemperantiæ autem est, sectari delectationes voluptatum noxiarum, & turpium: & arbitrari maximè felices eos esse, qui in hujusmodi voluptatibus versantur: & ridiculorum, & dicacitatis, & facetiarum nimium esse amantem: & versutum esse tam in verbis, quam rebus. Comitatur autem Intemperantiam, Confusio, Impudentia, Invenustas, Luxus, Desidia, Negligentia, Incuria, Dissolutio.

Incontinentiæ.

Incontinentiæ autem est, prohibente ratione delectationes voluptatum sectari: & arbitrari, præstabilius esse non frui
 ipsis,

αὐτῶν, μετέχειν ἢ μηδὲν ἦτιον· καὶ τὸ οἶεσθαι μὴ
δεῖν πράττειν καὶ τὰ χαλὰ, καὶ τὰ συμφέροντα,
ἀφίστασθαι ἢ αὐτῶν ἀφ' αὐτὰς ἡδονάς. ἀκολυ-
θεῖν ἢ τῇ ἀκρασίᾳ, μαλακίᾳ, ἐν μελαμέλεια,
καὶ τὰ πλεῖστα ταῦτα, ἀ καὶ τῇ ἀκολασίᾳ.

Αδικίας.

Αδικίας δὲ εἰσὶν εἴδη τρεῖς· ἀσέβεια, πλεο-
νεξία, ὕβρις. ἀσέβεια μὲν, ἡ κατὰ θεοὺς πλημ-
μέλεια, ἐ κατὰ δαίμονας, ἢ καὶ κατὰ τὰς κατω-
χόμενας, καὶ κατὰ γονεῖς, καὶ κατὰ πατρίδα. πλεο-
νεξία ἢ, κατὰ τὰ συμβόλαια, κατὰ τὴν ἀξίαν
αἰρεσμένη τὸ διάφορον. ὕβρις ἢ, κατὰ τὴν τὰς
ἡδονῶν αὐτοῖς πρᾶσκειν ἄλλως, εἰς ὅντινος ἀτα-
γόντες ἐτέρους. ὅθεν Εὐνήιος κατὰ αὐτῆς λέγει·

Ἦτις κερδαίνεισ' ὅθεν, ὅμως ἀδικεῖ.

Εἴη ἢ τῆς ἀδικίας, τὸ παραβαίνειν τὰ πά-
τρια ἔθνη ἐν τῷ νόμῳ· καὶ τὸ ἀπειθεῖν τοῖς

νόμοις

ipsis, frui autem nihilominus: & ducere quidem oportere facere honesta, & quæ expediunt, abhorreere tamen ab ipsis propter voluptates. Est autem comes Incontinentiæ, Mollities, & Pœnitentia, & plura ejusmodi quæ Intemperantiam comitantur.

Injustitiæ.

Injustitiæ autem sunt species tres: Impietas, Avaritia, Contumelia. Impietas quidem, quæ in Deos est delictum, & dæmonas, & defunctos, & parentes, & patriam. Avaritia autem, quæ in commerciis præter dignitatem ac meritum potiora expetit, & assumit. Contumelia verò, per quam voluptates sibi comparant, aliis probrum inferentes. Unde Euenus de ipsâ dicit:

Quæ lucri faciens nil, tamen ipsa nocet.
Est autem Injustitiæ, patrias consuetudines, & instituta transgredi: nec parere

νόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσι τὸ ψεύδεσθαι· τὸ
 ὁπιορκεῖν· ὃ ὁρᾷ βλαίνειν τὰς ὁμολογίας, καὶ
 τὰς πίσεις. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀδικίᾳ, συκο-
 φονία, ἀλαζονεία, φιλομνηστικότητα, πονη-
 ρία, κακότης, πανουργία.

Ἀνελευθερίας.

Ἀνελευθερίας δὲ ἔστιν εἶδη τρία· αἰχροκερ-
 δία, φειδωλία, κίμβεία· αἰχροκερδία μὲν, καὶ
 ἢ κερδαίνειν ζητῶσι παντὶ ἀρχόμεν, καὶ ὃ κέρδος τῷ
 αἰχμύλῳ πλεονος ποιεῖν· φειδωλία δὲ
 ἔστι, καὶ ἢ ἀδάπανοι γίνονται τῷ χρημάτων εἰς
 τὸ δέον· κίμβεία δὲ ἔστι, καὶ ἢ δαπανῶσι μὲν,
 καὶ μικρὸν καὶ κακῶς, καὶ πλέον βλάπτοντα,
 καὶ μὴ καὶ καιρὸν ποιεῖσθαι τὸ ἀγαθόν· ἔστι
 καὶ τῆς ἀνελευθερίας, τὸ πλεῖστον ποιεῖν
 χρήματα, καὶ τὸ μηδὲν ὀνειδος ἡγεῖσθαι τῶν
 ποιεόντων τὸ κέρδος· βίος θητικός, καὶ δολο-
 πρεπής,

re legibus, nec magistratibus: mentiri: pejerare: pactis non stare, & fidem fallere. Comitem autem Injustitiæ se addit Sycophantia, Jactantia, Humanitas e-mentita, Malignitas, Calliditas.

Illiberalitatis.

Illiberalitatis autem species sunt tres: turpis Quæstus, Tenacitas, Sordes. Turpis Quæstus quidem, per quem lucrari quærunt undecunque, & lucrum, quam pudorem pluris faciunt: Tenacitas autem, per quam sumptui parcunt, & impensæ in res necessarias: Sordes autem est, per quam impendunt quidem, sed minutatim & malè, & ea quæ plus detrimenti faciunt, eo quod impensa fiat, nullo habito temporis delectu. Est autem Illiberalitatis, plurimi facere pecunias, nec id probrum putare, quod quæstuosum sit: Vita mercenaria, & servilis,

πρεπής, καὶ ῥυπαρὴς, φιλοτιμίας καὶ ἐλευ-
θερίας ἀλλότριον. ἀκολουθεῖ ὅ τῇ ἀνελού-
θευρότητι, μικρολογία, βαρυθυμία, καὶ μι-
κροφυχία, ταπεινότης, ἀμετερία, ἀγένεια,
μισοδωροπία.

Μικροφυχίας.

Μικροφυχίας δέ ἐστι, τὸ μήτε τιμῶν,
μήτε ἀτιμίαν, μήτε εὐτυχίαν, μήτε ἀτυ-
χίαν δυνάσθαι φέρειν, ἄλλὰ τιμώμενον μὲν
χαυνούσθαι, μισρὰ δὲ εὐτυχήσονται ὑπε-
ξαίρεσθαι· ἀτιμίαν δὲ μηδὲ τιῶν ἐλαχί-
στῳ ἐνεγκεῖν δυνάσθαι· Σπότηβγμα δὲ ὁ-
τιοῦν, ἅπῳ καὶ ἀτυχίαν κέρνειν μεγάλῳ·
ὀδύρεσθαι δὲ ὅτι πᾶσι, καὶ δυσφορεῖν. ἔτι
δὲ τοιοῦτός ἐστι ὁ μικροφυχῆς, οἷος πάν-
τα τὰ ὀλιγορήματα καλεῖν ὕβριν καὶ ἀ-
τιμίαν, καὶ τὰ δι' ἀγνοίαν ἢ λήθειαν γιγνώ-
μινα.

lis, & sordida, ab Honoris studio & Liberalitate aliena. Comitatur autem Il-liberalitatem, curiosa rerum minutarum *Æstimatio*, *Morositas*, *Pufillanimitas*, *Hu-militas*, *Immodestia*, *Ignobilitas*, *Inhu-manitas*.

Pufillanimitatis.

Pufillanimitatis verò est, neque hono-rem, neque ignominiam, neque prospe-ram, neque adversam fortunam posse ferre: sed honoratum quidem tumesce-re, ac, paululum arridente fortunâ, su-perbire & attolli: ignominiam autem ne minimam quidem ferre posse: aberrationem autem quamlibet, damnum & infortunium magnum judicare: conqu-erique de omnibus, & ægro animo ferre. Præterea autem *pufillanimus* est ejus-modi, qui omnes sui neglectus contu-meliam vocet & ignominiam; etiam eos, qui per imprudentiam vel oblivionem ad-

F mittuntur.

μῦθα. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ μικροψυχίᾳ, μικρολογία, μεμφιμοιρία, δυσελπίς, ταπεινότης.

ΚΑΘΟΛΟΥ.

Καθόλου ὅ τῆς μὲν ἀρετῆς ὅτι, τὸ ποιεῖν σπουδαία τινὰ θάλασσι περὶ τινὲ ψυχὴν, ἡρεμαίαις καὶ τεταγμέναις κινήσεσι χρωμένῳ, συμφωνῶσαν κατὰ πάντα τὰ μέρη. διὸ καὶ δοκεῖ παρὰδειγμα πολιτείας ἀγαθῆς εἶναι ψυχῆς σπουδαία θάλασσι. ἔστι δὲ ἀρετῆς, καὶ τὸ εὐεργετεῖν οὐδ' ἀξίως, καὶ τὸ φιλεῖν οὐδ' ἀγαθούς· καὶ τὸ μήτε κολαστικὸν εἶναι, μήτε τιμωρητικόν, ἀλλὰ ἴλεων, καὶ εὐμνητικόν, καὶ συγγνωμονικόν. ἀκολουθεῖ δὲ τῇ ἀρετῇ, χρηστότης, ὀπιείκεια, εὐγνωμοσύνη, ἐλπίς ἀγαθή· ἐπὶ δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα,

mittuntur. Comitatur autem Pusillanimitatem, curiosa rerum minutarum *Æstimatio*, *Querimonia*, *Diffidentia*, *Humilitas*.

QUÆ VIRTUTIS ET VITII SINT
GENERATIM ATQUE UNIVERSE.

Cæterum generatim atque universè Virtutis quidem est, honestum probumque affectum animi efficere, quietis & constitutis motibus utentem, omnibus ex partibus consonantem: quapropter & bonæ exemplar reipublicæ animi proba videtur esse affectio. Est porro Virtutis, & beneficiis dignos afficere, & bonos diligere: & neque ad sumendas pœnas, neque ad vindictam, ardenti esse animo, sed clementi, placido, & misericordi. Sequitur autem Virtutem, *Benignitas*, *Æquitas*, animi *Candor*, *Spes* bona; insuper autem, *familiarium studiosum*,

τα, οἷ φίλοιον εἶ), καὶ φιλόφιλον, φιλέταιρον,
 φιλόξενον, φιλόφρων, καὶ φιλόχαλον· ἀ δὴ
 πάντα τὰ ἐπαινετῶν ὅτι· τῆς δὲ κακίας ὅτι
 τὰ εὐδαιμόνεια ταύτη. ἅπαντα δὲ τὰ τῆς κακίας,
 καὶ τὰ ἀποφυγετέα αὐτῇ, τῶν φερομέ-
 νων ὅτιν.

Τ Ε Λ Ο Σ.

diosum, & amicorum esse, fociabilem, hospitalem, humanum, elegantem se exhibere. Quæ utique omnia laudabilium sunt: Vitii autem sunt, quæ huic contraria. Cæterum omnia quæ Vitii sunt, quæque ipsum consequuntur, ex numero vituperabilium sunt.

F I N I S.

ΠΛΗΘΩΝΟΣ

ΠΕΡΙ

ΑΡΕΤΩΝ.

PLETHONIS

DE

VIRTUTIBUS LIBELLUS.

Π Λ Η Θ Ω Ν Ο Σ

Π Ε Ρ Ι

Σ Α Ρ Ε Τ Ω Ν.

Αρετή ὅτιν ἔστις, καὶ ἢ ἀγαθοί ἐσμεν.
 ἀγαθὸς μὲν δὴ ὃ ὄντι ὁ θεός· ἀνθρω-
 ποι ᾗ ἀγαθοὶ γινόμεθα, ἐπόμενοι θεῷ καὶ τὸ
 δυνατὸν ἀνθρώπῳ. ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ἄνθρωπος, τὸ
 μὲν αὐτός τι καὶ αὐτόν, τὸ δὲ πρὸς ἕτερον·
 τοῦτο δ' ἦτοι πρὸς ἄλλ' ὁτιοῦν τῶν ὄντων, ἢ
 πρὸς τι πῶν αὐτοῦ, (λέγω δὴ τὸ χεῖρον πῶν
 παρ' ἡμῶν) καὶ τῶτ' αὖ, ἦτοι περὶ βίαν ἅτ-
 τα παθήματα ἔχον, ἢ περὶ ἐκούσια· ἢ μὲν
 καὶ αὐτόν τί ὅτιν ὁ ἄνθρωπος, (ἐστὶ δὲ πᾶ
 λογικόν τι ζῶον,) φρόνησις αὐτῷ παραγίνε-
 ται ἀρετή, τὸ τῇ τοιαύτῃ δυνάμει οἰκειότα-

τον

PLETHONIS LIBER

D E

VIRTUTIBUS.

Ex interpretatione Adolphi Occonis.

Virtus est habitus, quo boni sumus. Ac revera quidem Deus bonus est: nos autem homines boni sumus, si Deum sequamur, quantum ab homine præstari potest. Quoniam autem homo partim ipse quidpiam per se, partim collatione alterius est, ac ita quidem aut cum quâvis re, aut secum ipse confertur, (intelligi autem volo deteriorem nostri partem :) quæ rursus aut in violentis quibusdam casibus, aut in voluntariis rebus versatur: quatenus quidem per se spectatur homo, (est autem rationis particeps animal,) existit in eo Virtus, quæ Prudentia dicitur, munusque

G

rationi

τον ἀποδιδῶσα ἔργον· ἢ ᾗ πρὸς ἑτέρῳ τί ἐστι,
 πρὸς μὲν ἄλλ' ὁτιοῦν τῆς ὄντων, δικαιοσύνη,
 τὸ πρῶτον αὐτῷ ἐχάτω ἡμῶν, ὅπερ ἐσμεν
 πρὸς ἑαυτον, ἀποδιδῶσα· πρὸς δέ τι τῆς
 αὐτοῦ, περὶ μὲν τὰ βίαια τῆς παθημάτων
 ἔχον, ἀνδρεία, περὶ δὲ τὰ ἐκούσια, σωφρο-
 σύνη, σῶζοντε ἑατέρῳ τέτοιον τιτὸ τοῦ ἀμεί-
 νονος τῷ πρὸ ἡμῶν αὐτοῖς πρὸς τὸ χεῖρον ἐχά-
 ροτε ἀξίαν.

Ρητέον δὲ αὖτις δι' ἀκρίβειας μᾶλλον περὶ
 αὐτῶν, ἀρξαμένοις ἀπὸ τῆς ἀτελεστάτης, ὅτι
 δὲ τίτῳ τελεωτάτῳ κατὰ φύσιν ἴσσι τῷ λό-
 γῳ. ὁ μὲν οὖν θεὸς τῷ ὄντι ἀνεπιδέης, τε-
 λεωτάτος τε ὢν, καὶ ὡς οἶόν τε μάλιστα αὐ-
 τάρκης· ἄνθρωπον δὲ ἀνεπιδεᾶ γενέσθαι παν-
 τάπασιν, ἀμήχανον· ἐλαττόνων μὲντοι καὶ
 πλεόνων δέομενον, δι' ἀρετιῷ τε καὶ κακίαν,
 ὅτι

rationi maximè proprium absolvit : quatenus verò cum quâvis aliâ re confer-
tur, existit in eo Justitia, quâ unusquis-
que nostrum officio fungitur, prout re-
ferimur ad quidvis aliud : quatenus ve-
rò secum ipse comparatur, si ea res ver-
setur in violentis casibus, Fortitudo in
eo existit ; si in voluntariis, Temperan-
tia ; quarum utraque melioris nostri par-
tis dignitatem adversus deteriorem sem-
per tuetur.

Dicendum autem rursus est exquisitè
magis de ipsis Virtutibus, sic ut ab im-
perfectissimâ auspicati, ad perfectissimam
secundum naturam ratione progredia-
mur. Ac Deus quidem revera nullius rei
eget, cum & perfectissimus sit, & quam
maximè seipso contentus. Verum ut ho-
mo nullius prorsus rei egeat, fieri nullo
modo potest : sed qui paucioribus & plu-
ribus propter virtutem & vitium egeat,
invenire

ὅστιν εὐρεῖν. ἐλαχίστων μὲν οὖν δρόμους, θεῶν τε
 ὁμοιότατα ἴσχει, καὶ κράτιστα αὐτὸς αὐτῷ· πλεό-
 νων δὲ γινόμενος ἐπιδεδῆς, θεῶν τε ἀνομοιότατα,
 ἔχει κράτιστα ἴσχει. ἔστι σωφροσύνη, τῆτο δὲ ὁ
 μόριον ἀρετῆς, ἕξις ψυχῆς αὐτάρκης ἐπ' ἐλα-
 χίστοις τοῖς πρὸς τὸ βίον ἀναγκάσις. ἐλάχιστα δὲ
 τὸ πρὸς τὸ βίον ἀναγκάσιον, τὰ μὲν πρὸς πλήρη,
 τὰ δὲ καὶ δυνάμει· ταῦτα δ' εἴη ἀν, ὧν δὴ πρὸς
 γενεὴ πολλὰ ἄτῃα πραγματευόμενόν ἐστι τυγ-
 χόμεν, οἷα τὰ εὐπορευόμενα καὶ εὐτελέστερα καὶ
 ῥαῖω μάλιστα· ἀ δὲ πρὸς τῷ δύσπορευοτέρων
 καὶ πολυτελετέρων καὶ χαλεπωτέρων, ἐν τοῖς
 τοιούτοις αἰρεῖσθαι πρὸς τὸ σωφρονὸς τε καὶ αὐ-
 τάρκους ἀν εἴη ἀνδρός.

Ἀλλὰ δὲ καὶ ἀκίνητος ὁ θεός· ἀνθρω-
 πον δὲ πρὸς μὲν πᾶντα ἀκινήτως ἔχειν,
 οὐδ' οἷόν τε, οὔτε ἀγαθόν. οὐδὲ γὰρ που
 καὶ

invenire licet. Nam qui paucissima requirit, Deo simillimus est, & in eo sui statu optimè constitutus: si idem pluribus egere coeperit, & Deo maximè dissimilis erit, & pessimè se habebit. Est autem ea virtutis pars quæ Temperantia dicitur, habitus animi contentus paucissimis, quæ ad vitam degendam requiruntur. Paucissima vero rerum ad vitam degendam necessariarum, alia videlicet sunt multitudine, alia facultate: cujusmodi sunt, quibus citra magnum negotium potiri liceat, ut magis parabilia, viliora & faciliora: quas res amplecti potius, quam eas quæ difficilius parantur, & pretiosiores sunt & difficiliore, officium viri temperantis & suâ sorte contenti fuerit.

Jam verò etiam immobilis est Deus: hominem autem non moveri ullâ re, nec fieri potest, nec expedit. Neque enim
hone-

καὶ πρὸς τὰ χαλὰ ἔτω δεῖ ἔχειν ἀκινήτως·
 ἀπὸ μέντοι τῶν χαλῶν ἀκίνητόν τε εἶναι, ἔνδον δὲ ὑπὸ τῶν
 χειρῶν τῶν βίον βιαίων παθημάτων ὅς τε κατεστηκός
 μὴ ἐξίστασθαι, μηδὲ ὅς τε χείρονα τῶν ἑαυτοῦ, καὶ πε-
 φυκότι κάμνειν ὑπὸ τῶν πρῶτον πόντων ἐχθρῶν,
 καὶ αὐτὸν χεῖρόν τι σιωδιστῆσθαι, κατέστιν ἂν
 εἶναι ἔνδον παραπλήσιον. καὶ ἔτι καὶ τὸ αὐτοῦ
 ὅς μοῖον ἀρετῆς, ἕξις ψυχῆς ἀκίνητος ὑπὸ
 τῶν χειρῶν τῶν βίον βιαίων παθημάτων.

Επεὶ δ' ἡμῶν ἕκαστος, γέρονε πρῶτον μὲν
 θεοῦ ἔργον, καὶ πάντοτε ἀλλότριον, ἀλλὰ καὶ
 τίς πη οἰκεῖόν τε καὶ συγγενὲς, ἔπειτα μοῖον
 ἄλλων τε ἡμῶν μειζόνων μερῶν, τὰς δὲ τὰς πό-
 λεις, (ὅλας τε καὶ ἐνὸς ἐκ πολλῶν ὄντων) χώ-
 ραν ἡντιμῶν ἀποκληρώσων ἕκαστα, ὥς ἂν ὅτι
 μάλιστα αὐτῶν τε καὶ τῶν ὅλων ἐμελλε συνοίσειν·
 δεῖ δὲ καὶ πρὸς ταύτην ἕκαστον ἀπολείπειν τὴν
 χώ-

honestis etiam rebus æque non moveri decuerit; sed nec ab honestate dimoveri, nec à violentis vitæ casibus de statu mentis dejici, neque ipsum ab ullis quæ incidunt rebus, unà cum deteriore sui parte & naturâ imbecillâ pejus affici, præstantissimum certè quiddam fuerit ac divinum. Est autem ea virtutis pars quæ Fortitudo dicitur, habitus animi, qui violentis vitæ casibus non movetur.

Quoniam autem unusquisque nostrum ita natus est, ut Dei quoddam sit opus, non planè alienum, sed quodammodo domesticum & conjunctum; deinde veluti particula aliarum partium, quæ majores nobis sunt, ut hujus Universitatis, (quæ totum & unum quiddam est conflatum è multis,) quovis in loco munus aliquod obitura, cum ipsi tum universitati profuturum: nulli statio ea deserenda

χώραν, ὃν ἢ ὁ θεὸς ἔταξεν, ἀλλ' ἐμμένειν κα-
 τὰ δαύαμιν, τὸ τῇ χώρᾳ περὶ σῆκον ἀποδι-
 δόντα. μέρος δὲ ἅπαν ὁμολογῶν τε ἐκείνῳ
 ἔπερ ἂν μέρος εἴη, καὶ μὴ ἀφρωνῶν, κατὰ
 φύσιν τε καὶ εὖ μάλισ' ἂν περὶ σῆτοι. καὶ ἐπεὶ
 γὰρ ὅστις ἡμῶν ἔχασθαι μέρος τι, τῷτο μὲν οἰ-
 κίας, τῷτο δ' ἐταιρείας πῶς, πόλεως, ἔθνος,
 ὅλως τῷδε τῷ παντός· ἀποδιδούς τὰ περὶ σῆ-
 κοντα ἑκάστοις, γονεῦσι μὲν ὅποια πατρὶ περὶ
 γονέας περὶ σῆκει, παισὶ δὲ ὅποια περὶ σῆ πα-
 τὴρ γονεῖ, ἐταίροις ὅποια περὶ σῆ ἐταίρους ἐταί-
 ρῳ, συσσίτῳ περὶ σῆ συσσίτῳ, γείτονι περὶ σῆ
 γείτονῳ, σινδόδῳ περὶ σῆ σινδόδῳ, πολίτῃ περὶ
 σῆ πολίτῳ, ἔτι τὲ περὶ σῆ θεὸν ὅποια θεράπον-
 τι καὶ ἔργῳ περὶ σῆ δεσπότῳ τε καὶ δημιουρ-
 γόν· οὕτω τὰυτα ἀποδιδούς, ἑαυτοῦ τε σώ-
 σει τῷτο αὐτό, ὅπερ ὅστις περὶ σῆ ἔχασον, θεῷ τε
 ἔψα-

da est, in quâ Deus eum constituit, sed perseverandum, ac pro virili id præstandum, quod illa postulare videtur. Quælibet autem pars, si cum illo cujus pars est consenserit, nec ei repugnârit, ita & rectissime & secundum naturam se habebit. Porrò cum unusquisque nostrum pars quædam sit partim domûs, partim societatis alicujus, quæ vel in urbe, vel in gente, in toto denique Universo posita est, si ea tribuit singulis quæ debentur, parentibus, qualia liberis erga parentes conveniunt; liberis, qualia erga liberos parenti; fociis, qualia erga socios socio; convictori erga convictores; vicino erga vicinos; comiti erga comites; civi erga cives; præterea erga Deum, qualia ferveo & operi erga Dominum & opificem: si quis, inquam, hæc ita præstet, tum illud suum munus, quo unicuique obstrictus est, tuebitur; tum Deum

H

seque-

ἔφεται, ἢ τέτακται χώρα μάλιστα ἐμμελῶν
 ἀρετὰ τ' ἔξει, ὥς ἀν τῷ ἀείσω ἐπόμηνθ'.
 εἴη τε ἀν διχαιοσύνη, τῷτο τὸ μέριον ἀρετῆς,
 ἔξις ψυχῆς σώζουσα ὃ πρῶτον αὐτῷ ἐχάσῃ
 ἡμῶν, ὅπερ ἐσμεν πρὸς ἕχαστον.

Επεὶ δὲ καὶ αὐτὸν ὁ ἀνθρωπίνος γένονεν
 οὐκ ἄλλο τι μάλιστα, ἢ λογικόν τι ζῶον, δῆ-
 λον δὴ, ὅτι ὡς θεωρῶς τις, οἷον πρὸς τὴν πόλιν
 γύρει, τῷδε τῷ πόλιν εἰσῆκται, ὅπισκεφό-
 μενθ' εἰς δυνάμιν καὶ θεωρήσων, τί τέ ὅστι
 τῶν ὄντων ἕχαστον, καὶ πῶς ποτε πρὸς ἄλλη-
 λα ἔχει, καὶ ἀπὸ πᾶς ἕκαστα γίνεταί τῶν γι-
 νομελῶν. εἴη τε ἀν καὶ τοῦτο φρονήσις, τὸ
 λοιπὸν καὶ τελεώτατον μέριον ἀρετῆς, ἔξις
 ψυχῆς θεωρητικὴ τῶν ὄντων, ἢ πᾶς ὅστιν ἕχα-
 στα.

Εἶναί

sequetur, perseverans in ea statione quâ collocatus est; tum in optimo erit statu, ut is, qui id quod optimum est sequitur. Erit autem pars ea virtutis Justitia, quæ habitus animi est, id conservans quod convenit unicuique nostrum, in eo quod sumus, ad quidvis aliud collati.

Cum autem per se homo non aliud fere sit, quam animal quoddam rationis particeps, perspicuum est, eum tanquam spectatorem quendam in hoc Universum, velut in Celebritatem, introductum esse, ut consideret & contempletur pro virili, quidnam sit unumquidque, & quo pacto res erga se invicem sint affectæ, & quam ob causam singula quæ eveniunt, accidant. Ea porro Prudentia fuerit, reliqua virtutis pars & perfectissima, quæ est habitus animi, ita res considerans, prout quæque sunt.

Qua-

Εἰνά τε τέτταρα μὲν τὰ μέγιστα μόρια
ἀρετῆς, σωφροσύνη, ἀνδρεία, δικαιοσύνη,
φρόνησις· τέτων δ' αὖ ἐκάστω τρία μόρια δὲ
εἶναι· ὡς τὸν μὲν σωφροσύνης· ---

Επεὶ ὅτι σωφροσύνη αὐτάρκεια τῶν πρὸς
Ⓢ βίον ἀναγκαίων, τριῶν δὲ τούτων ὡς
Ⓢ βίον δέοντα, ἡδονῶν, χρημάτων, δό-
ξης, ἐφ' ἐκάστῳ τούτων εἴη ἂν τι μόνον σω-
φροσύνης, φυλάττον τὸ αὐτάρκες καὶ χρήσι-
μον ἐκάστου· ὅτι μὲν ἡδοναῖς, κοσμιότης· ὅτι
δὲ χρήμασιν, ἐλευθεριότης· ὅτι δὲ δόξῃ, με-
τεριότης.

Ἀνδρία ἣ ἐπεὶ ἐστὶν ἀπάθεια ὑπὸ τῷ κατὰ τὸν
βίον βιαίων παθημάτων, τέτων δὲ τὰ μὲν αὐ-
τοῖς περ ἐθελοντὰ ὑφίσταμεθα, μειζόνων εἴνεκα
ἀγα-

Quatuor itaque Virtutis maximas partes esse, Modestiam, Fortitudinem, Justitiam, Prudentiam: rursus uniuscujusque harum virtutum tres esse partes necesse est, ac primum Temperantiæ ---

Quoniam autem Temperantia in rebus ad vitam necessariis status est seipso contentus; tribus autem his ad vitam degendam egemus, Voluptatibus, Gloria, & Pecuniâ; in unaquaque harum rerum necessario versatur aliqua Temperantiæ pars, quæ tueatur id quod satis fit, & id quod utile in unaquaque re est retineat: ac in voluptatibus nominetur Modestia; in pecunia Liberalitas; in gloria Mediocritas.

Fortitudinis item partes sunt tres. Nam cum illa tranquillitas quædam sit, quæ vitæ casibus violentis non commovetur, eorum autem casuum alios ipsi ultrò subimus, in appetitione majorum bono-

ἀγαθῶν, (ὡς ὅταν πόνοις ἢ κινδύνους ἢ τι
 ἄλλο πρῶταιρώμεθα, ὧν ἄνευ μὴ οἶόν τε εἴη
 τῶν θεόντων τοῦ τυχεῖν) τὰ δ' ἀκούσια, καὶ
 οὐ πρῶταδεχομένοις ἔπεισι· τούτων δ' αὖ τὰ
 μὲν, ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν, παρὰ τοῦ θεοῦ τε
 καὶ τὸ ὅλον τοῦτο ἀφ' αὐτῶν, (οἷα
 περ αἱ χαλκὸν καὶ ξυμφορὰ) τὰ δ' αὖ πρῶ-
 τὰ ἀνθρώπων, (οἷα περ αἱ πρῶτα εἰδῶν πρῶ-
 τας δυσκολίας τε καὶ δυσχέρειας) εἴη ἂν καὶ
 ἐφ' ἐκάστῳ τέτων ἰδίον τι μόριον ἀνδρείας, σω-
 ζον τὸ ἀκίνητον καὶ ἀπαθὲς ὑπὸ τῶν χει-
 ρῶν ἐκείνων· γενναϊότης μὲν ὅτι τοῖς αἰρε-
 τοῖς· ὅτι ἢ τοῖς ἀκουσίτοις, εὐψυχία μὲν ὅτι
 τοῖς πρῶτα τοῦ θεοῦ, πραότης δ' ὅτι τοῖς
 πρῶτα ἀνθρώπων.

Διχαριστοῦν δὲ ἐπεὶ ὅτι σωτηρία ἡμῶν

τέτων

bonorum, (veluti cum labores, aut pericula, aut alia quæpiam suscipimus, sine quibus consequi non licet ea quæ desideramus;) alii vero casus non voluntarii sunt, & ultrò ne expectantibus quidem offeruntur, eorumque (ut breviter dicam) alii à numine & gubernatore hujus Universi dependent, cujusmodi sunt eæ quæ calamitates nominantur: alii ab hominibus oriuntur, veluti sunt offensiones & molestiæ, quas aliqui nobis exhibent; erit etiam in unoquoque horum peculiaris Fortitudinis pars, quæ id præstet, ne quis moveatur à rebus adversis, & perturbetur: ac Fidentia quidem, in iis quæ nostri arbitrii sunt; in necessariis autem, & iis quæ divinitùs accidunt Constantia; Clementia in iis, quæ ab hominibus offeruntur.

Justitiæ porrò eadem ratio est, quæ
confer-

τύτου αὐτοῦ, οὐκ ἐρ' ἐσμεν πρὸς ἕνατον, (ἐσ-
 μὲν δὲ δὴ θεοῦ μὲν ἔργα τε καὶ κτήματα,
 ἀνθρώποις δὲ συγγενεῖς πρὸς πᾶσι, καὶ ἂν πρὸς
 ἄλλοις ἄλλως πως ἔχοιμεν,) εἴη ἂν καὶ αὐ-
 τῆς, ὁσιότης μὲν ὅτι τοῖς πρὸς τὸ θεῖον ἐ-
 πί δὲ τοῖς πρὸς ἀνθρώπους, πολιτεία μὲν
 πρὸς τὰ κοινὰ, χρηστότης δ' αὖ πρὸς τὰ ἰ-
 διωτικά.

Φρόνησις δὲ, ἡ μὲν πρὸς τὰ θεῖα τε καὶ αἰ-
 ὄντα, ἡ δὲ πρὸς φύσιν τε καὶ τὰ γινόμενα, ἡ
 δὲ πρὸς τὰ ἡμέτερά τε καὶ ἀνθρώπεια· ὥς εἴη
 ἂν ἔξ αὐτῆς, ἡ μὲν περὶ ταῦτα δὴ τὰ ἀνθρώ-
 πεια, εὐβουλία· ἡ δὲ περὶ φύσιν, φυσική· ἡ
 δ' αὖ πρὸς τὰ θεῖα, θεοσέβεια.

Αἱ μὲν δὲ τῶν ἀρετῶν ἰδέαι, αὐταί τε
 καὶ τοσαῦται, ὥς κατὰ τὸ εἶκος διελεῖν,
 ὁρὸν μὲν καὶ εἰς πλείω τε, καὶ κατὰ σμ-
 κρό-

conservatrix est ejus nostri muneris, quo cum unoquoque comparatur, (comparamur autem & ad Deum, tanquam opera ejus & possessiones : & cum hominibus ita quidem, ut cognati simus omnibus, tametsi alia nostri erga alios ratio sit :) erit igitur ea Sanctitas in rebus divinis ; in humanis Respublica, ratione civitatis ; Bonitas autem, privatorum hominum respectu.

Jam Prudentia alia versatur in divinis & perpetuis, alia in natura & iis quæ nascuntur, alia in rebus nostris & humanis : proinde etiam ejus fuerit ea pars, quæ rebus humanis occupatur, consilii capiendi Solertia ; quæ vero naturæ obscuritatem tractat, naturalis Sapientia ; quæ autem divina contemplatur, Pietas.

Ac Virtutum quidem hæ, & tot sunt formæ, ut eas dividi par est ; quamvis in plures liceat eas tribuere species, & mi-

κρέτερα, ἀποχρῶν δ' ἴσως καὶ ἄχει τοσού-
των.

Τέτων δὲ ἀρχὴ μὲν μάλιστα ταῖς ἄλλαις,
ὅθεν περ ἀρξάμεθα καὶ τῶν λοιπῶν ἐκείτω
ῥᾶον κτήσασθαι ἂν τις, ἢ γε κοσμίως εἴη ἂν.
τῶν γὰρ που ἡδονῶν, αἱ ὡρεῖται ἡμῖν καὶ ἐκ
νέου τυραννῶσι μάλιστα, ὅτι χειρεῖ κρατεῖν αὐ-
τῇ ἡ ἀρετῇ, διελομένη τὰς μὲν ἀναγκαίας αὐ-
τῶν, τὰς δὲ μὴ καὶ τὰ μὴ ἀναγκαίων αὐτοῦ εἰσίας
ὡφελόμενος τε καὶ μοχθηροτάτας, καὶ οὐκ ἀν-
θρώπῳ ὡρεπόμενος καὶ ταύτας μὲν παντάπασιν
ἀπωσαμένη τε καὶ ἐκκόπασα τὴν ψυχῆς, αὐταῖς
τε ἐπὶ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν τὰς δ' ἀναγκάσις
ὡρὸς τοῦ βίου, τὸν τε ἴδιον ἐκείτω καὶ τὸ κοινόν,
ὡροσαίμεν. τῶν δὲ γε μὴ ἀναγκαίων μὲν, ὧς
μοχθηρῶν δὲ, αὐτῶν μὲν ὀλιγοῦσα, τὰς δ'
ἐπιθυμίας καὶ παντάπασιν ἐκκόπτουσα, ἵνα δὴ
εἰς

nutius persequi, tamen & hac partitione contenti esse possumus.

Inter has autem Virtutes principatum obtinet Modestia : à quâ si quispiam auspicietur, etiam reliquas facilius parare sibi queat. Voluptatibus enim, quæ primum in nos, & in adolescentiâ potissimum, tyrannidem exercent, instituit imperare hæc Virtus : & eas ita distinguit, ut partim sint necessariae, partim supervacaneæ : ac rursus non necessarias quasdam partitur in legibus contrarias, & nequissimas, & homini minimè congruentes ; easque prorsus repudiat & refecat ab animo, neque ipsas solum, sed & earum appetitiones : eas verò, quæ ad vitam necessariae sunt tum cujusque privatam tum publicam, amplectitur : eas autem, quæ cum necessariae non sint, non tamen improbæ sunt, negligit ; cupiditates autem earum penitus excindit ; ut scilicet (quantum

εἰς δυνάμιν ἀνεπιδεῆς τις ἦ, τῇ αὐταρκείᾳ
 χαίρων μᾶλλον, ἢ αὐταῖς ταῖς ἀφ' τοῦ σώ-
 ματος ἡδοναῖς. εὖθ' οὖν αὕτη ἡ ἀρετὴ τῶν
 μὲν θηρίων καὶ χειρόνων ἀρχεταί διῃσάν ἡ-
 μᾶς, ἀπὸ ἧδεῖ τε καὶ μὴ, τό, τε αἰρετόν,
 καὶ μὴ τοιοῦτον ὀρίζει· ὅπῃ δὲ τιμὴ πρὸς τὰ
 κρείττω γένη ξυγγένειαν ἀνέχει, ταῖς τε ἡδο-
 ναῖς αὐταῖς τάξιν τε καὶ κόσμον ὀπιπθεῖσα,
 καὶ ἅμα εὐσταλεῖς τε καὶ κούφοις δι' αὐτάρ-
 κειαν ἀποφαίνουσα. αὕτη μὲν οὖν, οἷόν περ ἀρ-
 χὴ ταῖς ἄλλαις, ἐπεὶ καὶ τ' ἄλλα τὰ τῆς σω-
 φροσύνης μόρια, ἐπὶ τε τὰ τῆς ἀνδρείας, καὶ
 δικαιοσύνης, καὶ φρονήσεως σύμπαντα ῥᾶον ἂν τις
 σὺν ταύτῃ μετίοι.

Κεφάλαιον ᾧ πάσαις, οἷ τε ξυμπάσαις δεῖ
 τείνειν, καὶ ἥς χωρὶς ἔδ' ἂν τ' ἄλλων π' ὄφελ' ᾗ
 εἶη, ἢ γε θεοσέβεια εἴη ἂν μάλιστα· ᾧ γάρ π' ἔ-
 ἡμεῖς

tum fieri potest) nullâ re egeas, & frugalitate magis quam corporis voluptatibus læteris. Statim igitur virtus illa nos tum à bestiis & rebus deterioribus separare incipit, quæ res expetendas & fugiendas voluptate & dolore metiuntur; tum ad cognitionem præstantiorum generum nos evehit, ipsis voluptatibus ordinem & ornatum imponens, & tam expeditos quam leves nos reddens, propter animum suâ forte contentum. Atque hæc quidem Modestia, reliquarum virtutum veluti principium quoddam est: nam cæteras quoque Temperantiæ partes universas, præterea & Fortitudinis, & Justitiæ & Prudentiæ, facilius hâc instructus comparaveris.

Omniū autem Virtutum caput, ad quam universæ referri debent, & citra quam nullus cæterarum usus esse potest, Religio potissimum fuerit: quâ enim re
&

ἡμεῖς τοῖς μὲν κρείττοσι κοινωνῶμεν γένησι, πῶν
 δὲ χειρόνων μάλιστα διενηνόχουμεν, κρατίστον
 τέ ἐστι τῷ ἡμετέρων, οὐδ' ἂν ἄλλο εἴη τοῦ-
 τό γε, ἢ νόσις. τῶν δὲ δὴ νοσιώτων, καὶ
 περὶ αὐτῶν νόσις τραυματίζεται, τῶν τε ὄν-
 των συμπαρόντων, ὁ θεὸς τὸ ἄριστον. τῷ δὲ
 κρατίστῳ τῶν ἡμετέρων τοῦ κρατίστου τῷ ὄν-
 τιν ὑπολαίοντες, μαχαιρώτατ' ἂν ἔτω βιοῖ-
 μεν· ὥς εἴη ἂν ἢ τῷ θεῷ νόσις ὅ μαχαιρώ-
 τατον τῇ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ, ἢ καὶ θεοσεβείας ὅτι
 κεφάλαιον.

Μετὰ δὲ κοσμιότητα ἢ γενναϊότης περὶ ἂν
 εἴη μετρίαια. πόνοις τε καὶ ἐγκαρτερεῖν, καὶ κιν-
 δύνες ἐαυτοῖς αἰρεῖσθαι πρὸς πολλὰ τῶν δέοντων
 παρὰ σκιάζουσα αὐτῇ ἡ ἀρετὴ, δυνατωτά-
 τος τε πράττειν πρὸς ἑαυτὴν, ὅτι πρὸς ταῖς ἄλλας
 ἀρεταῖς ἰσχυρωτάτης ὑποφαίνει.

Δεῖ

& ad præstantiorum generum communionem proximè accedimus, & à bestiis maximè differimus; quodque in rebus nostris præstantissimum est, id quidem nihil aliud fuerit quam Intellectus. Intelligentium autem, & earum rerum quæ intelliguntur, atque adeo omnium rerum quæ sunt, Deus est præstantissimus. Quod si parte nostri præstantissimâ, eo qui totius Universi est præstantissimus, fruamur, sic demum beatissimè vivemus. Dei itaque cognitio beatissimum humanæ vitæ munus erit, quæ eadem etiam Religionis caput existit.

Post Modestiam autem, consecranda erit Generositas. Hæc etenim Virtus, cum præparet homines ut labores tolerant, & pericula in se suscipiant ad multa officia retinenda, efficacissimos in agendo reddit, atque ad reliquas virtutes consequendas instructissimos efficit.

Jam

Δεῖ μὲντοι μηδ' ἑκείνο ἀγνοεῖν, βίῃ πᾶρ-
 εργον ξυμβαῖνον τοῖς τε κοσμίοις καὶ γενναίοις
 τῶν ἀνδρῶν. οἳ τε γὰρ κόσμοι τῶν μὴ τοῖς-
 τω ὁδῶ κατὰ τὰς ἡδονὰς ἔλαττον ἀν δό-
 ξαιεν ἔχειν ἀκρεβῶς σκεπῶσιν· οἳ τε γενναῖοι
 οὐδ' ἀγενεῖς ὁδῶ κατὰ τοὺς πόνους ὑψο-
 βάλλειν. αἳ τε γὰρ ἡδονὰς πεφυκέναί πως
 δοκοῦσι τοὺς μὲν τῶν πόνων φυγάδας, σφῶν
 δ' ἐρασάς, καὶ πρὸς αὐταῖς ἐπ' ὀνημύς, μάλ-
 λον ἀπολείπειν· ὑπὸ τε τῆς κόρου καὶ ἔθους
 αὐτῶν ἀναισθητοτέρως ἴχοντας, καὶ ταχὺ ἀ-
 δυνάτοις (ὥς τὰ πολλὰ) ἀποφαίνουσι πρὸς
 αὐτάς, τὰ τε σώματα ἅμα χεῖρω τὸ πολὺ
 ἀπεργαζόμενα· τοῖς δὲ δὴ κοσμίοις καὶ γεν-
 ναίοις (ὅτι γὰρ τῶν πρὸς τῷ βίον ἀναγκαίων
 αἰρέσεσιν) ἀκραιότερα τε ἀποδιδῶν, καὶ ἀβλα-
 βεῖς. οἳ τε πόνοι τοῖς μὲν σφῶς φέρουσι, τῶν
 δὲ

Jam vero ne illud quidem ignorandum est, quod modestis & generosis viris accidit, quasi præter vitæ institutum. Et enim si quis rem rectè consideret, nec modestorum vita pauciores habet voluptates, quam eorum qui modesti non sunt: nec generosi plures labores subeunt, quam ii qui sunt degeneres. Nam & voluptatum ea ferè natura esse videtur, ut eos, qui labores fugiunt, ipsas verò amant, earumque amore attoniti sunt, magis deserant; atque efficiant, ut propter satieta-tem & consuetudinem minus earum sensum percipiant; atque in iis assequendis ut viribus plerumque celeriter destituantur, ac corpora simul etiam ferè labefactent. Modestis autem & generosis voluptates, quoniam eas amplectuntur quæ ad vitam necessariae sunt, tum majore vigore occurrunt, tum citra noxam quoque. Laborum item id esse videtur ingenium, ut in

K

eos

δὲ ἡδονῶν ἐραταῖς, καὶ μάλα ὀπικείμενοι· οὐδ'
 δ' ὀλιγωρουῦντάς τε ἔ' ἐγκατερουῦντας σφί-
 σι μᾶλλον τοι φύροντες, ὑπὸ τε τοῦ ἔθους
 καὶ πάνυ τοι αὐτῶν αἰσθητομυῖας, καὶ ἅμα ἐρρα-
 μενέτερά τῇ πρὸς αὐτὰς μελέτῃ τὰ σώματα
 κτωμυῖες.

Μετὰ δὲ γενναιότητα ἐξῆς ἡ εὐψυχία
 ὀφθαλμοῦσα ἡμᾶς ἡσκηκότας ἤδη τιτὼ ἐν
 τοῖς αἰρετοῖς καρτερίαν τῆς δυσχερῶν, (ἐν
 οἷς ἴσως αὐτῶν ἔξεσι καὶ ἐφ' ὅσον βουλόμεθα
 μεταρχεῖν,) παιδύσειεν ἀν καὶ τῶν ἀκου-
 σίων, τῶν ὑπὸ τοῦ θείου, εὐχερῶς ἀνέχεσ-
 θαι· πρῶτον μὲν ἐκεῖνο διδάσκουσα, ὡς αὐ-
 τοὶ μὲν καὶ κρεατῶν θυλάκιον, οὐδὲ ξέσης αἵ-
 ματος, οὐδ' ἄλλό τι τοιοῦτον οὐδὲν, ἀλλὰ
 ψυχὰ ἔσμεν λογικὰ, ἀθάνατοι, οὐδὲν κα-
 κῶ ἔξωθεν ἀλλοτρίῳ ἐκκείμενοι, εἰ μὴ ὅ, π
 ἀν

eos vehementer incumbant, qui illos averfantur, & voluptates prosequuntur: eos autem qui labores nequaquam curant, & in eis perdurant, magis fugiant; cum ob consuetudinem eorum sensum non ferè percipiant, & simul etiam robustiora habeant corpora, eo quod multos labores sustinuerunt.

Post Generositatem autem deinceps Fiducia nos suscipit exercitatos jam tolerantiam rerum voluntariarum, ac molestarum, (quæ tamen aliquo modo in nostrâ potestate sunt, ut tantum toleremus quantum libet,) & æquo animo ferre nos jubet ea etiam, quæ voluntaria non sunt, quæque divinitus accidunt. Ac primum illud quidem docet, nos non caruncularum faccum, nec sanguinis sextarium, aut quicquam aliud id genus; verum animos esse ratione præditos, immortales, nulli malo externo & alieno expositos, eo duntaxat

ἀν' ἡμῖν, κατὰ τὰς ἡμετέρας αὐτῶν δόξας,
 ἀλλ' ἐκείαν περιεβῆ· τὰ δὲ σώματα τὰ
 δε φρικέμεθα, ἐφ' ὅσον ἀν' ὁ θεὸς διδοίη, χρη-
 σόμενοι, οὐ πάνυ τοι ἡμέτεροις οὔτε αὐτοῖς,
 πολύτε ἔτι ἥττον τοῖς ἄλλοις, τοῖς δὲ αὐ-
 τὰ κτήμασί τε καὶ χρήμασιν· ὁκοιῶ οὐδὲ
 τὰ περὶ αὐτὰ δυσχερῆ ὅππῃ τιμὴ ψυχῇ δέῃ
 ἔλκειν, οὐδ' ἡμῖν αὐτοῖς λογίζεσθαι, ἀλλ'
 εἰδότες ὡς τούτων μὲν ὁδὸν πρὸς ἡμᾶς, εἰ-
 κότες ὀλιγωρεῖν· ἔπειτα, ὡς δ' ἐς τὸν ἐξῆς
 χρόνον ὁδὸν ἀν' ἀποχωρήσῃ ἀχθομένοισι, εἰ
 μὴ καὶ ὅπιταράποιτ' ἀν' τοῦτο ἡμῶν, ὥ μόν-
 να δέήσειεν ἀν' ἐπομπορθεῖν τὸ πταῖσάν τε καὶ
 πεπρωκός, (λέγω δὴ τὸ λογιζόμενόν τε, καὶ
 τὸ τιμὴ ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων πάντων πρέ-
 νοιαν πεφυκός ποιεῖσθαι) εἰδέναι τε ἅμα, ὅ-
 τι ταῦτα μὲν, ἣ ἔχασα ἀφ' ἑτέτακται, ταύ-

taxat excepto, quod nobis atque opinionibus nostris propter improbitatem adhærescit: corporibus denique his nos circumdatos esse demonstrat, quibus, quoad Deus nobis concesserit, utamur; sed ne ipsa quidem prorsus nostra esse, multo vero minus cæteras res, possessiones & pecunias, quæ corporibus subserviunt: proinde earum rerum molestias non esse ad animum pertrahendas, neque existimandum eas ad nos pertinere. Cum igitur res illas nihil ad nos attinere sciamus, negligere eas æquum esse: deinde ne in reliquum quidem tempus quicquam nobis superventurum dolentibus, nisi ea etiam nostri pars perturbetur, quâ solâ corrigere possumus id in quod imegimus atque cecidimus: ea videlicet quæ ratiocinatur, & cujus ea est natura, ut rebus nostris omnibus consulat: nosse denique oportere, singula prout constituta sunt, ita

τη καὶ ᾧ διατέτακται ἡ πρὸς τῷ ἀγαθῷ εὖ
 καὶ καλῶς, (ὅτι οὐκ ἐνεῖναι ἄλλως εἰπεῖν,) ἡ-
 μῖν τε αὐτοῖς συμφερόντως, ἴσως μὲν καὶ κατ'
 ἄλλον δὴ πῶς ἡμῖν λόγον ἀπορήτον, ἔχ' ἡπτον
 ἡ καὶ τῇδε· εἴεν γὰρ ἂν πᾶσι τοιαῦτα, τοῖς μὲν
 ἡμῶν παιδείᾳ τε καὶ κολάσεσι ὑπὲρ τῆς κακίας
 θεραπεῖα τε, καὶ τῷ βίῳ ἐπανορθώσῃ, τῇ ἡμετέ-
 ρῃ ψυχῇ, οἷον ὡς φαρμακεῖα νοσήσι σώμα-
 σιν, ἐν ἀλλοτρίοις δεινοῖς ἐπιτεμπόμενα· τοῖς
 ἡ ἀθλοῖ τε καὶ πείρᾳ, λαμπρότερος ἀποφαίνε-
 σθαι καὶ ἀνδρικωτέρους τοῖς ἀγῶσιν, οἷον ὡς σω-
 ματικῶσι γυμνάσια. ἔκταν δὲ κατ' ἑδέτερον
 τῇ πρὸς τῶν ὑπὲρ τοῖς τοιούτοις ἀνακλιεῖν· ἀλλ',
 ἢν ἐκείνῳ ὅτι ἀληθὲς λόγῳ ἐθέλοισιν ἔπεσθαι, καὶ
 χαίρειν ὠφελουμένους, ὥς ὅτι εἰκός, πᾶσι τε θεῶ,
 μὴ ὅτι τῶν γε ἄλλων ἔνεχα ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ
 αὐτῶν τέτων χάριν προσειδένα.

Μετά

ta etiam fieri; bene autem & præclare, atque in rem nostram, (neque enim aliter dicere fas est,) constituta esse à summo bono, fortasse ob aliam quoque causam nobis ignotam, non minus tamen etiam ob hanc: nostrum enim aliis esse possunt disciplinæ & castigationes, ad curationem vitiorum, & vitæ correctionem destinatæ; quæ, tanquam medicamenta corporibus ægrotantibus, animis nostris alieno periculo sint immissæ: aliis verò nostrum esse veluti certamina & exercitationes, quæ cum illustriores tum fortiores quoque nos reddant, tanquam eos, qui corpora ad ludos exercent, gymnasia. Neutro igitur modo hæc iniquo animo ferre oportet; sed lætari potius, si veram illam rationem (ut par est) sequi velimus, & Deo non propter cætera tantum bona, sed & ob hæc ipsa, habere gratiam.

Post

Μετὰ δὲ ἡδονὰς καὶ πότους, ὀφιαύτερον
 μὲν, βιαίότερον δ' ἴσως τυραννοῦσιν ἡμῶν δό-
 ξαι τε καὶ ἀδοξία, ἀνθρωπινώτερον ἤδη, καὶ
 ἔθελώδην παθήματα. ὅθεν μάλιστα ἦπλον καὶ
 περὶ αὐτὰ ἐπιμελείας δεῖται ἡμῶν πινὸς ἢ ψυ-
 χῆς, ὡς δέοντως τε, καὶ οὐκ εἰκῇ πρὸς αὐ-
 τὰ προσφύροισι. ἢ τε μετρώτης εἴη ἂν ἐν
 αὐτοῖς, τὸ ὥρεπον τε καὶ ἀρμότιον σώζουσα ἐ-
 χέουσι. παιδεύει γὰρ πρῶτον μὲν τῆς ἀξίας
 ὡς μάλιστα ἑαυτοῦς τιμᾶν· τῶν μὲν ταπεινῶν
 τε καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἀναξίων ὑπερφρονουῦντας·
 τὰ δὲ μείζω ἢ χαῖναι πρὸς ἀξίαν διδουλαβόμε-
 νοις· ἔπειτα καὶ τῆς μὲν πρὸς τῶν χαλῶν καὶ
 ἀγαθῶν, καὶ ὅτι τοῖς χαλοῖς δόξης, μὴ πά-
 νυ τοι ἀμελεῖν· τῇ δὲ τῶν φαύλων τε καὶ ἀφ-
 ῥόνων, καὶ ὅτι κεκοῖς πσιν, οὐ προσέχειν ὦ
 νοῦν.

Εξῆς

Post voluptates & labores, ut seriùs, ita fortasse violentiùs in nos grassantur Gloria & Ignominia: quæ affectiones tametsi humaniores sunt, & non feroces, nihilominus tamen in iis etiam curam quandam requirit animus noster, ut cum eis ita ut oportet, ac non temerè congregiatur. In iis autem Moderatio versabitur, quæ tuetur decorum, & id quod convenit singulis. Docet enim primum, ut tanti nosmetipsos æstimemus, quanti sumus; tum humilia & inferiora excellentiâ nostrâ despiciendo; tum ea, quæ dignitatem nostram superant, reformidando; tum bonorum hominum existimationem de nobis, rebus honestis conciliatam, non omnino negligendo; tum improborum & insipientium nullam habendo rationem opinionis, quæ rebus quibusdam frivolis & inani- bus excitatur.

L

Dein-

Εξῆς δ' ἡ ἐλευθεριότης ῥᾶον ἤδη ἐγγίγ-
 νοιτ' ἂν ὅ τ' αὐταὶ ἡσυχασαὶ τὰς ἀρετὰς. χρή-
 ματα γάρ, τὰ μὲν ὅτι ἡδονῶν πορισμῶ, τὰ
 δ' ὅτι λυπῶν ἀποτροπῇ, τὰ δὲ ἀφ' ὧν δόξαν
 πῶς ἀποιδάξεται. ὁ ὅς τ' ἐπὶ πολλὰ μεμελε-
 τηκώς ὀλιγωρεῖν, ἥτιον ἂν καὶ χρημάτων δεοίτο,
 ἀπὸ μὲν τῆς εὐποριοτέρων τ' ἀναγκαῖα τῶ
 βίῳ ἀποδιδούς, ξαυὲς εὐτελείᾳ δὲ ὅκ τῶν ἐόν-
 των φιλοκαλῶν. Ἐ ταύτῃ τοι τὸ ἐν τῇ ὕλῃ
 ἕτερος ξυγγενές πῃ ὃν προσαιρούμενος, Ἐ ὅκ
 ἀπαξίων· δεδιώς γαμῖν, μὴ μείζω τῆς ἀξίας
 ἀποιδῶν ὡς αὐτὸ ποιεῖμεν, λάθῃ τὸ οἰ-
 κεῖον, ὅ ἐν τῇ ψυχῇ, ἀπιδότερόν τε Ἐ φαν-
 λότερον ἀποφάνων.

Καὶ μὲν δὴ καὶ ἡ παρὰ τῆς ὅτι τού-
 τοις ἀρμόττοι ἂν μετελθεῖν, προσμεμαθη-
 κόσιν ὡς ἡμῶν μὲν αὐτῶν αὐτοὶ κύριοι, κα-
 τὰ

Deinceps autem Liberalitas facilius existet in eo, qui in his virtutibus fuerit exercitatus. Pecuniæ etenim partim ad parandas voluptates, partim ad molestias declinandas, partim ob gloriæ cupiditatem expetuntur. Qui vero summâ industriâ ad hæc negligenda se paravit, minus etiam pecunias requiret, cum necessaria vitæ de iis suppeditet, quæ parabilia sunt, & liberalitatem sine magno sumptu exerceat pro facultatibus suis: & hâc quidem in parte materiæ pulchritudinem, quæ quodammodo cognata est, asciscat & non aspernetur; sed tamen metuat, ne, si ejus pulchritudinis studiosior sit, quam deceat, elegantiam forte suam quæ in animo est, minus reddat honoratam & vi-liorem.

Quinetiam Lenitas post has virtutes convenientem sortietur locum, hâc cognitione adjunctâ, in nostrâ esse potestate
nos

τὰ τὰς ἐνδοξάς τε ἔ' ἐγγνωμόνας δόξας ἀπα-
 πιδέσθαι τὰ ἡμέτερα αὐτῶν· ψυχῶν δὲ ἀλλο-
 τέρων οὐ πάνυ τοι κύριοι· ἄλλ' ἀνάγκη καὶ
 ἐκείναις αὖ τῷ αὐταῖς δοκοῦντι ἔπειθ' αἰ
 ἀμύχθρον ἄλλό τι δρᾶν ὡς τὸ φαινόμενον
 ἀγαθόν· ἢ οὔν ἡμῖν ἐνδεικτέον κακείνοις, ὥς
 καὶ αὐτοῖς ὁρδέν τι ἦττον τὰ ἡμῖν δοκῶντα ἐλο-
 μύνοις συυόσει· ἢ, ἕως ἀν τῷτο ἀδυῦατοι ὦ-
 μεν, ἡμᾶς αὐτὸς μᾶλλον τῷ μὴ οἷός τε εἶναι
 σφᾶς πείθειν, ἢ ἐκείνοις τ' τοιούτων μεμπτέον·
 ὥτε καὶ ταυτῇ χαλῶς ἀν ἡμῖν ἔχειν, μεμελεῖη-
 κόσι μὴ χαλεπαίνειν ἀνθρώποις.

Ο δ' ὀλιγωρῶν μὲν ἡδονῶν, ὀλιγωρῶν δὲ
 πόνων, κενῆς δόξης, χρημάτων, μεμαθηκὸς
 δὲ φέρειν εὐχερῶς μὲν τὰ θεῖα, εὐχερῶς δὲ
 τὰ ἀνθρώπεια, εἰκότως ἀν καὶ περὶ τὰ
 ὡς ἀνθρώπεις συμβόλαια εὐκοινωνικώτερος
 εἴη,

nos ipsos, ut administremus res nostras pro opinionibus infitis, & innascentibus : alienos autem animos non plane habere nos in potestate, verum illis etiam necesse esse id sequi, quod ipsis optimum videatur ; neque ullâ ratione fieri posse, ut quid aliud agant, præterquam id quod bonum existiment. Aut igitur illis etiam à nobis esse demonstrandum, è re ipsorum non minus fore, si sententiam nostram amplectantur : aut, quamdiu id præstare nequeamus, nosmetipsos magis quam illos eâ de causâ esse accusandos, eo quod illis persuadere nequeamus. Itaque hâc etiam in parte benè nobiscum agetur, si operam dederimus, ne hominibus irascamur.

Qui autem & voluptates negligit, & labores, & inanem gloriam, & pecunias ; quique non minus humana quam divina facilè ferre didicit ; is non immeritò etiam in humanis contractibus ad societatem

εἶη, χρηστότητα μελῶν· (μεμαθηκὼς, ὡς ὁ μὲν
 καλῶς ποιεῖν τῷ εὖ πάσχειν ἀμεινον πολλῶ αὐ-
 τῷ δὴ πύθεν ὅτι καλῶς ποιῶντι, ἅτε δὴ καὶ θεο-
 ειδέστερον ὄν· τοῦ δὲ κακῶς πάσχειν τὸ κακῶς
 ποιεῖν χεῖρον αὐτῷ πολλῶ· τῷ γὰρ ἀμείνονι τῷτο
 γε ἐνδοπίον· καὶ δέοι ὁ μὲν, ὡς ἀεικὸν ὄν, διώ-
 κειν εἰς δυνάμιν, ὁ δὲ φεύγειν παντὶ τρέσσει,
 διδουλαβέμενον μὴ κτησάμενος λάθῃ ὁ χεῖρι-
 στον τῷ κακῷ·) ἅμα ὅτι καὶ ξύμφωνον αὐτὸν τῇ
 ὅτι ὅλα τῷδε σωτηρία προσπαράχρηται· ἀν, ἅτε
 δὴ τοι καὶ μόριον τῷδε ὄντα, ἐκ ὁλέθρου πινὸς τά-
 ξιν, ἀλλὰ σωτῆρὲς τε αἰσόμενος καὶ εὐεργέτης ὁ
 μέρος, ἔγωγε εὖ παρὰ τῶν καὶ αὐτὸς, οἷόν τινι καὶ
 μορίῳ σώματος πολλὸν ἂν μᾶλλον λυσιτελοῖ εἶ-
 κειν τῷ ὅλῳ καὶ ὁμολογεῖν, ὑπερβαλεῖν τε ὅτι λοι-
 πῶ, καλῶς ὁ αὐτὸς ἔρπον ἀποδιδόντι, ἢ ἀντιεί-
 νειν τε ἐν ἀξυμφώνῳ εἶ), καὶ διεσπᾶσθαι ὅτι ὅλα
 σώματι.

Ἐκ

tem aptior fuerit, bonitatis studiosus: (cum sciat bene collocare beneficium longè esse præstantius quam accipere, idque ei ipsi, qui benefaciat, magis expedire; videlicet cum ad Dei similitudinem propius accedat. Male autem facere longè esse deterius, quam malo affici, siquidem id præstantiori est contrarium: atque oportere illud tanquam præstantissimum consecrari pro virili; hoc verò averfari quovis pacto; verentem, ne in pessimum malum imprudens incidat:) quin & se conservationi Universitatis hujus consentientem præbuerit, ut qui ejus & ipse pars sit; non perniciosi alicujus locum, sed servatoris & benefici partes amplectens; quâ ratione cum ipso etiam bene agetur, quemadmodum etiam parti corporis longè magis expedit cedere toti, & consentire, atque inservire reliquo corpori, suum munus rectè exequendo, quam oblucri, dissentire, atque avelli à toto corpore.

E

Εκ τῆ δὲ τῶς ἀνθρώπου συμβολαίων,
 ὅ τ' ἀνθρωπίνων τραγυῖ' ἐμπειρότερος γινώ-
 μενος, ῥᾷόν περ ἤδη καὶ εὐβελίαν ἂν τις κλήσαι-
 το, εἰδὼς μέγα διαφέρειν ἐπιτάμενον μὴ ἐπιτα-
 μένῃ, καὶ ξὺν λόγῳ μέλα χειρίζοντα οἰκνῶν δοξάζον-
 τος ἀνευ λόγου· ὥτε ὅς γε ὁ ἕκαστα φράτ-
 τειν τῷ καὶ τῷ βίον, μέγα ξυμβάλλεσθαι ὁ δὲ
 τῷ ἀθροπέων ἱσακρίβειν τραγμάτων, καὶ ἅμα
 χαιρεσάτην ἔχει τῷ δὲ τῷ ἀνθρωπίνων θεωρίαν,
 ἅτε δὴ δὲ γησίῳ ἡμῖν αὐτοῖς.

Μεθ' ἣν καὶ πλὴν φυσικῷ τις μετιῶν, οὐ
 μικρὰν ἀπὸ τραγυῖ' εἰς εὐδαιμονίας ὁπί-
 κτησιν φέρεται ἂν· ὡς τὸν μὲν τῷ τῷ αὐ-
 τοῦ κρατίστῳ ζῶν, τῷ λογικῷ· ἔπειτα δὲ
 τὸ ἅπαν τόδε τούτῳ χρώμενθα, καὶ θεω-
 ρῶν τί τέ ἐστιν ἕκαστα, καὶ διὰ τί γίνεται,
 τίνα τε καὶ φύσιν διυατὰ, καὶ τίνα ἀδυά-

τα·

E contractibus porrò humanis, si quis majorem humanarum rerum peritiam consecutus fuerit, facilius is sibi deliberandi Prudentiam parabit; cum peritum longè præstare imperito sciat, & eum qui certâ ratione quidvis tractet, ei qui citra rationem opinionibus ducatur. Itaque ad singulas vitæ actiones multum confert humanas actiones diligenter contemplari, quæ etiam ex contemplando maximam præbent voluptatem, ut quæ cognatæ sint nobis.

Post eam autem deliberandi prudentiam, si quis Naturæ Explicationem aggrediatur, is non parvum ad felicitatem acquirendam additamentum consequetur: primùm cum parte sui præstantissimâ vivat, videlicet ratione; deinde cum utatur eâ in Universitate hac, & contempletur quid sint singula, quamobrè fiant, quæ ordine naturæ fieri possint, aut fieri ne-

M

queant;

τα· ὁ σμικροῖς πιν ἀγαπῶν, ἀνθρωπίνης φύ-
σεως ἡτινοσὺν διαίτη τε καὶ ἀπολαύσις (ἣν ὁδὸν
πρᾶβαλεῖν οἷόν τ' ἂν εἴη τηλικῶδε πρᾶγματι)
ἀλλ' ὅλα περὶ ὅ παντὶ ἐνδιαίώμενος τῇ ψυ-
χῇ, καὶ ἀπολαύων γησίως, ἐκ καρπύμενος βίον
κοινότατον τε καὶ ὁμοιότατον αὐτοῖς τοῖς κρείτ-
τοσι δὴ πύθεν γένεσιν.

Εἰς ἡ πολιτεία, ὅ πρὸς ὅ ζυγνέες κοινὸν
ᾤκεισθαι ἡμῖν, πλείους ἂν ὠφελῇ, ἐπεὶ καὶ
καὶ φύσιν τυγχάνει τὰ σπουδαιότερα τε ἐκ τε-
λειώτερα ἢ θμῶν μᾶλλον τοι κοινωνῶνται ἀλλή-
λοις, ἢ κατὰδεστέρων τε καὶ φαιδριέων. φυτὰ
μὲν γὰρ, ἢ καὶ ξύμπασα ἢ γε ἀναίσθητος φύσις ἢ-
κισ' ἂν ὅτι κοινωνοῖ ἀλλήλοις· ζῶα δὲ καὶ ξύμ-
παντα, ἂν αἰσθήσεως ἡδὴ μετέχει, μάλιστα ἂν
τὸτό γε διαπράττοιτο· ἐπεὶ καὶ αὐτὸ αὐτὸ ὅ αἰ-
σθανόμενόν τε ἐκ ζῶν μᾶλλον π κοινωνοῖ ἂν, ἢ τὸ
ἀναίσθη-

queant; non parvis contentus cujusvis naturæ humanæ conditionibus, videlicet victûs ratione & fructu (quæ ne comparari quidem debent tantæ rei) sed animo in hâc Universitate versans, eâque germanè fruens, & tum communissimæ, tum simillimæ cum ipsis generibus præstantioribus vitæ fructum percipiens.

Postea verò Respublica, societate nos cum cognatis conjungens, maximas affert utilitates, cum & naturæ consentanea sit, ut animalium genera honestiora ac perfectiora societatem inter se magis colant, quam ea quæ deteriora sunt & viliora. Siquidem stirpes, & universa sensûs expers natura, minimè inter se societatem colunt: animalia verò, omniaque sensu prædita, maximè in hoc elaborant. Nam quod seipsum sentit & vivit, ad societatem fuerit aptius, quam quidvis
sensûs

ἀναισθήτων τε καὶ ἀφύχων ὁτιού, εἴπερ τοῖς
 μορίοις τὸ ὅλον πεπονθόσι τι μάλιστα συμπά-
 ρχει τε, καὶ συναισθάνεται (ὡς τοῦτό π' ὃν
 καὶ ζῶν) κοινωνίαν τινὰ καὶ συμπάθειαν αὐ-
 τοῦ αὐτῷ τε καὶ τοῖς παρσίπτεσιν ἐχέτοις.
 τῷ δὲ θηρίων τὰ μᾶλλον ζυμαγελαζόμενα,
 τῶν ἥττον τῷτο ποιούτων, τελεώτερά τε εἶ-
 ναι, καὶ ἡμῶν πως ἐγγυτέρω· ἄνθρωπον δὲ
 θηρίων συμπαρόντων κοινότητι βίου πάμπλου
 διαφέρειν. τάτε αὖ κρείττω που γένη κοινό-
 τερον ἔτι ἀνθρώπου βιοῖ ἂν κατὰ τὸ εἶκος.
 ὥσθ' ὅ γε πολίτης ἀγαθὸς τούτου μάλιστα
 ὀπιμελόμενος, καὶ ἐς τὸ κοινὸν ζῶν, οὐ τὰ
 ἐλάχισ' ἂν αὐτῷ διαπεπραγμένους εἴη, μὴ ὅτι
 κατὰ φύσιν τε καὶ ἀνθρωπινώτερον οὕτω βιῶν,
 ἀλλὰ καὶ τοῖς αὐτοῦ τελεωτέροις γένεσιν εἰς
 δύναμιν ἀφομοιούμενος. πρὸς ἧ, καὶ ὁ ἴδιον
 ἔτω

ſenſûs expers & inanimum: ſiquidem partium affectionibus totum & maximè afficitur, ſimulque ſentit (tanquam hoc ei etiam pro vitâ eſſet) communitatē quandam ac conſenſionem ipſius & ſecum, & cum ſingulis quæcunque accidunt. Itaque beſtiarum eas, quæ magis congregantur, iis quæ minus id faciunt, & perfectiores eſſe, & nobis aliquo modo propriores: hominem autem beſtiis univerſis longè antecellere in vitæ communitate. Et porrò conſentaneum eſt, præſtantiora genera majori uti vitæ communitate, quam homines. Quamobrem bonus civis, quum in hoc maximè dat operam, ut vitam ſuam ad communitatē referat, non minimum fanè profecerit, non ſolum, quòd ita vivit ſecundum naturam & ut hominem decet, ſed ob illud etiam, quod pro virili præſtantiorum generum quandam ſimilitudinē aſſequitur. Huc illud etiam accedit, quòd
&

ἔτω σῶζων μᾶλλον, ὅ κοινόν περὶ αὐτοῦ αἰ-
 εῶμεν, ἀλλὰ μὴ τοῦτο περὶ τοῦ κοινοῦ·
 ἐπεὶ δὲ τοῦ μὲν κοινοῦ χαλῶς τιθεμένου, αὐ-
 τό τε καὶ τὸ ἴδιον μάλα σῶζεσθαι πέφυκε·
 τοῦ δὲ ἰδίου διαμενέου τοῦ κοινοῦ, ἀμφοτέρῳ
 ὑπὸλλυσθαι.

Μετὰ ἣ πολιείαν ἐξῆς ἢ γε ὁσιότης μελε-
 τία, πρὸς τῇ δὲ θεῶν θεραπείαν τε καὶ κοινωνίαν
 ἡμᾶς εὖ πρᾶσκειν ἄρξασα, ἐ κοινή καὶ ἰδίᾳ ἀνο-
 σιότητα καὶ δεισιδαιμονίαν μὴ παρῆναι εἰς τὴν
 ψυχὴν. περὶ γὰρ εὐχὰς, καὶ προσκυμήσεις, ἐ ὕ-
 μνος, καὶ τελεταί, καὶ ἀπρχαί, ἐ πάντα τὰ
 τοιάδε, ἔτε χατὰφρονήτικῶς ὁ ὅσιος ἔξῃ, ἀνω-
 φελῇ που τὰ τοιαῦτα ἑαυτῷ ἄγων, οὐθ' οὕτω
 προσοίσει ὡς δεομένου πρὸς τέτων τῶν θεῶν, ἢ
 κνησομένου δι' αὐτῶν· (ἀκίνητον γὰρ καὶ ἀπροσδεές
 ὅτι μάλιστα ἐκείνων) ἀλλ' ὡς αὐτὸν τὰ μέγ-
 σα

& suum commodum ita magis tuetur, si privatis rebus publicas anteponat, non autem si privatas publicis. Siquidem rebus publicis benè constitutis, ità comparatum est, ut cùm ipsæ, tum res privatæ maximè conserventur : sin res privatæ à rebus publicis segregentur, utræque unà pereant.

Post Rempublicam ordine Sanctitas amplectenda est, quæ ad cultum & communitatem numinis probè nos instruit ; quæque nec publicè nec privatim impietatem & superstitionem in animum admittit. Nam neque preces, nec supplicationes, nec laudes divinas, nec festa, nec primitias, neque id genus alia vir sanctus contemnet, ea inutilia sibi esse existimando ; neque sic offeret Numini, quasi aliquâ illarum rerum egeat, aut per ea allici debeat, (neque enim movetur, & minimè rebus illis eget ;) verum ita offeret, tanquam maximas sibi ipsi utilitates
inde

φα ὠφελήσων, χακίας τε ἀφέξει καὶ ἀρετῆς με-
 λήτη, ἔ' ὁμολογία δ' αὖτις ἡμῖν τ' ἀγαθῶν καὶ
 τῶν δὴ ἔνεχα ἐκεῖνα προσάγων τε καὶ ἀφροσύ-
 μενος, θεοσέβειαν αὐτῆς τε ὁσιότητος, καὶ πάσης
 κεφάλαιον ἀρετῆς ποιεῖμενος, (ὥσπερ καὶ πρότε-
 ρον εἶρη) πάντα τε εἰς τ' ἔ' θεῶν νόησιν ξυντεί-
 νων, τ' μακραιωτάτῳ ζῶντι ὡς ξυμβαίνειν,
 (Ω) μὲ χαλὸν καὶ γαθόν, τ' αὐτὸν εὐδαίμονα τε
 (εἰ) καὶ μακρείον ταύτῃ τε καὶ χαλὰ πᾶσι, καὶ
 καὶ ὅσον ἀν' ἀρετῆς μετάχρησι. (Ω) δὲ φαῦλον
 ἀθλίον κατὰ τοσούτον, καὶ ὅσον ἀν' χακίας
 μεταλάβοι. εὐγενείας δὲ καὶ δυσγενείας, καὶ
 ἀρχὰς καὶ ἰδιωτείας, καὶ δόξας καὶ ἀδοξίας,
 καὶ πλούτους καὶ πενίας, καὶ ἡδονὰς καὶ πό-
 νους, καὶ ὑγείας καὶ νόσους, καὶ μακροβί-
 οτητας καὶ θανάτους, καὶ πάντα τὰ τοιαύ-
 δε, αὐτὰ μὲ καὶ αὐτὰ, ὁδότερα ἔτε ἀγα-
 θὰ,

inde allaturus, tum abſtinentiâ vitiorum, tum meditatione virtutis, tum agnitione ac profeſſione ejus, qui bonorum nobis auctor eſt. His igitur de cauſis illa offeret, & ſanctitatis munere fungetur, principatum divino cultui cum in ipſâ ſanctitate, tum in totâ virtute deferendo, (ut & ſuprà commemoratum eſt;) omnino autem beatiffimam vitam ad Dei intellectionem referet: atque ita continget, ut vir bonus, idem & beatus ſit & felix; idque eâ ratione & eatenus, quatenus virtutis fuerit particeps: improbus autem eatenus miſer ſit, quatenus ~~vitiis~~ fuerit contaminatus. Nobilitas autem & ignobilitas, magistratus & vita privata, gloria & ignominia, divitiæ & paupertas, voluptates & labores, ſanitas & morbi, longævitas & mors, atque id genus omnia, ipſa quidem ſuapte naturâ neutrius ſunt generis, neque om-

N

nino

θά, ὅτε κακὰ εἶ) κατὰπαξ· τῶτων γὰρ οὐδὲν
 ὡρὸς ἡμᾶς αὐτῶς· τήνδε τῶτων ὁποτέρων χρῆ-
 σιν, σὺν μὲν ὧ δεινὴ καὶ ἀρετῇ γηνομένην, ἀγα-
 θὴν τε καὶ εὐδαίμονα ἡμῖν κατὰστασθαι· σὺ δὲ
 κακία, βλαβεράν καὶ κακοδαίμονα.

Τοσαῦτα φερίτε ἀρετῆς καὶ πῶν ταύτης
 μορίων, ἐκ πολλῶν ὀλίγα ὅστιν εἰπεῖν, αὐτὰ
 σχεδὸν τὰ κεφάλαια περὶ τομύους τῆς περὶ
 ἑκάστου λόγων.

Επὶ ἣ τῇ ἀρετῆς κτήσιν, ὡρῶτον μὲν φύ-
 σεις δεῖ, καὶ θείας μοίρας, ἥς χρεῖς ὅδε ἀγα-
 θὸς πινός ὅστις τυχεῖν· ἔπειτα λόγος τε καὶ ὅπι-
 στήμης· εἴτε μελέτης τε καὶ ἀσκήσεως. ὅτε δ'
 ἂν αὐτῶν τις ἀπολειφθῇ, ταύτη τε ἐστὶ το-
 σοῦτον, καὶ ὅσον ἂν ἀπολειφθῇ, ἀτελής μά-
 λιστα ἔσται. πῶς γὰρ ἂν τις τελέως καλὸς κα-
 γὰθὸς γένοιτο, λόγον μηδένα ἔχων περὶ ἑκά-

nino bona nec mala, (nihil etenim horum ad nosmetipsos pertinet :) utrorumvis autem usus legitimus, si cum virtute conjungatur, bonus nobis efficietur & felix ; cum improbitate autem, noxius & infelix.

Atque hæc de Virtute, ejusque partibus, pauca de multis dici queant, si quis ipsa ferè capita disputationum earum, quæ de singulis haberi possint, tractanda suscipiat.

Ad Virtutem autem parandam Natura primùm requiritur, & Divinum Factum, citra quod nullo potiri licet bono : deinde Institutio etiam & Scientia ; denique Usus & Exercitatio. Quocunque autem illorum destituaris, quatenus destitutus fueris, eatenus à summâ perfectione aberis. Etenim quo pacto perfectè vir bonus quisquam fieri queat, si nullâ disciplinâ fuerit instructus de unaquaque

της ἀρετῆς, οἷόν τέ ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅπη ἐ
ὅπως ἀγαθόν; λόγου δὲ καὶ ἐπιτήμης μετα-
γῆν, τελεώτερος αὖ πάντως ἔσμι, μελέτην τε
καὶ ἀσκήσιν προσλαβὼν, καὶ τῷ ἀπὸ τοῦ ἔθους
ἡδεῖ τῷ ἀείψῳ ἐγκαταμίξας, ταυτὸν ἡδύ τε
καὶ αἰσιν καὶ μακάριον ἀποφῆνας. ὅμως μὲν
γε πομπὴν πρὸς ὅπως φύκτεον μὲν κακίαν, ἐπιτη-
δολέον δ' ἀρετήν· ἵνα δὴ ἀντὶ ἀθλιωτέρων εὐ-
δαίμονές τε καὶ μακάριοι ἐν τε τῷ παρόντι βίῳ
καὶ δυνάμει θυροίμεθα, καὶ ἐπειδὰν τελευτήσω-
μεν, ἢ τοῖς νῦν βεβιωμένοις ὀρέψομεν τε καὶ
ἀρμότῃσαν ἀπολαβόντες χώραν, πολλὰ ἔτι δὴ
μᾶλλον εὖ πράξαιμεν.

Τ Ε Λ Ο Σ,

quaque virtute ; quale bonum ea sit homini, & ubi, & quo modo ? Si quis autem disciplinâ & scientiâ fuerit ornatus, is omnium perfectissimus erit, usu & exercitatione adjunctis : & hæc omnia immiscens ei optimo, quod ex consuetudine in voluptatem transit, idem jucundum & optimum & beatum esse judicans. Sed, utut fit, omnibus certè modis & fugiendum est Vitium, & Virtuti opera danda : ut cum in hâc vitâ, quoad ejus fieri potest, è calamitosi felices ac beati fiamus, tum etiam post obitum, locum rationi actæ vitæ decentem & convenientem adepti, multo etiam beatiores evadamus.

F I N I S.

της ἀρετῆς, οἷόν τέ ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ὅπῃ ἐ-
 ὅπως ἀγαθόν; λόγου δὲ καὶ ἐπιτήμης μετα-
 γνῶν, τελεώτερος αὖ πάντως ἔσαι, μελέτην τε
 καὶ ἀσκήσιν προσλαβὼν, καὶ τῷ ἀπὸ τοῦ ἔθους
 ἡδεῖ τῷ ἀείψῳ ἐγκαταμίξας, ταυτὸν ἡδὺ τε
 καὶ αἰστον καὶ μακάριον ἀποφῆνας. ὅμως μὲν
 γε πολλὰ πρὸς τὴν φύσιν κακίαν, ἐπιτη-
 δούλειον δ' ἀρετήν· ἵνα δὴ ἀντὶ ἀθλιωτέρων εὐ-
 δαίμονές τε καὶ μακάριοι ἐν τε τῷ παρόντι βίῳ
 καὶ δυνάμει φηροίμεθα, καὶ ἐπειδὰν τελευτήσω-
 μεν, ἢ τοῖς νῦν βεβιωμένοις ὀρέσσοντες τε καὶ
 ἀρμότῃσιν ἀπολαβόντες χρόνον, πολλ' ἐπὶ δὴ
 μᾶλλον εὖ πράξαιμεν.

Τ Ε Λ Ο Σ,

quaque virtute ; quale bonum ea sit homini, & ubi, & quo modo ? Si quis autem disciplinâ & scientiâ fuerit ornatus, is omnium perfectissimus erit, usu & exercitatione adjunctis : & hæc omnia immiscens ei optimo, quod ex consuetudine in voluptatem transit, idem jucundum & optimum & beatum esse judicans. Sed, utut sit, omnibus certè modis & fugiendum est Vitium, & Virtuti opera danda : ut cum in hâc vitâ, quoad ejus fieri potest, è calamitosis felices ac beati fiamus, tum etiam post obitum, locum rationi actæ vitæ decentem & convenientem adepti, multo etiam beatiores evadamus.

F I N I S.

Επίλογος τῶν ῥηθέντων.

Τῶν ἀρετῶν γενικαὶ μὲν, φρόνησις, δικαιο-
σιυνή, ἀνδρεία, σωφροσύνη· εἰδικαὶ δὲ, τῇ μὲν
φρονήσει ὑποδιαίρεσθαι, θεοσέβεια, φυσικὴ,
εὐβουλία· τῇ δὲ δικαιοσιυνῇ, ὁσιότης, πολι-
τεία, χρηστότης· τῇ ᾗ ἀνδρεία, εὐψυχία, θμ-
ναιότης, ωραότης· τῇ δὲ σωφροσιυνῇ, μετρίο-
της, ἐλευθεριότης, κοσμιότης. καὶ θεοσέβεια
μὲν περὶ τὰ θεῖα, φυσικὴ δὲ περὶ τὰ φυσι-
κὰ, εὐβουλία δὲ περὶ τὰ ἀνθρώπινα. καὶ ὁ-
σιότης μὲν ἐν τοῖς πρὸς τὸ θεῖον, πολιτεία
δὲ ἐν τοῖς πρὸς τὰ κοινὰ, χρηστότης δὲ ἐν
τοῖς πρὸς τὰ ἰδιώτικα. καὶ εὐψυχία μὲν ἐν
τοῖς ἀκασίοις, θμναιότης ᾗ ἐν αἰρετοῖς, ωραό-
της δὲ ἐν τοῖς πρὸς ἀνθρώπους. καὶ μετρίο-
της μὲν περὶ δόξαν, ἐλευθεριότης ᾗ περὶ χρή-
ματα, κοσμιότης ᾗ περὶ ἡδονάς.

Peroratio eorum quæ dicta sunt.

Virtutum genera sunt, Prudentia, Justitia, Fortitudo, Temperantia. Generum autem formæ, si Prudentiæ subjiciantur, Dei Cultus, Naturalis Sapientia, Consilii capiendi Ratio: si Justitiæ, Sanctitas, Reipublicæ Administratio, Bonitas: si Fortitudini, Fidentia, Bonus Animus, Lenitas: si Temperantiæ, Moderatio, Liberalitas, Modestia. Ac Dei Cultus in rebus divinis versatur, Naturalis Sapientia in rebus naturalibus, capiendi Consilii Ratio in actionibus hominum. Sanctitas in iis rebus quæ ad numen attinent, Reipublicæ Administratio in iis quæ ad communitatem referuntur, Bonitas in rebus privatis. Fidentia in rebus non voluntariis, Bonus Animus in iis quæ ipsi ultrò suscipimus, Lenitas in iis quæ ad homines pertinent. Ac Moderatio quidem in gloria versatur, Liberalitas in pecunia, Modestia subjectas sibi habet voluptates.

Α Ρ Ε Τ Α Ι

	Pag.		Pag.
δικαί	Φρόνη- 58	είδικα	Θεοσέβεια } 68.96.
	σις 64		Φυσική } 88.
			Εὐεχλία } 88.
	Δικαιο- 58		Οσιότης } 94.
	σύνη 62		Πολιτεία } 90.
			Χρηστότης } 86.
	Ανδρία 54		Εὐψυχία } 74.
	60		Γενναιότης } 70.
			Πραότης } 82.
	Σωφρο- 52		Μετριοτης } 80.
σύνη 60	Ελευθεριότης } 82.		
		Κοσμιότης } 66.	

N O T Æ
I N
A R I S T O T E L E M
E T
P L E T H O N E M.

O

THE
O. T. N.
A. R. S. O. T. N.
P. L. H. O. T. N.

N O T Æ

I N

A R I S T O T E L E M.

PAG. 12. l. 1. πὲν γὰρ.] Hæc Zeno, Polemonis Platonici auditor, ab Academicis accepta, in suam transtulit Disciplinam, atque adeo vehementer amplexus est, ut quasi purè Stoica, & privati juris esse fecerit. Sic Cato ille Ciceronianus, consuetaria brevitas illa & acuta Stoicorum referens --- *quod est bonum, inquit, omne laudabile est: quod autem laudabile est, omne honestum est: bonum igitur quod est, honestum est.* Cic. de Fin. III. 7. 8.

Ibid. l. 6. γινώσκου ἀπ' αὐτῶν.] Eodem fermè modo, quo Noster *Laudabilia*, Stoici *Bona* partiti sunt. --- *Sequitur illa Divisio, ut Bonorum alia sint ad illud ultimum pertinentia, (sic enim adpello, quæ περὶ λέγουται:) --- alia autem efficientia, quæ Græci ποιητικὰ, alia utrumque.* Cic. de Fin. III. 16.

Ibid. l. 9. καὶ τὰ Πλάτωνα.] Plato triplicem finxit animum: *cujus principatum, id est, rationem, in capite sicut in arce posuit: & duas partes ei parere voluit, iram & cupiditatem, quas locis suis, iram in pectore, cupiditatem subter præcordia locavit.* Cic. Tusc. Disp. I. 10.

Ibid. l. 11. ἡ ἀνδρεία.] Pro ἀνδρεία Basil. altera ubique habet ἀνδρία. Mox articulus (ἡ) ante ἐκπεριτεία deest editioni Du Vall: male, ut videtur.

P. 14. l. 6. ἡ ἀκρασία.] Basilensium altera legit ἀκρασία, quam secutus sum: cæteræ legunt ἀπεριτεία, minus

minus rectè: nam infra p. 34. l. 13. legunt omnes ἀ-
κροσία.

Ibid. l. 9. σωτηνόντων.] In Ethic. Nicom. VI. 5. aliam legimus Prudentiæ definitionem --- ἔστιν ἀληθὴς καὶ λόγος περικλυὸς καὶ τὰ ἀνθρώπων ἀγαθὰ καὶ κακὰ. *Habitum cum ratione verâ conjunctum, ad agendum idoneum, in iis occupatum, quæ homini bona & mala sunt.* Apud Stob. Ecl. Ethic. II. p. 167. alias duas Stoicorum definitiones videre est -- φρόνησις ἔστιν ἐπισήμη ὡς ποιη-
τέον, καὶ ἐπαιστέον, καὶ ἐδετέρον· ἢ ἐπισήμη ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ ἐδετέρον. *Quasi πολιτικὴ ζῶσι: Prudentiam esse scientiam faciendorum & non faciendorum & neutrorum: vel scientiam bonorum & malorum & neutrorum animalis naturæ civilis.* Res ubique eodem redit. Ea enim, quæ ad vitam beatam spectant, facile comparet necesse est, qui Bonorum & Malorum habet scientiam.

Ibid. l. 11. ὑπὸ ὁργῆς γίνονται δυσκλήτοι.] Legit Andronicus, ὡς ὁργῆς γίνονται αἰνήτοι.

Ibid. l. 13. δυσκλήτοι εἰσὶν ἀπὸ φόβου.] Andronicus legit, ἀσκλητοὶ πρὸς φόβον ἢ θάνατον γίνονται. Sylburgius, una cum editionibus Basil. pro δυσκλήτοι habet ἀσκλητοι. Pro φόβου, (ut ait idem Sylburgius,) à nonnullis legitur δεινῶν.

P. 16. l. 1. Σωφροσύνη.] Et si omnes Virtutes inter se connexas esse aiebant Philosophi, singularem tamen cognationem Temperantiæ cum Prudentia notabant. *Εἴη ἐπὶ τὴν ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΝ* (inquit Aristoteles,) *τέτλησθαι* προσερχόμεναι τῇ ὁρίεσθαι, ὡς ΣΩΖΟΥΣΑΝ ΤΗΝ ΦΡΟΝΗΣΙΝ. *σώζει δὲ τὴν τοιαύτην ἐπόλησιν. ἔστι γὰρ πᾶσαν ἐπόλησιν ἀφαιρέσει, καὶ ἀφαιρέσει τὸ ἴδιον, ἔστι τὸ λυπηρόν οἷον, ὅτι τὸ πείναντος οὐκ ἔστι ἴσως ἔχει· ἢ ἔχει ἔχει· ἀλλὰ τὸς ὡς τὸ πείναντος. Ex quo nomen invenit apud Græcos Temperantia, quam illi appellant σωφροσύνη, tanquam prudentiæ conservatricem. Talem autem ex-*
stimationem

stimationem tuctur & conservat. Non enim omnem estimationem corrumpunt neque depravant dolor & voluptas: exempli causâ, triangulum duobus rectis pares angulos habere, aut non habere: sed eas duntaxat, quæ ad id, quod sub actionem venit, pertinent. Arist. Ethic. Nicom. L. VI. C. 5. Immo Stoici Temperantiam eodem fermè modo, quo Prudentiam, designabant: scil. ἐπισήμην αἰρετῶν (lege αἰρετῶν) καὶ φονικῶν καὶ ἐδιδέξων, scientiam expetendorum & fugiendorum & neutro-um. Stob. Ecl. Ethic. p. 167.

Ibid. l. 4. Εγκράτεια.] Duas definitiones ἐγκρατείας dat Andronicus: alteram iisdem penè verbis, quibus Noster; alteram, quâ dicitur esse ἕξις ἀντήτης ὑφ' ἡδονῆς, *Habitus quem Voluptas vincere nequit.*

Ibid. l. 9. Εὐδαιμονίας.] Iisdem verbis εὐδαιμονίαν definit Andronicus: in eâ tamen definitione pro εὐδαιμονίας corruptè legitur εὐδαιμονος.

Ibid. l. 12. δυνάμει φέρειν.] In Andronico legitur, εὐδυνατῆα φέρειν. Stoici dicunt πᾶν μεγαλοψυχίαν, ἐπισήμην ἢ ἕξιν ὑπεράνω πιῦσαν ἢ συμφορανόντων καὶ κατὰ φάτων τε καὶ ἀποδαιῶν, (lege omninò φάτοις τε καὶ ἀποδαιῶσι,) *Magnanimitatem esse Habitum, qui surgete aliquem faciat supra ea, quæ communiter contingunt & malis & bonis.* Diog. Laert. Lib. VII. 93. Emendationem firmat Noster; videmus enim tam bonos quam malos æquali sorte participare εὐτυχίαν καὶ ἀτυχίαν, πρὸς καὶ ἀτιμίαν: quas res æquo animo ferre, viri verè magnanimi est.

P. 18. l. 1. Αφροσύνη.] De eâ Stultitiâ minimè loquitur Noster, quæ nonnullis ab ipso ortu naturæ debilitatæ obigit: eam potius innuit, quam Sapiens in Proverbiis ubique infectatur; quamque & Philosophi, tanquam veræ Virtuti & Sapientiæ contrariam, omninò repudiandam & extirpandam esse aiunt.

Quem

*Quem mala Stultitia, & quæcunque inscitia veri
Cæcum agit, insanum Chryssippi porticus, & grex
Autumat: hæc populos, hæc magnos formula reges,
Excepto sapiente, tenet.* Hor. Sat. L. II. 3.

Ibid. l. 4. *πρὸς ἐργλῶ.*] Editiones Basil. *ἰὼ' ἐργλῶς*
habent.

Ibid. l. 10. *Ἀκρασία.*] Ita ope codicis MS. Biblioth.
Bodl. definitionem Incontinentiæ reposuimus: cæte-
ris editionibus vel deest, vel malè ex conjecturâ sup-
pletur. Hoc inter *ἀκρασίαν* & *ἀκρασίαν* interest, quod
prior petit Voluptates ratione minimè renitente, im-
mò plaudente magis (ut ita dicam)

--- *plenis subit ostia velis.*

Haud sic *Ἀκρασία*: ibi allicit Voluptas, revocat Ra-
tio; in dubio est Voluntas,

--- *modo recta capeffens,*

Interdum pravus obnoxia.

Qui plura velit, adeat Horat. Sat. 7. L. II. & Aristo-
telis ipsius Ethic. Nicom. L. VII. ubi hæc (Cap. 8.)
lectu dignissima exstant --- *ἔστι δὲ ὁ μὲν ἀκόλαστος, ὅστις
ἐλίχθη, & μεταμεληνὴς. ἐμυθεῖ γὰρ τῇ παλαιότητι. ὁ δὲ
ἀκρατής, μεταμεληνὴς πᾶς. διὸ ἔχ' ὅστις ὑποτάσσεται
ταῖς καὶ ἔχ' ἀλλ' ὁ μὲν ἀνίατος, ὁ δὲ ἰατός.* *Intemperan-*
tem autem, ut supra diximus, non facile suorum facto-
rum pœnitet. perstat enim in consilio suscepto. inconti-
nens autem omnis, ejusmodi est quodammodo, ut eum fa-
cile pœniteat. Itaque non ita se res habet, ut supra
dubitavimus: sed hic quidem sanabilis, ille autem insa-
nabilis.

P. 20. l. 3. *Ἀνελευθέρια.*] Inter injustum & illibera-
lem hoc interest: non necessariò illiberalis, qui inju-
stus; at omnino injustus est, quicumque illiberalis. In-
justi fuerunt Pisistratus, Phalaris, Hiero, C. Cæsar, &
quicumque alij populos liberos in servitutem redege-
runt. Illiberales sunt homunculi isti, qui abjectis ani-
mis

mis & sordidis moribus, lucrum è quavis re turpissimè quæritantes, vitam ducunt pariter inhonestam ac ignobilem.

Ibid. l. 6. ἀδύνατον εἶσι φέρειν εὐτυχίαν.] Nuntiata clade, quæ ad lacum Thrasymenum inciderat, altera Mater sospiti filio ad ipsam portam facta obviam, in complexu ejus expiravit: altera cum falso mortis filii nuntio domi mæsta sederet, ad primum conspectum redeuntis exanimata est. Valer. Max. IX. 12.

Ibid. l. 8. τὸ εὖ βελούσαδ.] Ita corrigo ex Andronico, cum cæteris editionibus desit illud εὖ. Lectionem firmat, quod cum infra de Stultitiâ agat Noster, ejus proprium esse dicit, τὸ βελούσαδ κακῶς.

Ibid. l. 11. ἀγαθοῖς καὶ κακοῖς.] Voces καὶ κακοῖς addidi ex Andronico, quod plenius videtur; neque enim circa res bonas tantum & prosperas versatur Prudentia. Mox infra pro μέρη αὐτῆς, editiones Basil. habent μέρη τῆς φρονήσεως.

P. 22. l. 4. καὶ ἡ εὐεχλία.] Voces καὶ ἡ εὐεχλία ab omnibus libris tam MSSis quam impressis absunt: quas tamen, quia excidisse suspicamur, in textum revocavimus. Eas quidem agnoscit Andronicus; & in verbis proximè sequentibus, ubi partes Prudentiæ repetuntur, hæc eadem Pars (scil. εὐεχλία) locum habet. Mox Verbis εὐεχλία & ἀσχίνοια subjungit Andronicus ἐπιδεξιότης.

Ibid. l. 15. Ανδρείας.] Hæc Ανδραγαθία dat Andronicus.

Ibid. & ibid. δυσέπληκτον.] δύσπληκτον εἶναι Andronicus; & mox pro φόβων τῶν legit φόβος τῷ: deinde post εὐμαρσῇ iterum habet εἶναι, & pro σωθῆναι, σωζέσθαι: & post τὸ νίκης αἶπον addit ἅλα πάντος: quæ sequuntur, non agnoscit.

P. 24. l. 6. ἀνδραγαθίζεσθαι.] Editiones Basil. & δύνασθαι.

Ibid.

Ibid. l. 7. καὶ τὸ θύρατος καὶ τὸ θύρατος.] Hæc, quamvis duabus tantum literulis transpositis inter se discrepent, in diversas tamen, (si fides sit Grammaticis) imo in contrarias planè significationes abeunt. Θύρατος καὶ θύρατος ἀμφότεροι. Θύρατος μὲν γὰρ ἐστίν, ἡ ἄλογος ὁρμή· θύρατος δὲ, ἱκανος ὁρμή. Θύρατος ἔθ' θύρατος differunt. Θύρατος enim est irrationalis animi impetus; θύρατος autem, rationalis. Ita Ammonius in Lib. de Vocabulor. Differentiâ, cui adstipulatur Scholiastes Homer. in Iliad. E. V. 2. Si quæras, unde hæc duo eidem contingant, respondendum est, virum verè fortem pericula adire ducibus tam naturâ, quam ratione ac disciplinâ; ab his vero pendere rationalem impetum; ab illâ irrationalem, qui quasi sponte nascitur, atque ultrò erumpit.

Ibid. l. 14. τιπιδαι.] ---- τιπιδαι τὴν ψυχὴν ἐπὶ τῷ τὸν σκοπόν, μηδὲν τῶν ἔξω διώκειν --- & mox infra --- ὥστε τὸ μὴ ἀμφοτέρωθεν τιπιδαι διλυγῆς. Ita Epictetus apud Arrian. IV. 12. At Basil. altera pro τιπιδαι legit τιπιδαι, quod ex eodem Epicteto defendi potest --- τίξον πνὴ ἡδὴ χαρμυκτῆρα σιωπῇ κ. τ. λ. Enchirid. 33. Immò quum *Temperantia* (de quâ nunc agitur,) in omnium quæ fiunt, quæque dicuntur, ordine & modo cernitur, nescio an verior sit lectio τιπιδαι. Judicet lector eruditus.

P. 26. l. 2. ἀπλάσεις καὶ ἡδονάς.] ἀπλάσεις ἢ ἡδονῶν legit Andronicus. Mox idem κατεργασθὲν καὶ ὑπομνητικόν. Editioni Du Vall. defunt verba καὶ τὸ κατεργασθὲν.

Ibid. l. 6. πάτερμα.] Andronicum & Basil. alteram sequimur: Sylburgius legit πατρώα.

Ibid. l. 10. δικαιουσινῶν.] πρῶτον ἢ δικαίων τὰ ὥστε ἢ θεὸν Andronicus. Ita Cicero --- *In communione autem quæ posita pars est*, (scil. Virtutis,) *Iustitia dicitur, eaque erga Deos Religio, erga Parentes Pietas &c.* O-rator.

rator. Partit. 78. Notatu dignum est, eundem propè Justitiæ ordinem à Nostro servari, quem servat auctor aurcorum Carminum.

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα θεούς, νόμον ὡς διάκεινται,

Τίμῃ· καὶ σέοις ὄρκον· ἑπειδ' ἤρωας ἀγαυούς·

Τύς τε καταχθονίους σέοις δαίμονας ἔνομον ῥέζων·

Τύς τε θνητοὺς τίμῃ, τύς τ' ἀγχιεὺς ἐχθιστάτας.

Immortales primum Deos, sicuti lege dispositi sunt,

Honora; Et cole jusjurandum; deinde Heroas illu-
stres;

Cole etiam terrenos Dæmonas legitima faciens:

Honore etiam Parentes prosequere, Et eos qui pro-
xime cognati sunt.

P. 28. l. 1. ὁμοειπκόν.] περιελκόν legit Andronicus; & mox τὸ δαψιλεύεσθαι ἐπὶ τῷ εἰς δέοντα ἀναλωθῆναι pro δαψιλῇ ἐπὶ τῷ εἰς τὸ δέοντα ἀναλωσθαι, ut ex Sylburgii conjecturâ exhibemus. Idem pro βοηθηκὸν εἶναι ἐν τῷ ἀφ' ὧν legit ἡδικὸν εἶναι ἐν τῷ ἀφ' ὧν καὶ φιλόφρων.

Ibid. l. 4. ἐν τῷ διαφύρει.] Similem locutionem subindè videre est --- παρὰ πλὴν ἀξίαν αἰρεμένη τὸ ἀφ' ὧν : atque iterum --- μὴ καὶ καιρὸν ποιῆσαι τὸ ἀφ' ὧν, de qua voce ita Suidas. Διάφορον πρῶτον, τὸ τίμιον, *res pretiosa*. Ibi tamen Doctissimus Kusterus δροῦλον, *pecuniam* interpretatur, quo sensu vocabulum hoc apud scriptores Græcos interdum accipi scribit. (Vide Theophrasti Ethic. Charact. in descriptione μικρολογίας.) Est autem Kusteri interpretatio magis ex mente auctoris, de Liberalitate & Illiberalitate agentis.

Ibid. l. 9. ἡδίων.] Basil. altera ἰδίων, quod non temnendum est.

Ibid. l. 13. φιλόκαλον.] Animadvertendum est hic loci, auctorem nostrum minimè id agere, ut Viri verè Sapientis mores depingat: de iis tantum verba facit, in quibus ipsum illud quidem perfectum Honestum (ut

inquit Cicero) *nullo modo, similitudines Honesti esse possunt.* Idem mox subjungit --- *Nec vero, cum duo Decii, aut duo Scipiones, fortes viri commemorantur, aut cum Fabricius, Aristidesve justii nominantur, aut ab illis fortitudinis, aut ab his justitiæ, tanquam à sapientibus, petitur exemplum. Nemo enim horum sic sapiens, ut sapientem volumus intelligi. Nec ii, qui sapientes habitii sunt, & nominati, M. Cato, & C. Lælius, sapientes fuerunt; ne illi quidem septem: sed ex mediiorum officiorum frequentia similitudinem quandam gerebant, speciemque sapientum.* De Offic. III. 3. 4.

P. 30. l. 2. μήτε πρυφύ.] --- Πλῆτοι, τιμὰ, δόξα, πρεσβυτεῖς, καὶ ὅσα δὲ ἄλλα ἔχει πολὺ τὸ ἔξωθεν πρὸς ἑαυτὸν δέμῃον, ὅσα ἂν τὰ γὰ φρονίμως δόξειεν ἀγαθὰ ὑπερβάλλοντα, ὧν αὐτὸ τὸ πρὸς φρονεῖν ἀγαθὸν οὐ μέτερον. θαυμάζουσι γὰρ τῶν ἔχοντων αὐτὰ μάλλον τὰς διωκμένους ἔχειν, καὶ διὰ ΜΕΓΑΛΟΨΥΧΙΑΝ ὑπεροφῶντας. Divitiæ, Honores, Dignitates, Imperia, & quæcunque alia multum tragici fastus extrâ apparentis habent, non possunt videri sapienti esse bona præstantia, quorum contemptus ipse non mediocre bonum est; quippe admirantur magis, quam illos, qui iis fruuntur, illos qui ea possunt habere, & tamen contemnunt propter animi magnitudinem. Longin. de Sublim. 8. 7. Vide etiam Horatii benè notam Epistolam,

Nil admirari prope res est una &c. I. 6.

P, 32. l. 4. βαρυθυμία.] βαθυμία editiones Basil. malè.

Ibid. l. 11. ταῦτα.] Ita annotator Basileensis, quem sequimur: alii omnes τὰ αὐτά. Vitium hoc puerili ætati tribuit Horatius, quæ (ut ait)

———— Iram

Colligit ac ponit temere, & mutatur in boras.

De Art. Poet.

Ibid.

Notæ in Aristotelem. 115

Ibid. l. 15. *τελευτήσας καλῶς.*] Hoc est, (ut ait Juvenalis)

--- *propter vitam vivendi perdere causas.*

Longe aliter vir fortis & magnanimus; illi

Οὐ κατθανεῖν γὰρ δεινόν, ἀλλ' αἰσχρὸς θανεῖν.

Namque haud mori, sed turpiter mori, malum est.

P. 34. l. 8. *φιλοπράπιλον.*] Genus hominum innuit, in quorum moribus pingendis multi sunt veteres Satiarum Scriptores. Mentionem facit Horatius Nomentani, Rupilii, Persii, Sarmenti, Messii, Porcii, Servilii Balatronis, & aliorum. Tales etiam Comicorum veterum Parasiti; nec defunt nunc dierum, qui scurrili tantum ac improbâ dicacitate freti ad divitum ædes sibi aditum patefaciunt.

Ibid. l. 13. *καλύοντος τῷ λογισμῷ.*] Notum illud,

--- *video meliora proboque,*

Deteriora sequor.

At de Incontinentiâ (cui opponitur Continentia,) vide Ethic. Nicom. L. VII.

P. 36. l. 7. *ἀσέβεια μὲν.*] Impietatem Injustitiæ, ut suprâ Pietatem Justitiæ, subjungit. Latius etiam patere eam facit (quo modo Pietatem) adeo ut ad Deos, dæmonas, defunctos, parentes, patriamque extendatur. Basil. altera pro *θεῖς* legit *θεόν*: altera pro *θεῖ* *θεῖς* *πλημμελία* legit *θεὸς* *θεῖς*, omisâ voce *πλημμελία*: sed hæc malè. Mox pro *ἀπειθεῖν* legitur ab utrisque *ἀπειθεῖν*, quæ vox rarior est.

Ibid. l. 13. *Εὐνη.*] Elegiarum Scriptor fuit Euenus, cujus mentionem alibi facit Aristoteles. Vide Ethic. Nicom. VII. 10. ubi hi illius Versus de vi Consuetudinis haud inelegantes leguntur.

Φημι πολυχρόνιον μελέτῃ ἔμψυχ φίλε· ἔδῃ

Ταύτῃ ἀνθρώποισι τελευτῶσαν φύσιν εἶναι.

Multos, quod partum est meditando, permanet annos, Atque in naturam tandem convertitur usus.

Idem

Idem dicit de Necessitate,

Πάν γδ ἀναγκαῖον πρῶτον ἀνιστῆναι ἴφου.

Omnis namque necessaria res, tristis est.

P. 38. l. 4. φιλανθρωπία ἀποσπότης.] Qualis fuit ea Voluptatis apud Xenophontem, dulcissimis Herculem dictis aggredientis --- ὁρῶ σε, ὦ Ἡράκλεις, ἀπερῆναι, ποῖαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τρέψῃ. εἰάν ἔν ἐμέ φίλῳ ποιήσης, ἐπὶ τῷ ἡδίστῳ τε καὶ ῥαῖστῳ ὁδὸν ἄξω σε, & τῶν μὲν περὶ πάντων ἐδιδὼς ἀγούσης ἔσῃ, ἣ δὲ χαλεπὴν ἀπειρος ἀφαισθήσῃ. Πρῶτον μὲν γδ κ. τ. λ. *Video te, mi Hercules, ambigere, quānam viā te ad vitam conferas. Quapropter, si me tibi amicam adjunxeris, ducam te ad iter jucundissimum ac facillimum; ut eorum, quæ suavia sunt, nihil non gustes, simulque molestiæ expers vivas. Nam primum* &c. Mem. II. 1.

P. 38. l. 10. εἰς τὸ θῆον.] Qualis fuit istius φειδωλία, qui mori maluit, quam medicinæ pretium solvere.

— eheu!

Quid refert utrum morbo pereamne rapinis?

Hor. Lib. II. Sat. 3.

P. 40. l. 9. ὑπεξαίρεσθαι.] Ita codices MSSi & impressi. Sylburgius ὑπεραίρεσθαι mavult, quæ sanè vox loco bene convenit. Ferri tamen potest recepta vox ὑπεξαίρεσθαι, si reddas, quemadmodum reddidit Interpres (sensu forsan minus usitato) *Superbire, attolli, vel potius, Spe aliquantū erigi.*

P. 42. l. 5. τῷ ἀφ᾽ ἑσιν.] Immò ipsam Virtutem vocabant Stoici --- ἀφ᾽ ἑσιν ψυχῆς σύμφωνον αὐτῇ ἀεὶ ὅλον τὸν βίον. *Affectionem animi secum per totam vitam consentientem.* Stob. Eth. p. 167. Sic etiam Seneca --- VIRTUS --- CONVENIENTIA constat: omnia opera ejus cum ipsâ concordant, & congruunt. Epist. 74.

P. 42. l. 8. παρὰδειγμα πολιτείας.] Non solum optimæ reipublicæ exemplar Animus virtute præditus, verum etiam talis animi exemplar optima Respublica.

Hinc

Hinc pendet omnis illa Socratis apud Platonem de Justo disputatio, --- νῦν δὲ ἐκτελέσωμεν (φησὶ) τὴν σκέψιν ἣν ᾠήθημεν, εἰ ἐν μάζονι πνὶ τῶν ἐχόντων δικαιοσύνην, πρότερον ἐκείνο ἐπιχειρήσωμεν θεάσασθαι, ῥᾶον ἂν ἐν ἐνὶ ἀνθρώπῳ κητιδῆν οἶόν ἐστι καὶ ἔδοξε δὴ ἡμῖν τῆτο εἶναι πόλις· καὶ ἕτως ὠκίζομεν ὡς ἐδυνάμεθα ἀρίστω, εὖ εἰδότες ὡς ἐν γὰρ τῇ ἀγαθῇ ἂν εἴη· ὃ ἔν ἡμῖν ἐκεί ἐφάνη, ἐπαναφέρωμεν εἰς τὸν ἑνα· καὶ μὲν ὁμολογῆται, καλῶς ἔχει· εἰάν δὲ τι ἄλλο ἐν τῷ ἐνὶ ἐμφαίνεται, πάλιν ἐπανιόντες ἐπὶ τὴν πόλιν, βασιανοῦμεν καὶ τάχα ἂν παράλληλα σκοπῶντες, καὶ τρεῖς οἶες, ὥσπερ ἐκ πυρέων, ἐκλάμψαι ποιήσωμεν τὴν δικαιοσύνην καὶ φανερὰν γνοῦμεν, βεβαιωσάμεθ' ἂν αὐτὴν παρ' ἡμῖν αὐτοῖς. Nunc autem (inquit) disceptationi huic finem jam imponamus, secundum quam existimavimus si plurium habentium justitiam in majori aliquo prius eam contemplaremur, facilius deinde in homine uno nos quale hoc sit inspecturos. Visumque nobis est majus ipsum, civitatem existere, atque ita quam optimam potuimus eam condidimus, scientes in bonâ republicâ inesse justitiam. Quare quod in illâ nobis apparuit, referamus ad unum: Et si idem ibi constet, satis nobis erit factum. Siquid autem aliud in uno appareat, rursus ad civitatem converfi, hæc examinabimus: ac fortè inter se comparata considerantes Et collidentes quasi filices, justitiam excutiemus, eamque jam cum clarè micuerit, apud nos ipsos stabiliemus. Platon. Reipubl. L. IV.

Ibid. l. 11. τὰς ἀγαθὰς.] His subjungit altera Basil. καὶ τὸ μισθὸν τὰς κακὰς: altera habet eadem, excepto quod pro κακὰς det φάυλας.

P. 44. l. 3. ταύτην.] Quæ sequuntur usque ad finem, supplet Basil. altera; cæteris editionibus desunt.

N O T Æ

I N

P L E T H O N E M.

IN THE

PLANTATION

N O T Æ

I N

P L E T H O N E M.

MONENDUS est Lector eruditus, nos in præfatione nostrâ, editorem Basileensem secutos, Plethonem fuisse Peloponnesensem dixisse; id vero aliter se habere, si viris doctissimis J. Alb. Fabricio & Gul. Caveo fides habenda sit, quorum scriptis legitur eum fuisse Constantinopolitanum sive Byzantinum. Iidem tamen tradunt eum in Peloponneso, ut plurimum, vixisse; de cujus rebus ordinandis orationes scripsit; ubi magistratum quoque gessit, atque centenarius propè (ut fama est) diem obiit.

Pag. 48. l. 1. *Ἀρετὴ ἐστὶν ἕξις.*] Ita Speusippus in definitionibus --- *Ἀρετὴ* --- *ἕξις καὶ ἢ τὸ ἔχον ἀγαθὸν λέγεται.* *Habitus, secundum quem, quod habet, bonum vocatur.* Aliter Stoici --- *Διάθεσις ψυχῆς σύμφωνα αὐτῇ πρὸς ὅλον τὸ βίον.* *Affectio animæ secum per totam vitam consentiens.* Stob. Ecl. Ethic. p. 167. At definitiones istæ verbis tantum, non re discrepant; nemini enim nisi viro verè bono talis vitæ morumque convenientia contingat.

Ibid. l. 4. *διωκτὸν ἀνθρώπου.*] *Διὸ καὶ πειρώμεθα καὶ ἐνθένδε ἐκῆσσι φεύγειν ὅτι τάχιστα. φυγὴ δὲ, ΟΜΟΙΩΣΙΣ ΘΕΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ. ὁμοίωσις ἢ, δίκαιον καὶ ὅσιον μὲν φρονήσεως ἡγεῖσθαι.* *Quamobrem danda est opera ut hinc illuc quam celerrimè fugiamus. Fuga autem est, ut Deo quam proximè fieri poterit affimilemur, atque*

Q

confor-

conformemur. *Deo autem nos assimilat justitia & Sapientia cum Sapientiâ conjuncta.* Plat. Tom. I. p. 176. Edit. Serran. Hanc ὁμοίωσιν θεῶν tanquam totius Philosophiæ finem amplexi sunt Platonici & Peripatetici. Ita Ammonius --- Εἰ δὲ καὶ τοῦτος ὁμοίωσις ἀπὸ τῆς τέλης, ὁ λέγων, ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΕΣΤΙΝ ΟΜΟΙΩΣΙΣ ΘΕΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΩ. ἔτω γὰρ ὁ Πλάτων ὠρίσται. ὁ γὰρ θεὸς διττὰς ἔχει πρὸς ὀντογενείας, πρὸς μὲν γνωστικὰς, κατὰ δὲ τὰ πάντα γινώσκει, ὡς καὶ οἱ ποιηταὶ σημαίνουσι, λέγοντες

————— θεοὶ δὲ τε πάντα ἴσασι·

πρὸς δὲ παρνοητικὰς τὴν καταδειξέων, κατὰ δὲ τοῦ κόσμου ὅλη παρνοῦται, ὡς καὶ οἱ ποιηταὶ φασί,

————— θεοὶ δωτῆρες εἰῶν.

ὁ δὲ φιλόσοφος βέλεται κατὰ ἑαυτὸν ἐξομοῖν τῷ θεῷ. βέλεται γὰρ καὶ θεωρητὴς εἶναι τῶν πάντων· πάντα γάρ ἐπισκίπτει καὶ μύθοι καὶ παρνοητὴς· παρνοῦται γὰρ τὴν καταδειξέων ποιῶται· ὁ γάρ τοι πολιτικὸς φιλόσοφος δικάζει, καὶ νόμους τίθει. ὥστε ἡ φιλοσοφία ἐκότες ὁμοίωσις ἐπὶ θεῷ. τὸ δὲ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΩ, καλῶς περὶσσεύεται. ἔτε γὰρ ἡ γνώσις ὁμοίωσις, ἔτε παρνοῦσι καὶ αὐτὴ ἐπέ,

————— ἔποτε φύλον ὁμοῖον

Αθανάτων τε θεῶν, χαμαὶ ἐρχομένων τ' ἀνθρώπων. ὧν γὰρ αἱ εἰσὶν ἀθάφοι, τῶν καὶ αἱ τελειότητες ἀθάφοι ὑπάρχουσι. *Est autem à fine hæc definitio dicens, Philosophia homini cum Deo similitudo est, quantum homo assequi possit. Ita enim Plato eam definivit. Nam duplex Dei est ætio, altera cognoscendi, quâ cuncta cognoscit, quod sic Poetæ attestantur,*

————— Dii omnia norunt;

altera providentia inferiorum, quâ mundum universum gubernat, ut iidem Poetæ inquit,

Dat bona perpetuò summi regnator Olympi.

Philosophus autem operam dat, ut in utraque Deo quam simillimus evadat: vult enim omnia contemplari; (considerat

fiderat enim omnia :) ac providere; siquidem inferiorum curam gerit. Nam Politicus philosophus & judicat, & leges præscribit. Ita fit ut Philosophia merito sit homini cum Deo similitudo. Illud autem, quantum homo consequi possit, rectè ad definitionem adjungitur, quippe cum nec eadem cognitio sit nec providentia.

--- Neque enim simile est genus unquam

Immortale Deum, atque hominum terrâ egressorum. Quorum enim cunque vis atque natura diversa est, eorundem quoque perfectiones diversæ sunt. Ammon. in Porphy. p. 5. Edit. Venet. Atque hætenus Ammonius ex Platoniorum Peripateticorumque Sententiâ. Sed cum noster ἐπόμφοι θεῷ dicit, non ὁμοειδέμφοι, respexit fortasse Stoicos, quorum in ore semper fuit præceptum illud, ἐπὶ θεῷ τὸ θεῷ, Deum sequi. Vide Marc. Anton. VII. 31. Arrian. Epict. I. 20. Cic. de Fin. III. 22. & alibi sexcenties.

Ibid. & ibid. ἐπεὶ δὲ ἐστὶν ἄνθρωπος.] Periodus (propter longitudinem satis obscura) incipit à verbis ἐπεὶ δὲ ἐστὶν, definit autem in verba, ἐκείνῳ τε ἀξίαν: quæ quidem, cum totius fermè operis propositum contineat, paulo attentius expendenda est. Homo est aliquid vel absolute, vel comparatè: id verò, cum quò comparatur, vel est aliquid prorsus alienum, vel ipsius hominis deterior pars. Porro ea deterior pars vel in trepidatione quadam & motu turbido cernitur, vel in cupiditate animi, sponte voluptatem adblandientem petentis. Hinc oriuntur Virtutes illæ quatuor, (quas Primas antiqui, Cardinales vocant recentiores,) Prudentia, Justitia, Fortitudo, Temperantia. Καλὸν δὲ λέγειν --- τὸ τελείως σύμμετρον ἔστι δὲ εἶναι ὃ καλῶς τέτταρα, δίκαιον, ἀνδρείον, ἡσυχίον, ἐπιστημονικόν· ἐν γὰρ τοῖσδε τὰς καλὰς πράξεις συντελεῖσθαι. Honestum autem dicunt --- quod undique aptum & perfectum sit. Honesti autem quatuor species tradunt, Justitiam, Fortitudinem, Temperantiam, & Scientiam.

tiam. His enim honestas actiones consummari. Diog. Laert. VII. 100. Horatii carmen, decantatum illud quidem, subjungimus, quia (quod non omnibus fortasse observatum,) Virtutes istas splendide ac distincte depingit. Præit PRUDENTIA:

Non possidentem multa docaveris

Recte beatum. Rectius occupat

Nomen beati, qui Deorum

Muneribus sapienter uti, ---

Sequitur TEMPERANTIA:

Duramque callet pauperiem pati,

Deinceps JUSTITIA:

Pejusque letho flagitium timet.

Postremo FORTITUDO:

Non ille pro caris amicis,

Aut patriâ timidus perire.

Qui plura velit, adeat Cic. Offic. I. 16. Stob. Ecl. Ethic. p. 167. Diog. Laert. VII. 92. Notandum est codices per totam hanc periodum variare. Alii legunt αὐτός πς καθ' αὐτόν, alii αὐτός π καθ' αὐτόν, atque iterum, ἢ μὲν καθ' αὐτόν πς, vel καθ' αὐτόν π, iterumque ἢ ὃ ὡς ἑτερόν πς vel ὡς ἑτερόν π. Nos ubique TI edimus.

Ibid. I. 7. τὸ χᾶρον τῶν παρ' ἡμῖν.] Hæc ea deterior pars nostri est, de quâ Aristotelis Ethic. Nicom. I. 13. φαίνεται δὲ καὶ ἄλλοι π παρὰ τὸν λόγον πεφυκός, ὃ μάχεται τε καὶ ἀντιτείνει τῷ λόγῳ· ἀτεχνῶς γὰρ καθάπερ τὰ παραλειλυμένα τῆ σώματος μέρια εἰς τὰ δεξιὰ ἀναστρέφονται κινῆσαι, τὸναντίον εἰς τὰ ἀριστερὰ παραφέρεται, καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἕτως· ἐπὶ τὰ ἐναντία γὰρ αἱ ὁρμαὶ τῶν ἀκραίων. ἀλλ' ἐν τοῖς σώμασι μὲν ὁρῶμεν τὸ παραφερόμενον, ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς ἔχ' ὁρῶμεν· ἴσως δὲ ἕδ' ἐν ἧτιον καὶ ἐν τῇ ψυχῇ νομισίον εἶναι τι παρὰ τὸν λόγον, ἐναντιόμενον τῷ καὶ ἀντιόαινον. ὡς ὃ ἑτερον, ἕδ' ἐν ἀφ' ἑτέρου. Apparet autem et alia quædam pars à ratione averſa naturâ, quæ rationi repugnat

nat ac reluctatur. plane enim ut resolutæ corporis partes, cum eas dextrorsum movere animum inducunt, in contrariam partem sinistrorsum perversè feruntur; sic & in animo evenit: abeunt enim in contrarias partes incontinentium appetitiones. sed in corporibus id, quod perversè movetur, oculis cernimus, in animo non cernimus. nihilominus autem fortasse existimare debemus in animo quoque aliquid inesse, quod à ratione sit devium, eique adversetur ac repugnet. quod quomodo à ratione sit aliud ac diversum, nihil refert. Protinus subjungit ---

Λόγῳ ὃ ἐ τῷ φαίνεται μέλειν, ὡς ἐ ἀπομιν. πειθαρχεῖ γὰρ τῷ λόγῳ τὸ τοῦ ἐγκρατῆς. ἔτι δὲ ἴσως εὐηγερώτερόν ἐστι τὸ τῷ σώφρονος καὶ ἀνδρείου πάντα γὰρ ὁμοφανεῖ τῷ λόγῳ.

Rationis autem hoc quoque videtur esse particeps, ut diximus. paret enim rationi in continente. at verò in viro forti ac temperante multo adhuc magis obtemperare videtur: omnia enim in his cum ratione consentiunt. Et mox infra ---

ἐ δὲ καὶ τῷ φάναι λόγον ἔχειν, διττὸν ἔστιν ἐ τὸ λόγον ἔχειν τὸ μὲν κυρίως καὶ ἐν ἑαυτῷ, τὸ δὲ ὥσπερ τῷ πατρὸς ἀκασικόν τι.

Quod si fatendum est etiam hanc vim ratione esse præditam, erit & vis animi duplex rationis particeps: altera propriè, & ut habens eam in se ipsâ, altera veluti filius, qui parentis dicto audiens est. Audi etiam Stoicum ---

ἀλλ' ἐπειδὴ δύο ταῦτα ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν ἐγκαταμείμικται, τὸ σῶμα μὲν κρινὸν πρὸς τὰ ζῶα, ὁ λόγος δὲ καὶ ἡ γνώμη κρινὸν πρὸς τὰς θεάς· πολλοὶ μὲν ἐπὶ ταύτῃ ἀποκλίνεισι πρὸς συνηθείαν πρὸς ἀπὸ καὶ νεκρόν· ὀλίγοι δὲ πρὸς τὴν θεὴν καὶ μακαρίαν.

Sed cum hæc duo in corpore nostro permista sunt, corpus commune cum cæteris animantibus, ratio & mens cum Diis: multi quidem ad infelicem illam & emortuam inclinant cognationem, pauci verò ad hanc divinam & beatam. Arrian. Epict. I. 3. Τὸ χεῖρον ἢ παρ' ἡμῖν Gemit, ex Epicteti mente Σῶμα est, nec malè. Ut enim ait Virgilius,

Hinc

Hinc metuunt, cupiuntque, dolent, gaudentque ---
Nec abhorret hoc à Sacris Scripturis, in quibus ἡ σὰρξ
pari modo τῷ πνεύματι opponitur. Evan. Matth. C. 26.
V. 41.

Quod autem mox ait, hominem esse ζῶον λογικόν,
id ex omnium penè Philosophorum sententiâ profert.
Τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος; Ζῶον, φησὶ, λογικόν, θνητόν. *Quid
enim est homo? Animal, inquit, rationis particeps, mor-
tale.* Arrian. Epict. II. 9. -- ἡ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ φύσις, μέ-
ρος ἐστὶ ἀνεμποδίστου φύσεως καὶ νοεῖν καὶ δικαίας. *Hominis
natura pars est naturæ impediri nesciæ, rationalis, ju-
stæ.* M. Ant. VIII. 7.

Pro τῷ χεῖρον legit MSSrum alter τὸ χείρω: priorem
lectionem prætulimus, sed & altera ferri potest. Si τὸ
χεῖρον legas, intellige partem animæ irrationalem, pro-
ut rationi opponitur; si τὸ χείρω, eandem intellige καθ'
ὑποδιαίρεσιν, prout dividitur in θυμωδὲς & ἐπιθυμητι-
κόν. Pro αὐτῷ παραγίνεται malè legitur αὐτὸ παραδίδο-
ται, cum subinde sequitur vox ἀποδίδωσα. P. 52. Basil.
alter pro ὁμοιότητι legit ὁμοιότητα & MSSrum alter pro
ἀνομοιότητι, ἀνομοιότητα.

P. 52. I. I. ἐλαχίστων μὲν ἔν δέοις.] Præclarè So-
crates apud Xenophontem --- Εοικας, ὦ Ἀντιφῶν, τίω
εὐδαιμονίαν οἰομένην πευφλὴν καὶ πολυτέλειαν εἶναι; ἐγὼ δὲ νο-
μίζω τὸ μὲν μηδενὸς δεῖσθαι, δεῖον εἶναι, τὸ δὲ ὡς ἐλαχίστων,
ἐχθυπᾶτω τῷ θεῷ καὶ τὸ μὲν δεῖον, κράτιστον, τὸ δὲ ἐχθυπᾶτω
τῷ θεῷ, ἐχθυπᾶτω τῷ κατωτίστῳ. *Videris, Antipho, felici-
tatem deliciis ac sumptuoso apparatu metiri. Ego verò
arbitror, nullâ re indigere, divinum esse: quam pau-
cissimis, proximum Dei naturæ: ac divinum quidem
quod sit, præstantissimum esse: quod autem divino pro-
ximum, id etiam præstantissimo proximum esse.* Xen.
Mem. I. 6. Nec absimilis illa Evandri ad Æneam o-
ratio, quâ nil vitam ac mores heroum veterum melius
exprimat:

Ut

*Ut ventum ad sedes : Hæc, inquit, limina victor
Alcides subiit ; hæc illum regia cepit.
Aude, hospes, contemnere opes : Et te quoque dignum
Finge Deo ; rebusque veni non asper egenis.*

Virg. *Æneid.* VIII. 362.

Ibid. l. 10. εὐτελίστερα.] Malè Codices MSS*ti* ἀτελί-
στερα. Mox (quod glossēma puto) vocem ἰδιον super
voces πρὸς τῷ σώφρονος scriptam exhibent.

Ibid. l. 15. ἀκίνητος ὁ θεός.] Deum, dum omnia mo-
vet, ipsum omninò motus esse expertem, notissimum
fuit Peripateticorum dogma : quam sententiam pul-
cherrimis versibus expressit Boethius ;

*O qui perpetuâ mundum ratione gubernas,
Terrarum cælique Sator, qui tempus ab ævo
Ire jubes, STABILISQUE MANENS DAS CUNCTA
MOVERI ;*

Quem non &c. Consol. Philos. L. III. Metr. 9.
P. 54. l. 1. ἔτω δᾷ.] Legit MS. ἔτως δᾷ.

Ibid. l. 2. ἀπὸ μὲν τοι τῶν καλῶν.] Ita Canterus, &
MSS. codices : editiones Basil. ex conjecturâ dant κα-
κῶν ; quasi dixisset noster, *non debere virum bonum ma-
lis ingruentibus de statu suo dejici.* Sed defendi potest
altera lectio ; cujus sensus est, *virum bonum nullo mo-
do ἀκίνητον esse ad ea, quæ sunt honesta ; ab iis autem
nequaquam divelli posse.* Mox infra, vocem πνημάτων
reposuimus auctoritate cod. MS.

Ibid. l. 3. τῷ καθεστηκότος μὴ ἐξίστασθαι.] Notum il-
lud Horatianum,

*Iustum Et tenacem propositi virum
Non civium ardor &c.*

Ibid. l. 11. θεὸς ἔργον -- οἰκεῖόν τε ἔξυλθούς.] ἐξυλθούς
πάν τὸ λογικόν. Cognatum est rationale omne. Marc.
Anton. III. 4. Ubi ita doctissimus Gatakerus --- λογι-
κῶν appellatione, Deum atque Dæmonas simul cum ho-
minibus intelligit. Hinc noster infra --- ἐπὶ ᾧ πᾶν πρὸς
τὰ

τὰ κρείττω γόνι ζυγῶνται ἀνέχθ. *Ad cognationem cum præstantioribus generibus evehit: atque iterum --- τὸ πρὸς τὸ ζυγῶναι κινὸν ὡς ποιῶμεν ἡμῖν. Societate cum eo quod cognatum est nos conjungens.* Nec prætermittendum illud Arati, à Divo etiam Paulo in oratione ad Athenienses memoratum --- τῷ γὰρ καὶ γένος ἐσμέν. *Etenim ejus (scil. Dei) progenies sumus.* Act. Apost. C. XVII. V. 28. MSSrum alter pro αἰὶα πη οἰκεῖον legit αἰὶα κατὰ τί πη οἰκεῖον, quem sequimur.

Ibid. l. 15. ὡς ἂν ὅτι μάλιστα.] Ita MSSi -- Impressi habent ἐάν. Mox cum annotatore Basileensi damus ἐκαστον, cum libri omnes ἐκείνῳ.

Ibid. l. 17. ἀπλείπειν τὴν χάριν.] Multa è re militari in Philosophiam transfulerunt veteres. Ita Socrates in Apologia --- Εγὼ ἔν δεινὰ ἂν ἔλω ἐργασμῶν, ὃ ἄνδρες Ἀθῆνῶν, εἰ ὅτε μὲν με οἱ ἄρχοντες ἐπέτιον, ἔς ὑμεῖς εἰσεῖθε ἄρχει μοι, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ, καὶ ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ ἐπὶ Δηλῷ, τότε μὲν οὐ σκῆνοι ἐπέτιον, ἔμμενον, ὥστε καὶ ἄλλος τις, καὶ ἐκινδύνουον ἀποθανεῖν· τῷ δὲ θεοῦ πέτιοντο, ὡς ἐγὼ νῦν τὴν καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφῶντά με δεῖν ζῆν, καὶ ἐξεπίζοντα ἑμαυτὸν καὶ τὰς ἄλλας, ἐνταῦθα δὲ (for. δὴ) φοβηθεὶς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο ὅπῃν περὶ μοι, ΛΕΙΠΟΙΜΙ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝ. Ego itaque, Athenienses, graviter deliquissem, si cum ii me collocassent præfecti, quos ipsi mihi præposueratis, ἔσ' apud Potideam, ἔσ' apud Amphipolim, ἔσ' apud Delium, tunc quidem, ubi illi me consistere jussuerant, ibi constitissem, ut quivis alius, mortisque discrimen sustinuissem; cum verò Deus statuisset, quemadmodum ego opinabar atque existimabam, me philosophantem vivere oportere, ac me ipsum aliosque tentantem; hic ob mortis alteriusve cujusvis rei metum ordinem desererem. Plat. Vol. I. p. 28. Edit. Serran.

PERDIDIT ARMA, LOCUM virtutis DESERUIT,
qui

Semper in augendâ festinat, ἔσ' obruitur re. Hor.
OYΔ'

ΟΥΔ' ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΩ ΤΗΝ ΤΑΞΙΝ ταύτην, ἐφ' ὅσον ἂν
 δίδωται. Neque stationem hanc deferam, quoad licue-
 rit. Arrian. Epictet. I. 16. Διὰ τῆς τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ
 μεμνημένος ἥς τ' ἐστὶ καὶ πᾶσιν ἐλάλῃ, καὶ ὑπὸ τίνος μέγε-
 νος, ὡς μόνον τοῦτο ἐστὶ, πῶς τὴν αὐτὴν ΧΩΡΑΝ ΕΚ-
 ΠΛΗΡΩΣΗ ΕΥΤΑΚΤΩΣ καὶ εὐπειθῆς τῷ θεῷ. Quot circa
 vir bonus & sapiens, memor quis fit, & unde venerit,
 & à quo factus fit, in eo solo elaborat, quo pacto suam
 stationem ritè tueatur, Deoque suam probet obedientiam.
 Ejusd. III. 24. Et mox infra --- Μέγας δ' ἂν εὖ ἀλ-
 γησῶ ἐν τοῖς σοῖς, τίνα με δίδεις εἶναι; ἄρχοντα, ἢ ἰδιώ-
 την; βουλευτὴν, ἢ δημότιον; στρατιώτην, ἢ στρατηγόν;
 παιδευτὴν, ἢ οἰκονομῶντα; ἢ ἂν ΧΩΡΑΝ καὶ ΤΑΞΙΝ
 ἐγγχειρήσῃς, ὡς λέγει ὁ Σωκράτης, μυριάκις δαπανῶμεν
 πλεονέκῃ, ἢ ταύτην ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΩ. Dum verò in tuis
 negotiis versor, quem me esse vis? principem an priva-
 tum? senatorem, an plebeium? militem, an ducem?
 ludimagistrum, an patremfamilias? Quem mihi locum
 & stationem mandâris, ut ait Socrates, millies potius
 mortem oppetam, quàm eam ut relinquam. Hinc illa
 nostri, μὴ ἀπολείπειν τὴν χώραν κ. τ. λ.

Porro ejusdem generis sunt --- πῶς ἂν τὸ μέγα καὶ ἐν-
 θύσις καὶ ἀγαθόν; ὅπου ἢ ἀλγιστά; ἢ οὐδέν; τῶ-
 το, καὶ ΠΕΡΙΤΕΤΕΙΧΙΣΜΕΝΟΝ μὲν, καὶ μὴ ἀλγιστά;
 τὸ αἰδῆμον, μὴδὲ τὸ πιστόν, μὴδὲ τὸ σωστόν, τῆς ἐν-
 ζήτησιν καὶ αὐτὸς ἂν εἴδῃ δαπανῶνται ἢ ἐνταῦθα καὶ ἀπολείπει-
 ται, τότε & αὐτὸς δαπανῶνται. Ubi ergo situm est magnam
 hominum bonum & malum? Ibi scilicet, ubi differentia
 est: si hoc conservetur, & quasi muro circumdatum, mu-
 nitumque fuerit; si neque verecundia, neque fides, ne-
 que prudentia perierit; tunc & ipse conservatur: si
 horum aliquid perierit, & expugnatum fuerit; tunc &
 ipse perit. Arrian. Epict. I. 29. Ita quoque Horatius,
 --- Hic MURUS AENEUS esto,
 Nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.

Et Cicero --- ARCEM tu quidem Stoicorum, inquam, Quinte, defendis. De Divin. I. 6. Quinimo VITAM ipsam cum MILITIA comparabant olim scriptores tam sacri, quam profani; de quibus consulendus est doctiss. Gatakerus in Marc. Antonin. II. 17.

P. 56. l. 13. *ὡς πολίτας.*] Canterianam sequor editionem, quod magis convenit cum vocabulis *ἐταίρους, συσσίτας, γείτονας, συνόδους*. Cæteræ dant *πολίαν*.

P. 58. l. 3. *ἢ τε ἂν δικαιοσύνη τῷ τοῦ μὲν ὄντος.*] In omni autem honesto, de quo loquimur, nihil est tam illustre, nec quod latius pateat, quam conjunctio inter homines hominum, & quasi quædam societas & communicatio utilitatum, & ipsa caritas generis humani: quæ nata à primo satù, quo à procreatoribus nati diliguntur & tota domus conjugio & stirpe conjungitur, serpit sensim foras; cognationibus primum, tum adfinitatibus, deinde amicitiiis, post vicinitatibus, tum civibus, & iis qui publicè socii atque amici sunt, deinde totius complexu gentis humanæ. Quæ animi affectio suum cuique tribuens, atque hanc, quam dico, societatem conjunctionis humanæ munificè & æquè tuens, JUSTITIA dicitur: cui sunt adjuncta pietas, bonitas, liberalitas, benignitas, comitas, quæque sunt generis ejusdem. Cic. de Fin. V. 23.

Ibid. l. 5. *ὅτι ἐστὶν ὡς ἐκείνῃ.*] Justitiæ descriptio planè mirifica; omnia quotquot sunt, tam erga Deum, quam erga homines officia complectens. Vide Aristot. supra p. 26.

Ibid. l. 8. *ὡς πανηγύρι.*] Vitam hominum cum Celebritate primus comparavit Pythagoras. Vid. Jambl. Vit. Pythag. C. 12. Post hunc plures eadem similitudine sunt libenter usi; Menander, Cicero, Epictetus, aliique; de quibus vide viros doctissimos Uptonum & Davisium, hunc in Tusc. Disp. V. 3. illum in Arrian. Epictet. II. 14. Nobis visum est Longinum addere ab iis

is prætermisſum --- ἡ φύσις ἔταπεινὸν ἡμᾶς ζῶον, οὐδ' ἀγλόνες ἔχοντι τὸ ἀνθρώπιν, ἀλλ' ὡς εἰς μὲγαλὴν τινὰ ΠΑ-
 ΝΗΓΥΡΙΝ, εἰς τὸν βίον καὶ εἰς τὸν σύμπαντα κόσμον ἐπέ-
 γασται, θεατὴς πῶς τῶν ὅλων αὐτῆς ἐστῆκε, καὶ φιλοπρω-
 πάτως ἀγωνιστὴς, εὐθὺς ἄμαχον ἔρωτα ἐνέφυσεν ἡμῶν ταῖς
 ψυχαῖς παῖδος ἀεὶ τῆς μὲγαλῆς, καὶ ὡς παρὸς ἡμᾶς δαιμονια-
 τέρη. Διόπερ τῇ θεωρίᾳ καὶ διανοίᾳ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστολῆς
 ἐστὶ τὸ σύμπαντος κόσμου δοκεῖ, ἀλλὰ κ. τ. λ. *Natura statuit*
hominem esse animal neque humile neque ignobile; sed,
velut in magnum quendam conventum, in vitam nos et
in universum terrarum orbem inducens, qui futuri si-
mus spectatores omnium ejus (sc. naturæ) partium, et
cupidissimi honoris certatores, statim nostris animis in-
ſeuit invidetum amorem omnis ejus quod semper magnum,
quodque, ut ad nos refertur, divinius est. De Sublim.
 §. 35.

P. 60. l. 1. εἰνά τι τίτλαρα.] Basil. altera εἰνά τι συμ-
 βαινέ τίτλαρα κ. τ. λ. Mox verbum τὸ ante μέγιστα deest
 MSStis, & l. 3. τερά ab eisdem abest: sed hæc ma-
 lé.

P. 62. l. 2. παρσαιρεμέγα.] Ita codices MSS. cum
 Cantero: Basileenses dant παρσαιρεμέγα. Eadem diver-
 sitas iterum occurrit p. 66. l. 15. Utraque vox sensum
 exhibet satis commodum. Nos prætulimus παρσαιρε-
 μέγα, & παρσαιρεμένη, quia in utroque loco loquitur
 de rebus, non quas præcipuè & ante alias omnes sa-
 piens bonusque petat, sed quas obiter tantum adſci-
 ſcat; cujusmodi sunt labores periculaque & volupta-
 tes.

P. 64. l. 3. ἀνθρώποις ἡ ζυγλυεῖς πε πᾶσι.] Ita quen-
 dam suis succensentem servis increpat Epictetus --- Αι-
 δροπόδον, σὺν ἀνίξῃ τῷ ἀδελφῷ τῷ σαυτῷ, ὃς ἔχῃ τὸ Δία
 παρσῆνον, ὡς περὶ ὅς ἐκ τῶν αὐτῶν ἀπερμάτων γέγενε, καὶ τὸ
 αὐτῆς ἀνῶθεν καὶ ἀπολλῆς; ἀλλ' εἰ ἐν πῶι τοιαύτῃ χάρα καλὴτά-
 ης ὑπερέχῃ, εὐθὺς τυραννὸν καὶ ἀστυνέειν σαυτὸν; ἢ μνηνῆσιν
 τι

τί ἐστι, καὶ τίνων ἀρχαί; ὅτι ΣΥΓΓΕΝΩΝ, ὅτι ἀδελφῶν φύσις, ὅτι τῷ Διὶ ἀπαρτίζων; Mancipium, non feres fratrem tuum, qui genus à Jove summo ducit, ut filius ex iisdem seminibus procreatus est, eodemque supernè ninitur fundamento? An si tali quopiam loco es collocatus, qui excellat; statim ipse tyrannum te constitues? non recordaberis quid sis, & quibus imperes? nonne cognatis? nonne fratribus naturâ? nonne à Jove oriundis? Arrian. Epict. I. 13. Όταν δυσφορῆς ἐπὶ τινι, ἐπιλάτῃς τῷ --- ὅση ἡ ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ἀνθρώπου πρὸς πᾶν τὸ ἀνθρώπειον γένος: & γὰρ αἰματικὴ ἢ σαρκοματικὴ, ἀλλὰ νῦν ἡ γενναία. Quando molestè fers quicquam, oblitus es --- quæ homini cuius cum toto genere humano intercedat cognatio. neque enim tam sanguinis aut seminis, quam mentis existit communio. Marc. Anton. XII. 26. Vid. sup.

Ibid. I. 4. ἐν ἃν καὶ αὐτῆς ὁσιότης.] Sanctitatem Iustitiæ partem facit, & rectè quidem. Hinc pendet illud Antonini --- ὁ ἀδικῶν, ἀσιτεῖ. τῆς γὰρ τῶν ὅλων φύσεως κατεσκαδακνύας τὰ λογικὰ ζῶα ἐνεκεν ἀλλήλων, ὥστε ἀφιλεῖν ἢ ἀλλήλα κατ' ἀξίαν, βλάπτειν δὲ μηδαμῶς, ὁ τὸ βέλγημι τῆς παρὰ φύσιν ἀσιτεῖς δηλονότι εἰς τὴν πρεσβυτέρω τῶν θεῶν. Qui injustè agit, impiè agit. cum enim universi natura animalia rationalia sui invicem gratiâ condiderit, ut sibi invicem pro cuiusque dignitate profint, nec ullâ ratione sibi invicem obsint, qui naturæ placitum hoc violat, impiè prorsus agit adversus numinum omnium antiquissimum. IX. 1. Vid. sup. p. 26. & quæ ad eundem locum notavimus.

Ibid. I. 11. τὰ ἡμέτερά τε καὶ ἀνθρώπεια.] Veteres sequitur, quibuscum contemplatio eorum quæ semper sunt, ad Metaphysicam sive Θεοσιδέαν (ut noster vocat) pertinebat: quæ verò circa res, quæ gignuntur & pereunt, versata est, eam ad Physicam sive Naturalem Philosophiam referebant: (Φύσιν enim motûs causam esse putabant, & omninò in motu esse occupatam:)

eam

eam denique quæ res nostras ἔσ' vitam humanam spectabat, hanc εὐδελίαν noster, φρόνησιν alii (partem istius φρονήσεως de quâ hic agitur) appellabant.

Ibid. & ibid. ἀνθρώπεια.] In aliis legitur ἀνθρώπεια, in aliis ἀνθρώπεια. Nos ἀνθρώπεια malumus, quod magis atticum. Theodorus in libello de Mensibus, de Plethone nostro scribens, hæc habet --- τὰ δὲ τῶν φωνῶν ἐπιδοῦν ἀποθυμῶντος Ἀττικῆς, καὶ σφόδρα πολλὴ τῷ τοῦ πατρὸς ζῶν. Eum in Dialecto sequi velle Atticos, in eâque re vehementer elaborare.

Ibid. l. 13. φυσική.] Addunt Basileenses σοφία, quod nec Canterus nec MSSi agnoscunt; quodque pro glossemate habendum est. Vide infra p. 88. l. 11. Mox MSSrum alter pro πολλὰ τὰ θεία habet πολλὰ τὰ θεία.

P. 66. l. 5. χρημίστης.] Quam vim χρημίστης Gemisthus, eandem Socrates apud Xenophontem ἐγκρατεία tribuit. Ἀλλὰ καὶ οὐ καὶ πάντα ἄνδρες ἐγκρατεῖς τῶν ἐγκρατειῶν ἀρετῆς εἶναι κρητῖδα, πάντων παρ' ὅσους ἐν τῇ ψυχῇ καταπορεύσασθαι; τίς γὰρ ἄνδρ' αὐτῆς ἢ μάθῃ τι ἀν' ἀγαθόν, ἢ μελετήσῃ ἀξιολόγως; ἢ τίς οὐκ ἐν ταῖς ἡδοναῖς δουλεύων, ἀσχερῶς διαπείθῃ καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν; Nonne quemvis hominem, qui nōrit Temperantiam virtutis esse fundamentum, hanc primū in animo suo parare decet? Quis enim absque hac vel rectè boni aliquid discat, vel exercitatione consequatur? Quis voluptatibus serviens non turpiter tum corpore tum animo affectus sit? Mem. I. 5.

P. 68. l. 6. ἐπὶ ᾧ --- ἐν γλῶσσῃ ἀνέχει.] Basil. altera pro ἀνέχει habet ἄλλ', quod deterius, sed ferri potest: altera dat ἔχει, quod planè vitiosum.

Ibid. l. 9. εὐταλεῖς.] Ita exhibemus, plures codices secuti. MSSrum alter pro εὐταλεῖς legit εὐταλεῖς: quod si magis placuerit, de eo corporis vigore accipiendum est, qui Temperantiam comitetur. Pari modo Horatius de viro temperanti,

--- VEGETUS *præscripta ad munia surgit.*

Sat. II. 2. v. 81.

P. 70. l. 4. νόσις.] Hinc mentem humanam appellavit Horatius *divinæ particulam auræ*: Stoici ἀπονομομα τῆ θιῦ. Vide doctiff. Upton. in Epictet. I. 14. p. 46. Immò quum Deus ipse in sacris Scripturis ait --- ποιήσωμιν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ κατ' ὁμοίωσιν, quid aliud intelligamus, quam quod νόσις (id quod ἐξαίρετως suum esset) præ cæteris animalibus homini solùm participare dedit?

Ibid. & ibid. τ' ὃ δὴ νοήτων.] Basileenses legunt νοητῶν, quod tautologiam sapit; cum protinus subjungit, καὶ αὐτὸς ὁ νόσις παραγμωτεύς].

Ibid. l. 7. τῶν ὄντων ἀπολαύοντες.] Basil. editiones legunt τ' ὄλων ἀπολαύοντες: Melius MSSSti quos sequimur.

P. 72. l. 4. εἰδὲ καὶ τὰς ἡδονὰς ἔλαττον.] Ita VIRTUS Dea KAKIAN alloquens coram Hercule --- ὦ τλήμων, τί δὲ σὺ ἀγαθὸν ἔχεις; ἢ τί ἡδὺ οἶδα, μηδὲν τέτων ἐνεκα προέπειν εἰδέλυσαι; ἥτις εἰδὲ τίλῳ τ' ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμύρεις, ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι, πάντων ἐμπέπλασαι· πρὶν μὲν πεινῆν, εἰδίσαι, πρὶν ὃ διψῆν, πίνεσαι. Misera vero tu, ait, quid boni habes? aut quam delectationem nosti, quum nihil horum causâ facere velis? quæ jucundorum appetitum non expectas, sed prius, quàm appetas, omnibus repleas: priusquam esurias, comedis; priusquam sitias, bibis. Et infra --- Εἰ δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς φίλοις ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπράγμων σίτων καὶ ποτῶν ἀπὸ πλάουσις· ἀνέχονται γὰρ ἕως ἂν ἐπιθυμῶσιν αὐτῶν. ὕπνος δὲ αὐτοῖς παρέστιν ἡδίων, ἢ τοῖς ἀμόχθοις· ἔτι δὲ ἀπολιπόντες αὐτὸν ἀχθονται, ἔτι δὲ τῶτον μεδιᾶσι τὰ δέοντα προέπειν. Est etiam amicis meis cibi ἔσ' potius perceptio, suavis pariter ἔσ' elaborati nihil habens. Expectant enim, donec appetant. Iidem somnū capiunt suaviorem, quam otiosi: ac neque excitatos se molestè ferunt, neque somni causâ, quæ

quæ agenda necessariò sunt, omittunt. Xen. Mem. II. 1. Hic vero pro κατὰ MS malè legit μετά.

Ibid. l. 11. ἔχοντας.] Libri Basil. minus venustè ἔχοντας. Mox MSSi pro ἐπερξαζόμεναι habent ἐρξαζόμεναι: alter quoque librarii culpâ pro τοῖς ᾧ δὴ κρημνοῖς dat τοῖς δὲ δημοῖς, ubi planè excidit τῶ κρημνοῖς ante penultima.

Ibid. l. 16. ἀελασσοῖς.] Malè MSSi ἐνλασσοῖς.

P. 74. l. 1. ἐπικέρμοι.] Basil. altera φαίνονται ἐπικέρμοι, quod planè otiosum, si ἀπὸ τῆ κρινῆ repetas δακτύλι. Mox impressi omnes μᾶλλον π: at MSSi μᾶλλον τοι, quod elegantius. — l. 7. pro ἐξῆς Basileenses habent ἐνδὺς, & l. 12. pro ὑπὸ τῆ θείης, ἀπὸ τ. θ.

Ibid. l. 14. ἐ κρηάδιων θυλάκιον, ἐδὲ ξίτης αἰμαλῖον.] Phrases istas à veteribus mutuas accepit Gemistus. Bene nota Anaxarchi præclara illa vox, cum Tyrannus Nicocreo ferreis eum malleis cædi iusserat — Πτόσις τὸ Ἀναξάρχου ΘΥΛΑΚΟΝ, Ἀναξάρχον ᾧ ἐ πλῆπης (five πῶσις, ut legit Menagius.) *Tunde Anaxarchi Saccum, nam Anaxarchum non tundis.* Diog. Laert. IX. 59. Ita M. Antoninus Corpus ait esse λύθρον ἐν ΘΥΛΑΚΩ, *janiem in Sacco.* VIII. 37. Pari modo Synesius — Δεῖσθαι δὲ ἀποθνήσκειν, ἐνταῦθα τὸ φιλοσοφίας ὀφελος, τὸ μηδὲν ἡγεῖσθαι δεινὸν ἀναχωρῆσαι ΤΟΥ ΘΥΛΑΚΙΟΥ ΤΩΝ ΚΡΕΥΛΙΩΝ. *Cum verò oportet mori, hîc philosophiæ utilitas & fructus est, non existimare grave & acerbum recedere à Sacculo Caruncularum.* Epist. 132. Epictetus de homine timido & abjecto loquens — τῷ γὰρ ὄντι πᾶσις ὁ τοῦτός ἐστι, καὶ ΞΕΣΤΗΣ ΑΙΜΑΤΙΟΥ, πλείον δὲ ἐδέν. *Talis enim reverà cadaver est, & sanguinis Sextarius; ac præterea nihil.* Arrian. I. 9. Porro notandum est, veteres scriptores, (quos in hâc quoque re sequitur Gemistus,) cum de rebus, quas parvi pendebant, verba facerent, diminutivis uti; ut in locis suprà citatis, & alibi sexcenties; (vide clariss.

riff. Uptoni notas in Arrian. I. 7. p. 7.) interdum vero eis uti *ὑποκειμένως*, ut Catullus ubique in Carminibus.

Ibid. l. 15. ἀλλὰ ψυχὰ ἵσμεν λογικὰ, ἀθάνατοι.] Ita impressi omnes, & MSSrum alter. Alter legit *ψυχὰς ἵσμεν λογικὰς ἀθάνατοι*, quasi dixisset Gemistus, nos secundum animas nostras rationales esse immortales: quod nescio an verius sit.

P. 76. l. 6. κτήμῳσι τε καὶ χεῖμασι.] Basileenses legunt *χεῖμασι τε καὶ πρὸν γμῳσι*.

Ibid. l. 17. ἢ ἐκαστὸν ἀγείταται.] MSSi & Cante-
rus, ἢ ἐκαστὸν ὡς τὸ θεῖον ἀγείταται: quæ tamen voces redundare videntur, cum protinus addit auctor, ἀγείταται ὃ ὡς ἔστι ἀγαθόν, i. e. à Deo. At de hac re audi Epictetum --- μαρτυρεῖν ἑκάστῳ ἅτω θέλει, ὡς γίνεται. Πῶς δὲ γίνεται; ὡς διέταξεν αὐτὰ ὁ ἀγαθός. διέταξε δὲ θεός ἐστι καὶ χειμῶνα, καὶ φερίαν καὶ ἀφορίαν, καὶ δροσὶν καὶ κακίαν, καὶ πᾶσας τὰς τριάντας ἐναντιότητας, ὑπὲρ συμφωνίας ἢ ὅλων. Discere ita velle fieri omnia, ut fiunt. Quomodo autem fiunt? Ut ea disposuit is qui disposuit. Sic autem disposuit, ut æstas esset ἔσ' hyems, ut fertilitas ἔσ' sterilitas, ut virtus ἔσ' vitium, ἔσ' omnes id genus contrarietates, propter totius concentum. Arrian. I. 12.

P. 78. l. 4. λόγον ἀπέρητον.] Quæstionem de malorum causâ, perobscuram sanè & perdifficilem, obiter attingit; eaque fieri scribit, vel ut emendentur vitia, vel ut exerceantur virtutes. Hinc in libello *ὡς εἰμαρμένης* (prout exstat in Camariotæ Orationibus Lugd. Batav. editis 1721.) ipse hæc habet — ἐπεὶ γὰρ ἔχ' οἷόν τ' ἦν, μὴ ἀμειβάνειν πάντως τὸν ἀνθρώπον, τοῦτον πᾶσι μερῶσι, ἢ ἐκ τῆς θεῆας καὶ ἐπικύρου φύσεως οὐδέποτε, ἀλλ' ἔδει τό τε μὲν ἂν, κατὰ τὸ θεῖον τὸ ἐν αὐτῷ, ἐπὶ τῷ τῷ συγγενῶς ἀφορμώσιν ἀγαθόν, εὖ τε πρὸς τὴν ἑμμελῶς ζῆν. πο-
τε δ' αὖ ὑπὸ τῷ θνητῷ τῷ ἐν αὐτῷ κακασφύρον, ἐπὶ
εὖ

οὗς αὖ πρῶτον βοηθεῖν πρὸς αὐτοὺς, καὶ τὴν ἀλγὴν ἡγεῖσθαι
 εἶναι ἐπαρρησιάζονται τὰς διὰς μεταβολὰς, ὥς ποτε τὰ κα-
 λαὸν ἔσται τε καὶ δικλὴν δίδωκεν, ἀπαλαγθὲν τῆς κακίας
 (οἷον καὶ ἴσμεν ἀπορροῦ, διηκτικῆς τε καὶ ἀναρροῦς καὶ φε-
 ρούσης) ἀρκεῖν τε πρῶτον ἥσονται, καὶ ἐλπίδας αὐτὶ δου-
 λείας μεταλλάξουσιν. Quoniam enim fieri aliter non poterat,
 quin aliquando delinqueret homo, qui ita erat compara-
 tus, atque à divinâ & caducâ naturis compositus; opor-
 tebat vero eum aliquando secundum id quod erat in ipso
 divinum, ad cognatæ naturæ imitationem excitatum, be-
 ne agere, vivereque beatè: interdum vero à naturâ ab-
 reptum mortali, aliter rursus agere: (dicendum est) et
 quoddam subsidium Deos dedisse, & hanc correctionem
 pœnarum ope effecisse: ut etiam dum punitur ac pœnas
 dat, liberatus à vitio, (velut à corporis morbo morden-
 tibus ingratisque medicamentis,) agat aliquando feliciter,
 & libertatem cum servitute commutet. Orat. II. Sic
 Cebes ille. Thebantus in Tabulâ, postquam homines
 malos Pœnæ, Mœstitiæ, Ærumnæ, cæterisque ejus-
 modi tradidit, Pœnitentiam mox inducit, quæ ad me-
 liores Opiniones Cupiditatesque, immo ad veram E-
 ruditionem viam eis monstrat. De rebus autem ad-
 versis, quæ virtutem quasi evocent & exerceant, Epi-
 ctetus sub personâ viri verè boni sapientisque hæc effa-
 tur --- ἐπὶ ταῖς μὲν νῦν μὲν ἐνταῦθα ἀγῶν (ὁ Ζεὺς scil.)
 νῦν δὲ καὶ σίμπει, σίμπετα δὲ αὖτις τοῖς ἀνθρώποις, διὰ καὶ
 δόξης, νοσῶντα, εἰς Γύρα σίμπει, εἰς δισμωθήειον ἀσπί-
 γει, ἢ μισῶν (μὴ ἥσονται τίς δὲ μισῶν τὸ ἀεὶ καὶ τὸ ὑπὲρ
 τῶν τῶν αὐτῶν;) ἢ δὲ ἀμειλῶν (ὅς γε ἐδὲ τὸ μικροτάτων πρὸς
 τοὺς ἀμειλῶν) ἀλλὰ γυμνάσιον, καὶ μάλιστα αὐτὸς τὸς ἀπὸ
 χροῶν. His de causis me nunc huc ducit (Jupiter)
 nunc aliò mittit, pœuperem ostendit hominibus, sine im-
 perio, ægrotantem, in Gyara mittit, in carcerem con-
 jicit non ex odio, absit: quis enim ministrum suum op-
 timum oderit? neque ex negligentia; quippe qui ne mi-

nutissima quidem negligat: sed exercendi mei causâ, & per me testificandi cæteris. Arrian. III. 24. Vid. etiam ejusd. I. 6.

Ibid. I. 5. τοῖς μὲν ἡμῶν.] Malè hæc absunt à MSSis. Iidem dant I. 8. νοσοῦντι σώματι, & I. 11. pro σωμάτων, σώμ' ἀποῦσι.

P. 80. I. 2. δόξαι καὶ ἀδόξαι.] Vox ista pluralis δόξαι non proprias cujusque opiniones, sed famam, gloriam, atque hominum de nobis existimationem significat; id quod, etsi minus obvium, auctoritate tamen satis validâ defendi potest. Ipse Epictetus (quem noster passim sequitur) primo in limine Enchiridii --- οὐκ ἐφ' ἡμῶν ἔστι, τὸ σῶμα, ἡ κτῆσις, δόξα, δέξαί. In nostrâ potestate non sunt, corpus, possessio, gloria, magistratus. Quam veram esse lectionem, contra Meibomium, satis superque testatur Simplicius in commentario; cujus hæc sunt verba --- καὶ αἱ δόξαι ἔστι αἱ τοῦ ἡμῶν ἐκ ἐφ' ἡμῶν ἐστὶ. Existimatio quoque de nobis non sita est in nobis, ut vertit Wolfius. Platonem subjungimus, gravissimum illum (ut ait Cicero) dicendi auctorem & magistrum -- ἔτι τε ζῶντας ἐς κακὰς δόξας ἀγόντες, quod reddit Ficinus, *viventes etiam infamiâ notant*. De Repub. II. p. 595. Adi optimos lexicographos, H. Stephanum & R. Constantinum.

Ibid. I. 3. ἤδη.] MSSi ἤδη, quasi dixisset *species humaniores*. Mox iisdem deest verbum ἡμῶν, & I. 6. pro διόντως habent ὅπως.

Ibid. I. 7. ἥτις μετεσθῆς.] ἥτις μετεσθῆς ἐν αὐτοῖς, τὸ πρέπον τε καὶ ἀρμόδιον σάξουσι ἑκάστους, παρδένει παρδένει κ. τ. λ. Sic Canterus & MSSi omisis vocibus ἢ ἂν & γὰρ, deletâque periodo post ἑκάστους.

Ibid. I. 14. ἐπὶ τοῖς καλοῖς δόξαις.] Δόξαις ἔστι ἐκ τῶν πάντων ἀντιπείον, ἀλλὰ τὸ ὁμολογῆμας τῇ φύσει βιούντων μόνον. Porro nec à quibuscumque existimationem esse capessendam, sed ab eis tantum, qui naturæ consentaneam

neam vitam agunt. Marc. Antonin. III. 4. Quod autem mox legitur, ἐπὶ ΚΕΝΟΙΣ πον, legit MSSrum alter ἐπὶ ΚΑΙΝΟΙΣ: quæ vox cum parum commoda sit, legendum fortasse ἐπὶ κρινοῖς; ac si locutus esset de eâ famâ, quam consequimur propter ea, quæ nobis communia sunt cum cæteris animantibus: qualia sunt movendi sentiendique facultates, corporis pulchritudo, robur &c. Nam (ut ait Epictetus) --- Πολλὰ μὲν -- ἂν ἐξαίρετως χρεῖαν ἔχῃ τὸ λογικὸν ζῷον. πολλὰ δὲ ΚΟΙΝΑ εὐρήσεις ἡμῖν καὶ ὡς τὰ ἄλογα. *Multa quidem -- quorum præcipuè opus fuit animali rationali; multa vero nobis cum brutis communia invenies.* Arrian. I. 6. Ferri tamen potest recepta lectio, si ad res vanas ac nullius pretii referatur.

P. 82. l. 5. πολλὰ.] Basil. altera πάλαι. Mox ἂν post ἡττον deest MSSis.

P. 84. l. 1. ἐγνωρῆας δόξας.] Vox δόξας hic significat opiniones, non ut supra, honores sive gloriam.

Ibid. l. 5. ἀμήχανον ἄλλο τι θρῆν παρὰ τὸ φαινόμενον ἀραδόν.] Τί ἐστι τοῖς πολλοῖς χαλεπαίνομεν; Κλέπῃ, φησὶν, εἰσι καὶ λαποδύται. Τί ἐστι τὸ κλέπῃ καὶ λαποδύται; πεπλάνηται ὡς ἀραδῶν καὶ κακῶν. Χαλεπαίνειν οὖν δὲ αὐτοῖς, ἢ ἐλεῖν αὐτούς; ἀλλὰ δεῖξον τὴν πλάνην, καὶ ὅψι πῶς ἀφίστανται τῷ ἀμνηστιαίων. ἂν δὲ μὴ βλέπωσιν, ἔδδ' ἔχουσιν ἀνώτερον ἢ δοκῦντος αὐτοῖς. *Quid vulgo adhuc succensemus? Fures, inquit, sunt & grassatores. Quos mihi fures dicis? quos grassatores? errant in iudicio bonarum & malarum rerum. Num igitur succensere illis oportet, an potius misereri? ostende modo errorem, & videbis ut à peccatis desistant. at si non vident, nihil suâ opinione habent antiquius.* Arrian. Epict. I. 18. Vide etiam Marc. Antonin. VII. 26. 63.

Ibid. l. 8. τῆτο αἰδυνάτοι.] τῆτο ποιῶν αἰδύνετο Basil. altera. Mox pro ταύτῃ MSSi ταύτῃ,

Ibid.

Ibid. l. 13. ὁ δὲ ἄλιζωρ μὲν ἰδὼν.] Sententia satis obscura, quia continuationi sermonis tot res mediæ interveniunt. Nos ei lucem afferre conati sumus, parenthesin notando.

Ibid. l. 14. μεμεθηκὼς ᾧ φέρειν.] Omnia hæc usque ad vocem μετὶν in MSSrum altero desiderantur, nec non quæ mox sequuntur à voce ποιεῖν usque ad vocem καλῶς, errore manifesto librariorum.

Ibid. l. 17. εὐχρινανικώτερος ἔν.] Qui verè magnanimus, idcirco justus. Hinc Epictetus --- Εγὼ εἴ τι ἔχων ἐξ ἑμαυτὲ λαβεῖν τὸ μεγαλόψυχον καὶ θνῆσκον, ἢ ἄλλο τι παρὰ τοῦ λαοῦ, καὶ δεγύριον, ἢ ἀρχὴν τινὰ; μὴ θύοιτο. ἔχ ἔτως ἀναίσθητος ἴσμεν ᾧ ἐμῶν κτηνῶν. Ego igitur cum magnum & generosum animum à meipso accipere possim, à te agrum & argentum, aut magistratum accipiam? Absit. Equidem non ero mearum possessionum adeo ignarus. Arrian. Epict. I. 9. Pro voce εὐχρινανικώτερος MSSrum alter habet εὐχρινανητότερος.

P. 86. l. 12. σωτήρ τε αἰρέμενος & ἐνεργεῖν τὸ μέρος.] Ita Epictetus --- τί τινα καὶ πολλὴ ἡγεμονία, καὶ σὺν ἐν ταπεινῇ τινι χώρῃ; ἀλλ' αἰεὶ βελότης. In magnâ constitutus es præfecturâ, atque haud in humili loco; sed perpetuus es senator. Arrian. III. 24.

Ibid. l. 13. ἔτω τι.] ἔτως Basileenses.

Ibid. l. 14. λυσitteλοί ἔκιν πρὸ ὅλων.] Basileenses, λυσitteλοί. Τὸ δὲ λογικὴν ζῶον ἀφορμὰς ἔχει πρὸς ἀναλογισμὸν πάντων ἀπάντων, ὅτι τὸ μέρος ἐστὶ, καὶ ποῖόν τι μέρος, & ὅτι τὰ μέρη τοῖς ὅλοις ἔκιν ἔχει καλῶς. Animal verò rationis particeps facultatem habet isthæc omnia considerandi; se & partem esse, & certam quandam partem, & decere ut partes cedant universis. Arrian. Epict. IV. 7. Μὲν ἀποδίδοντι edimus, secuti Basileenses; pro quo Editio Canteriana corruptè legit ἀποδίδον: MSSti vero habent ἀποδίδόν. Quod autem ait --- αἰεὶ μὲν εἶναι, καὶ διασώζεσθαι τὸ ὅλον σῶμα, pari modo Antoninus ---

τί ἐστὶ μοι τὸ ἡμεμενικόν μου; --- μήτι κενὸν νοῦς ἐστὶ; μήτι
 ἀπλῆστον καὶ ἀπαισθησθένον κενωτικόν; Quidnam est mi-
 hi nunc mens mea? --- nunquid est intellectu vacua?
 nunquid à societate communi soluta & revulsa? X.
 24.

P. 88. l. 4. ἀφαιρεῖν.] MSSSti ἀφαιρεῖ, ut mox e-
 tiam μεταχειρίζοντι pro μεταχειρίζοντι.

Ibid. l. 8. καὶ ἄλλα χειρὶστί τινος τοῦ τοῦ αἰσθη-
 τῶν θεωρίας.] Malè defunt hæc Basileensibus. De
 hominum vero inter se cognatione vide quæ supra no-
 tavimus. p. 127. 131.

Ibid. l. 12. μακρὰν.] MSSSti μακρὰν: & l. 14. pro
 κοινῆς, κοινῶν. Basileenses & Canterus pro λογικῇ
 legunt λογιστικῇ.

Ibid. l. 16. τί τί ἐστιν ἔκαστα.] Malè MStus ἐ τί ἐστιν
 ἔκαστα.

P. 90. l. 8. αὐτὸς τὸ συγγλυῖς.] αὐτὸς συγγλυῖς MSSSti,
 omiffa voce τό. Mox iidem pro ἀπεισιμολογία legunt
 ποικιλίαν.

Ibid. l. 13. καὶ ἐξ ὑμῶν ἡμεῖς.] Basileenses καὶ ἐξ ὑμ-
 ῶν ἡμεῖς.

Ibid. & ibid. ἡκιστ' ἂν.] MSSSti καὶ ἐς ἂν. Utraque le-
 ctio ferri potest. Pro ἡκιστ' αἰσθητικῶς ἡδὴ μετέχον, Can-
 terus legit ἡκιστ' αἰσθητικῶς ἡδὴ μετέχον. Mox pro αὐ-
 τῷ αὐτὸ τὸ αἰσθανόμενον (ut legunt MSSSti) Basil. dat αὐ-
 τῶν αὐτῶν αἰσθανόμενα. Ea est loci sententia: nulla in-
 animatis inter sese communis vitæ intercedit societas;
 longè autem aliter animalibus usu venit; quippe qui-
 bus dati sensus, primo sibi quodque, deinde & aliis
 conciliantes.

P. 92. l. 3. ὡς τὸ πονεῖν καὶ ζῶν.] Loco perob-
 scuro (fortasse etiam corrupto) nos interpungendo &
 parenthesin notando, lucem aliquam adferre conamur.
 Nullam opem ferunt Codices vel impressi vel MSSSti.

Ibid.

Ibid. l. 10. *τίτε αὖ κρείττω περὶ φύσιν.*] Diversis rerum generibus, diversa, quibus starent, principia assignabant Stoici: rebus infimis, ut lapidibus, & glebis terræ, ἔξιν: plantis φύσιν: animantibus ψυχῶν: denique hominibus λόγον: λόγον vero omnium principiorum non modo præstantissimum esse, sed maximam in se conjungendi ac uniendi vim habere, ideoque tali principio Universum hoc contineri. *Ἡνωμένον τοῖνον ἐπὶ σῶμα καὶ ὁ κόσμος.* ἀλλ' ἐπεὶ τὸ ἠνωμένον σωμαίων τὰ μὲν ὑπὸ ψυχῆς ἔξωσιν συνίσταται, τὰ δὲ ὑπὸ φύσεως, τὰ δὲ ὑπὸ ψυχῆς καὶ ἔξωσιν μὲν, ὡς λίθοι καὶ ξύλα· φύσεως δὲ, καθάπερ τὰ φυτὰ· ψυχῆς δὲ, τὰ ζῶα· πάντως δὲ καὶ ὁ κόσμος ὑπὸ τίνος τούτων ἀφικροτεῖται --- ἀλλ' εἰ δόξῃ ἐπὶ φύσιν ἢ τὸ κόσμον διοικῆσαι, νοερά τι ἔστι καὶ ἀσώδεια, καὶ ἀθάνατος. τοιαύτη δὲ πυχάνουσα, θεὸς ἐστίν. Unitum est ergo corpus etiam mundus. Sed quoniam ex unitis corporibus alia quidem continentur à solo habitu, alia autem à naturâ, alia verò ab animâ: Ἔ ab habitu quidem, ut lapides ἔ ligna: à naturâ autem, ut plantæ: ab animâ autem, ut animantia: omnino mundus quoque ab aliquo ex iis continetur. --- sed si est optima ἔ præstantissima natura quæ mundum administrat, ea est ἔ intelligens ἔ bona ἔ immortalis. Quæ autem existit ejusmodi, est Deus. Sext. Empir. IX. p. 570. *Τὰ πλεῖστα ὧν ἡ πλεθὺς θαυμάζει, εἰς ἡλικιώματα ἀνάγει,* τὰ ὑπὸ ἔξωσιν ἢ φύσεως συνιστάμενα, λίθους, ξύλα, σπῆας, ἀμπέλους, ἐλαίας· τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ὀλίγων μετεωρίων, εἰς τὰ ὑπὸ ψυχῆς, οἷον, ποιμένας, ἀγέλας· τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἑστι χαλεμότερων, εἰς τὰ ὑπὸ λογικῆς ψυχῆς. Eorum quæ vulgus hominum admiratur, pleraque ad generalissima rerum capita referuntur, quæ vel formâ merâ vel naturâ continentur; qualia sunt lapides, ligna, ficus, vites, oleæ: quæ autem moderatiores paulo suspiciunt, ad ea referuntur, quæ animâ sunt prædita, veluti greges ἔ armenta: quæ vero politiores adhuc afficiunt, ad ea pertinent, quæ animâ continen-
tur

tur rationali. Marq. Antonin. VI. 14. Όσα κινῶν πνευ-
ματίχει, ὡς τὸ ὁμογενὲς ἀνύδει. τὸ γὰρ πᾶν ῥέπει ἐπὶ
γῆν, τὸ ὕδρον πᾶν σύρρειν, τὸ αἰετῶδες ὁμοίως. --- Ἐ τοίνυν
πᾶν τὸ κινῶν νοερώς φύσεως μέτοχον, ὡς τὸ συγγενὲς ὁ-
μοίως ἀνύδει, ἢ καὶ μετέχον. ὅσα γὰρ εἰσι κρεῖττοι παρὰ τὰ
ἄλλα, τοσαῦτα καὶ ὡς τὸ συγκιναῖσθαι τῷ οἰκίῳ καὶ συγ-
κινῶναι ἐτοιμότερον. εὐθὺς γὰρ ἐπὶ μὲν τῷ αἰσθάνειν εὐρίη σμή-
νη, καὶ ἀγγέλαι, καὶ νοσοσοφίαι, καὶ οἶον ἔρωτες. ψυχὰς
γὰρ ἡδὴ ἦσαν ἐνταῦθα, καὶ τὸ συναγωγὴν ἐν τῷ κρεῖττονι ἐπι-
τεινόμενον εὐρίσκετο, οἷον ἔτε ἐπὶ φυτῶν ἦν, ἔτε ἐπὶ λίθων,
ἢ ξύλων. ἐπὶ δὲ τῷ λογικῶν ζώων, πολιτείας, ἔ φιλίας, καὶ
οἰκίαι, καὶ σύμβουλοι, καὶ ἐν πόλεμῳ σωτηρία καὶ ἀνοχή. ἐπὶ
δὲ τῶν ἐπὶ κρεῖττονων, καὶ ἐκδιεστηκότων τῶν πᾶσι πᾶσι
ἐκείνη, οἷα ἐπὶ τῷ ἄσπρῳ. ἔτι καὶ ἐπὶ τὸ κρεῖττον ἐκείνη
συμπάθειαν καὶ ἐν διεσπασίᾳ ἐργάζεσθαι ἰδύνατο. Quae-
cunque aliquid in commune participant, ad id quod est
generis ejusdem secum promptè feruntur. ad terram mo-
le suâ fertur terrestre quodvis; in idem confluit humi-
dum omne: Et aereum itidem quodcunque. --- Proinde
Et quicquid naturæ intellectualis est in commune parti-
ceps, ad sibi cognatum pariter, vel multo magis etiam,
promptè fertur. quo est enim rebus aliis præstantius,
hoc est promptius ei, quod sui generis est, commisceri Et
cum eo quodammodo coalescere. hinc apud irrationalia
existunt examina, armenta, pullorum educationes, Et
quasi amores quidam, etenim istis animæ insunt; itaque
in subiecto præstantiori vis illa congregativa intensior
reperitur, quam in stirpibus, lapidibus, aut lignis. hinc
Et in rationalibus, respublicæ, amicitia, familia, con-
cilia; item belli tempore sædera, Et induciæ. quin Et
in præstantioribus adhuc, licet modo quodam à se invi-
cem diffitis, in astris nempe, unio tamen quædam existit.
ita sortis præstantioris eminentia etiam in distantibus
affectionem ad se invicem mutuam producere valuit. E-
jusd. IX. 9. Vide etiam X. 2.

Nos eò diutius his immorati sumus, quò clarior in re gravissimâ fieret Gemisti sententia.

Ibid. l. 12. ὡς δ' ὅτι πολίτης ἀγαθός.] De eo cive loquitur, quem vocat Antoninus -- πολίτην πόλεως ἑ ἀντιπάλῃς, ὥς αὖ λοιπαὶ πόλεις ὡς οἰκίαι εἰσίν. Civem civitatis supernæ illius, cujus reliquæ civitates istæ, quasi familiæ existunt. III. 11. Est enim mundus quasi communis Deorum atque hominum domus, aut urbs utrorumque. Soli enim ratione utentes, jure ac lege vivunt. Cic. de Nat. Deor. II. 62. Vide etiam Arrian. Epiet. II. 5. III. 24.

P. 94. l. 4. ἢ τὸ ἴδιον μάλα σὺ ζῆσθ.] Καθόλου τε ταῖς αὐτῶν φύσιν ἔλαττο καὶ ζωὴν κατεσκεύασεν, ἵνα μηδὲν τῶν ἰδίων ἀγαθῶν διώκται τυγχάνειν, εἰ μὴ πᾶσι τὸ κοινὸν ὠφελίμῳ προσφίεσται. ὥτως ἐκίπτε ἀκρινώτερον γίνεσθαι, τὸ πάντως αὐτῷ ἐνέχον ποιεῖν. Denique animal ratione præditum sic omnino instruxit, ut nullo suo bono potiri posset, nisi aliquid utilitatis in commune afferret. sic privatæ utilitatis studium à communitate non excluditur. Arrian. Epiet. I. 19.

Ibid. l. 10. δεισδαιμονίαν.] Sic Basileenses; pro quo Canterus δυσδαιμονίαν, sensu planè alieno: neque enim de Infortunio, sed de Superstitione loquitur Pletho. Mox MSSi pro περιέσσει dant περιέσει, & l. 14. pro ἑαυτοῦ, ἑαυτοῦ.

Ibid. l. 15. ὡς θεομῆρ τινὸς τέτων τῷ θεῷ.] Huc spectant ipsius Dei verba in sacris Scripturis. Si esuriero, non dicam tibi: meus est enim orbis terræ, & plenitudo ejus. Nunquid manducabo carnes taurorum? aut sanguinem hircorum potabo? Immola Deo sacrificium laudis: & redde altissimo vota tua. Psal. XLIX. V. 13. 14. 15. Vide quæ supra notavimus ad vocem ἐκίνησεν. MSSi pro τινὸς τέτων habent πᾶς τέτων, & p. 96. l. 1. pro ἀφίξει alter dat ἐφίξει. Porro l. 4. ejusdem paginæ pro αὐτῆς τε legunt Basileenses μὲν τῆς π, &

& l. 6. pro πάντῃ τε, πάντως δὲ, & l. 16. pro τινάδε, τινάωντα.

P. 96. l. 17. οὐτὲ ἀγαθὰ, οὐτὲ κακὰ εἶναι κατέπαυε.] Eadem Stoici, qui suam hanc de rebus externis doctrinam à Socraticis acceperunt. Εν κεφαλαιῷ δ', ἔφην, ὡς Κλεινία, κινδυνεύει σύμπαντα ἀ τῶντων ἔφαιεν ἀγαθὰ εἶναι, & αὐτὸς τὸ λόγος αὐτοῖς εἶναι, ὅπως αὐτὰ γὰ κατ' αὐτὰ πέφυκεν ἀγαθὰ εἶναι, ἀλλ' ὡς εἰκεν, ὡς ἔχει· εἰν μὲν αὐτῶν ἡγήται ἀμαθία, μείζων κακὰ εἶναι τῶν σωφρονούντων, ὅσα διωκτώτερον ὑποφέρειν τῶν ὑγιεινῶν κακῶν ὄντι. εἰν δὲ φρόνησις τε καὶ σοφία, μείζων ἀγαθὰ αὐτὰ ὅ κατ' αὐτὰ. εἰ δὲ τε αὐτῶν ἕδνός ἔχει εἶναι. Nostri igitur sermonis summa (inquam) eo redit, Clinia, ut omnia quæ prius bona appellabam, non mihi quidem videantur eo modo esse bona, quemadmodum instituta de ipsis ferebat oratio, ut nimirum ipsa per seipsa suapte naturâ sint bona: sed hoc fere modo videntur comparata, itaque de illis constituendum videtur: si quidem illa veluti dux atque præses incertitia regat, majora nimirum mala existere, quam ea, quæ sunt illis contraria, quanto efficacius sceleris adjumenta improbo duci sumministrare possunt: sin vero prudentia & sapientia, majora bona. Ipsa verò per se suâque vi neque bona neque mala censerî posse. Plat. Euthydem. p. 281. Edit. Serran. Vide etiam Cebetis Tabulæ finem ex editione Gronovianâ Amst. 1689. longe omnium præstantissimâ, quippe quæ sola Cebetem exhibeat integrum, suisque partibus absolutum. Nec prætermittendus Terentius:

Quid reliqui est, quin habeat quæ quidem in homine dicuntur bona?

Parentis, patriam incolumem, amicos, genus, cognatos, divitias:

Atque hæc perinde sunt ut illius animus, qui ea possidet:

Qui UTI scit, ei BONA; illi, qui non utitur, relictæ

Heauton. Act. I. S. 2. V. 18.

T

Brevius.

Brevius aliquanto Stoici. ΑΙ ΥΛΑΙ ΑΔΙΑΦΟΡΟΙ· ἢ ὃ ΧΡΗΣΙΣ αὐτῶν ΟΥΚ ΑΔΙΑΦΟΡΟΣ. Res ipsæ quidem sunt indifferentes : sed earum usus non est indifferens. Arrian. Epict. II. 5.

P. 98. l. 3. δέοντι καὶ δρετῇ.] MSSi δέοντι ἀρετῇ, omisso καί. Mox post ἡμῖν Basileenses addunt voces οἷόν τε αἶνα, quæ redundare videntur.

Ibid. l. 13. μελέτης τε καὶ ἀσκήσεως.] Hoc ex mente Aristotelis --- γίνεσθαι δ' ἀγαθὸς οἶονται, οἱ μὲν ΦΥΣΕΙ, οἱ δὲ ΕΘΕΙ, οἱ δὲ ΔΙΔΑΧΗ. τὸ μὲν ἐν τῇ φύσει, δῆλον ὡς ὅσα ἐφ' ἡμῖν ὑπάρχει, ἀλλὰ ἀπὸ πνεύματος ΘΕΙΑΣ ΑΙΤΙΑΣ τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐτυχίαν ὑπάρχει. ὁ δὲ λόγος καὶ ἡ διδασκαλία μή ποτε ὅσα ἐν ἀπασιν ἰσχύει, ἀλλὰ δὲ ἀποδιδεργάσθαι τοῖς ἴησι τὴν ὅσον ἀκροατὴν ψυχῇ ὥς τὸ καλῶς χαίρειν καὶ μισῆν, ὥστε γλῶττιν ἡρέψαν τὸ αἰετοῦ. Bonos autem fieri putant alii Natura, alii Consuetudine, alii Doctrina. Quod igitur à naturâ tribuitur, in nobis minime situm esse, sed ab aliquâ divinâ Causâ profectum inesse in iis, qui revera sunt fortunati, perspicuum est. Oratio autem ὅς doctrina ne non peræque in omnibus valeant, sed oporteat animum auditoris, ut humum, quæ seminis alendi facultatem habitura est, consuetudine ante subigi ὅς excolli, ut recte lætetur, recteque oderit, verendum fortasse est. Ethic. Nicom. X. 9. Vide etiam Plat. Menon. p. 99. Edit. Serran.

Notandum autem est Gemistum, peractis Virtutum definitionibus, ad earum fontes monstrandos transire, atque ita demum finem operi imponere.

Ibid. l. 14. πρώτῃ τε.] Desunt hæc Basileensibus usque ad vocem ἀπλεφῇ. Mox l. 16. MSSis deest τέλος.

P. 100. l. 4. τὸ δὲ ὅσον ἴθις ἡδῆ.] Ita Codices MSSi : Basileenses legunt τὸ δὲ τὸ ἴθις, omisso sequentibus, ἡδῆ τὸ ἀρίστον ἐγκρατείας, ταυτόν. Canteri editio iisdem caret ; sed pro ἴθις rectius legit ἴθις : porro habet

bet (quod MSSrum quoque alter) pro ἀποφύνας, ἀποφύνας. Respexisse videtur Pletho præclarum illud Pythagoræ præceptum --- ἔλα βίον ἀρετῶν, ἡδὺν δὲ αὐτὸν ἡ σωτηρία ποιήσει. *Delige vitæ rationem optimam, Et suavitatem eam consuetudo faciet.* Plutarch. de Exil. p. 602. Nos vero locum vix sanum, viris κερικωτέροις olim emendandum linquentes, typis mandavimus, prout exstat in MSStis.

P. 102. l. 1. ἐπίλογος τῶ ῥηθέντων.] Etsi vix sint hæc ab auctoris manu, cum tamen ad meliorem totius opusculi intellectionem conferant, non prætermittenda esse censuimus. Pro ἐπίλογος τῶ ῥηθέντων MSSti habent διαίρεσις δεικνῶν, atque addunt, ὅρα καὶ τὸ ἀλέγεσθαι, id quod mox subit. Exhibent quoque editiones Basil. Γνωμικόν, ut vocatur; quod, nequid editioni nostræ defuit, subjungi curavimus.

Γνωμικόν.

Πρέπει οὖν ἂν εὐπόρῳ μὲν δαρεῖσθαι, ἀπερεῖνπ ἢ λαμβάνειν, ἔαν δ' ἀπορεῖ καὶ σφωτέρῳ μὲν διδάσκειν, ἀμφοτέρῳ ἢ διδάσκεισθαι καὶ αἰμεῖνοι μὲν ἀνδρὶ ἐπανορθῶν ἐξαμαρτάνοντα, χείρονα ἢ ἐπανορθῶσθαι.

Sententiosum Dictum.

Decet autem locupletem dona dare; egenum vero accipere id quo eget: ac sapientiozem quidem docere; rudem autem discere: Et virum bonum, eum qui delinquit, corrigere; eum autem qui deterior est, correctionem admittere.

F I N I S.

